

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต

ปริญญานิพนธ์
ของ
วรรณพร ฉัตรทอง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

378.199
๑253ก
ร.3

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต

บทคัดย่อ
ของ
วรรณพร ฉัตรทอง

14 ส.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
พฤษภาคม 2546

๒ ๒๒4818

วรรณพร ฉัตรทอง. (2546), การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนางรงค์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา สุธรรมรักษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปโดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชา และประสบการณ์การสอน และ 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา และชั้นปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป 90 คน และนิสิต 379 คน รวม 469 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดหลักสูตร ด้านวิธีการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านการจัดผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2. นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน และด้านวิธีการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

3. อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

**INSTRUCTIONAL MANAGEMENT OF GENERAL EDUCATION
IN THE BACHELOR DEGREE PROGRAM OF SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY
AS PERCEIVED BY INSTRUCTORS AND STUDENTS**

**AN ABSTRACT
BY
WONNAPORN CHATTHONG**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
May 2003**

Wonnoporn Chatthong. (2003). *Instructional Management of General Education in the Bachelor Degree Program of Srinakharinwirot University as Perceived by Instructors and Students*. Master thesis, M.Ed. (Higher Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Achara Wattananarong, Asst. Prof. Dr. Suchada Suthummarakha.

The purposes of this study were 1) to investigate instructional management of general education in the bachelor degree program of Srinakharinwirot University as perceived by instructors and students in six aspects : curriculum, instructors, teaching methods, teaching and learning activities, buildings and media and teaching-aid and measurement and evaluation 2) to compare the perceptions of instructors on instructional management of general education in overall and each aspect classified by their areas of teaching and teaching experiences and 3) to compare the perceptions of students on instructional management of general education in overall and each aspect classified by their major fields of study and class levels. The samples consisted of 90 instructors and 379 students. The instrument used was a five rating scale questionnaire. Data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, a One-Way ANOVA and Scheffe's method.

The results were as follows :

1. Instructors rated instructional management of general education in overall at a moderate level. When each aspect was considered, it was found that curriculum, teaching methods and measurement and evaluation were rated at a high level. But instructors, teaching and learning activities and buildings and media and teaching-aid were rated at a moderate level.

2. Students rated instructional management of general education in overall at a moderate level. When each aspect was considered, it was found that curriculum, instructors and teaching methods were rated at a high level. But teaching and learning activities, buildings and media and teaching-aid and measurement and evaluation were rated at a high level.

3. There was a significant difference among the perceptions of the instructors who taught in the areas of languages, humanities, social sciences and science and mathematics in overall at the level of .05. When each aspect was considered, it was found that there was a

significant difference between the perceptions of the instructors who taught in the areas of languages and the ones who taught in the areas of humanities and the perceptions of the instructors who taught in the areas of humanities and the ones who taught in the areas of social sciences on instructors, teaching and learning activities, and building and media and teaching-aid at the level of .05.

4. There was no significant difference among the perceptions of the instructors who had teaching experiences for 1-5 years, 6-10 years and over 10 years in overall. When each aspect was considered, it was found that there was a significant difference between the perceptions of the instructors who had teaching experiences for 1-5 years and the ones who had teaching experiences for 6-10 years on curriculum and the perceptions of the instructors who had teaching experiences for 1-5 years and 6-10 years and the ones who had teaching experiences over 10 years on building and media and teaching-aid at the level of .05.

5. There was a significant difference among the perceptions of the students who were in major fields of Humanities and Social sciences, Health Sciences and Science and Technology in overall at the level of .05. When each aspect was considered, it was found that there was a significant difference between the perceptions of the students who studied in Humanities and Social sciences and the ones who studied in Science and Technology on building and media and teaching-aid and the perceptions of the students who studied in Humanities and Social sciences and the ones who studied in Health Sciences on measurement and evaluation at the level of .05.

6. There was a significant difference among the perceptions of the first year, the second year, the third year and the fourth year students in overall at the level of .05. When each aspect was considered, it was found that there was a significant difference between the perceptions of the first year and the second year, the third year and the fourth year students on curriculum, the perceptions of the first year and the third year students on teaching and learning activities, the perceptions of the third year and the fourth year students on building and media and teaching-aid, and the perceptions of the first year and the third year and the fourth year students on measurement and evaluation at the level of .05.

และอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ในด้านการจัดผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี ในด้านการจัดหลักสูตร และอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และ 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน มากกว่า 10 ปี ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน และนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

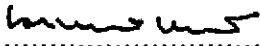
6. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในด้านการจัดหลักสูตร นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 4 ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน และนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปริญญาบัตร
เรื่อง

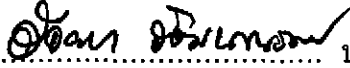
การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต

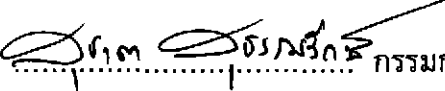
ของ
นางสาววรรณพร ฉัตรทอง

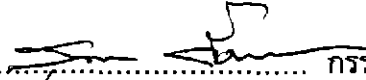
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

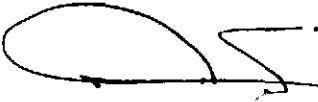

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ ๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญาบัตร

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนางรงค์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา สุธรรมรักษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. สุพร ตั้งสมวรพงษ์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. ราชนย์ บุญธิมา)

ประกาศคุณูปการ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนานรงค์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา สุธรรมรักษ์ ที่ให้ความกรุณา ให้คำปรึกษาชี้แนะ ให้ความรู้และคำแนะนำต่างๆ ตลอดจนห่วงใยและเป็นกำลังใจ รวมทั้งปรับปรุง และแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยความเอาใจใส่ จนกระทั่งปริญญานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. สุพร ตั้งสมรพงษ์ และอาจารย์ ดร. ราชนีย์ บุญธิมา ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์แก่การทำปริญญานิพนธ์ เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. สมสุข วีระพิจิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วนิดา ขำเขียว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุมาลัย สิทธิมงคล และอาจารย์ อัมพร เอ็งสุโสภณ ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์และทรงคุณค่ายิ่งในฐานะผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์และนิสิตทุกท่าน ที่กรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจเป็นอย่างดี ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ ในสาขาการอุดมศึกษาทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา และพี่ๆ เพื่อนๆ ที่ไม่สามารถกล่าวนามได้หมด ที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยในด้านต่างๆ ตลอดจนกำลังใจที่มีให้เสมอมา รวมถึงคุณขวัญชัย คุณเจริญไพศาล ที่ได้กรุณาช่วยเหลือผู้วิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในการทำปริญญานิพนธ์นี้

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ชาย และพี่สาวทั้งสอง ผู้ให้การอบรมเลี้ยงดู เคี่ยวเข็ญ และเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่ง ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ คุณค่าของปริญญานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา อาจารย์ และบุคคลที่เคารพรักทุกท่าน

วรรณพร ฉัตรทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
สมมติฐานการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาศึกษาทั่วไป	10
การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	19
วิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	24
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	32
ด้านการจัดหลักสูตร	32
ด้านการจัดผู้สอน	35
ด้านวิธีการสอน	37
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	41
ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	45
ด้านการวัดและประเมินผล	50
3 วิธีดำเนินการวิจัย	62
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	62
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	63
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป	62
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี	63
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์จำแนกตามสถานภาพ	68
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนิสิตจำแนกตามสถานภาพ	69
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน	70
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร เป็นรายข้อ	71
7	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน เป็นรายข้อ	72
8	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิธีการสอน เป็นรายข้อ	73
9	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายข้อ	74
10	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน เป็นรายข้อ	75
11	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ	76

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละรายด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชา	77
13	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละรายด้าน จำแนกตามประเภทการสอน	78
14	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน	79
15	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร เป็นรายชื่อ	80
16	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน เป็นรายชื่อ	82
17	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิธีการสอน เป็นรายชื่อ	83
18	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ	84
19	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน เป็นรายชื่อ	85

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
21	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา	87
22	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี.....	88
23	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชา	89
24	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน จำแนกตามกลุ่มวิชา เป็นรายคู่	90
25	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามกลุ่มวิชา เป็นรายคู่	91
26	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จำแนกตามกลุ่มวิชา เป็นรายคู่	92
27	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชา เป็นรายคู่	93
28	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามประเภทของการสอน	94
29	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร จำแนกตามประเภทของการสอน เป็นรายคู่	95

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
29	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร จำแนกตามประเภทการสอน เป็นรายคู่	95
30	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จำแนกตามประเภทการสอน เป็นรายคู่	95
31	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา	96
32	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่	97
33	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่	98
34	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่	98
35	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี	99
36	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่	100
37	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่	100

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง		หน้า
38	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่ ...	101
39	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่	101
40	การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่	102
41	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด	103
42	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน จากแบบสอบถามปลายเปิด	104
43	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิธีการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด	105
44	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด	106
45	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด	107
46	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด	108

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนการเรียนการสอนเพื่อการประเมินผล	52

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาสังคมเพราะช่วยพัฒนาคนในสังคมให้มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญาและเป็นเครื่องมือในการเลี้ยงชีพที่สุจริต ตลอดจน เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม มีประสิทธิภาพในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความ เจริญมั่นคงในทุกๆ ด้าน การจัดการศึกษาในแต่ละระดับมีจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอน ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ และการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิต บุคลากรระดับกลางและสูง

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาขั้นสูงที่มีพันธกิจหลักคือ งานสอนเพื่อถ่ายทอด ความรู้ งานวิจัย งานบริการวิชาการแก่สังคม และงานถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรม (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 115) โดยมีจุดมุ่งหมายหลักคือ เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้ที่มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบ ต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 123) รวมทั้งเข้าใจตนเองและปรับตัว เข้ากับผู้อื่น อยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า เป็นการต่อยอดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ ที่ดีขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ที่ให้ความรู้และทักษะทางวิชาชีพ สามารถถ่ายทอดมรดก วัฒนธรรม ปลูกฝังเจตคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความเจริญให้แก่ผู้เรียน แต่ในปัจจุบันสถาบัน ระดับอุดมศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ สามารถในด้านวิชาการเด่นชัดตามความต้องการ ของตลาดแรงงานเพียงอย่างเดียว ทำให้เกิดปัญหาตามมา คือเป็นเพียงคนที่มีความรู้ขาดซึ่ง คุณธรรม จริยธรรม ทำให้ทุกฝ่ายเร่งหาจุดบกพร่องของการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในการที่ จะสร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์มีคุณค่า เพื่อส่งเสริมให้บัณฑิตที่จบการศึกษาสามารถดำเนิน ชีวิตได้เป็นอย่างดี ดังนั้นการจัดหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา จึงต้องจัดให้มีความสอดคล้องกับ ความมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะเป็นที่ต้องการของสังคมและ ตลาดแรงงาน คือ เป็นผู้รอบรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถออกไป ประกอบอาชีพ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ชมพันธุ์ ฤกษ์ธร ณ อรุยา. 2530 : 169)

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้นทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตร ในสถาบันอุดมศึกษาให้ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชา เลือกเสรี โดยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถ

คิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐาน วิชาชีพและวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมดังนี้ หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 174 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึงวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจตามที่ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยมีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 21-22)

สถาบันอุดมศึกษาของไทยได้จัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2500 ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 2540 : 17) ต่อมาในปี พ.ศ.2517 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้ในระดับปริญญาตรี กำหนดให้ทุกหลักสูตรจะต้องมีวิชาศึกษาทั่วไป ครอบคลุมในกลุ่มวิชาภาษากลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ (วิจิตร ศรีสยาน. 2541 : 17) เพราะวิชาศึกษาทั่วไปเป็นกระบวนการที่สร้างให้คนเป็นคนดี มีวิถีชีวิตที่มีความเก่ง ความสามารถ มีความสุข และเป็นผู้ที่มีค่าต่อสังคม วิชาศึกษาทั่วไปจึงมีความจำเป็นอย่างมาก (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2538 : 17)

การจัดการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ทั้งของรัฐและเอกชนได้เปิดสอนวิชาศึกษาทั่วไปในทุกหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตามประกาศของทบวงมหาวิทยาลัยในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2532 แต่เนื่องจากแนวความคิดและแนวทางในการปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างกัน ทำให้ความหมาย วิชาที่จัดสอน วิธีการสอน จุดมุ่งหมายและปรัชญาก็แตกต่างกันออกไปอย่างมาก (ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 2540 : 17) เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี กำหนดให้สาขาวิชาศึกษาทั่วไป เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบและบริหาร มีหน้าที่ดูแลและพัฒนาหลักสูตร วิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง และมีวิธีการสอนแบบให้คณาจารย์สอนเป็นทีม เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต ให้สัมผัสกับของจริง (Teaching by Example) ซึ่งเป็นวิธีการสอน

ที่ก่อให้เกิดจิตพิสัย (Affective Domain) โดยเฉพาะก่อให้เกิดคุณธรรมในตัวนักศึกษาเอง (วิจิตร ศรีสอาน. 2541 : 20) โดยมีรูปแบบคือ จัดให้มีการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตั้งแต่ ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 (วิศิษฐ์พร วัฒนาวาทิน. 2541 : 31) สำหรับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อให้ นิสิตมีความรู้อย่างกว้างขวางในวิชาพื้นฐาน หลายสาขาวิชา และสามารถนำความรู้มาประมวล เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม 2) เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของนิสิตให้ เป็นผู้มีคุณธรรมและจิตใจดี ใฝ่รู้และใฝ่เรียน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม 3) เพื่อส่งเสริม ให้นิสิตได้รู้ลักษณะของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าใจปัญหาสังคม และการเมืองที่สำคัญ เพื่อที่จะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 4) เพื่อช่วยให้นิสิตมองเห็น ความสัมพันธ์ของปัญหาต่างๆ และสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาได้ด้วยวิธีทางปัญญา และ 5) รู้จัก คติวิเคราะห์และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม และจัดกลุ่มวิชาใหม่จากเดิมมี 4 หมวดวิชา เปลี่ยนเป็น 5 กลุ่มวิชา คือ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ สหศาสตร์ และภาษา ต่างประเทศ นิสิตทุกคนต้องเรียนทุกกลุ่มวิชา และต้องเรียนกลุ่มละอย่างน้อย 3 หน่วยกิต ยกเว้นหมวดภาษาต่างประเทศกำหนดให้เรียน 6 หน่วยกิต โดยที่ทุกคณะในมหาวิทยาลัยร่วม รับผิดชอบการสอน การบริการวิชาการศึกษาทั่วไปให้แก่กันและกัน มีโครงการการศึกษาทั่วไป ทำหน้าที่รับผิดชอบประสานงานดูแลให้การเรียนการสอนวิชาต่างๆ ดำเนินไปตามเป้าหมาย และคณาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจเรื่องของวิชาศึกษาทั่วไป นอกจากนี้ยังเน้นการเรียนรู้ ด้วยตนเอง ให้นิสิตคิดได้ วิเคราะห์ได้ มองเห็นประเด็นปัญหาการแสวงหาความรู้จากศาสตร์ที่ อาจารย์สอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร และกำหนดให้นิสิตทุกคนผ่านเกณฑ์มาตรฐานความรู้ ภาษาไทย และคอมพิวเตอร์ ก่อนสำเร็จการศึกษา รวมทั้งเปิดโอกาสให้นิสิตต่างคณะได้เรียน ร่วมกันเป็นต้น (พัฒนะ ภาวะนันท์. 2541 : 27-29)

แม้ว่าทบวงมหาวิทยาลัยจะกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นแนวทางให้กับสถาบันอุดมศึกษา แต่เนื่องจากการจัดการเรียนการสอน ที่แตกต่างกันของสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้จัดสัมมนาในเรื่องการจัดการเรียน การสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปหลายครั้ง โดยมีข้อสรุปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในด้านการจัด หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลแล้วก็ตาม ก็ยังปรากฏว่ามีปัญหาและอุปสรรค ต่าง ในด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งไม่บรรลุเป้าหมายที่พึงประสงค์ (ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 2540 : 5) เช่นการ กำหนดจุดมุ่งหมาย และจำนวนหน่วยกิตกลุ่มวิชาดังกล่าวเป็นแนวทางกว้างๆ ซึ่งยังไม่ครอบคลุม สาระสำคัญของคุณลักษณะบัณฑิตที่เหมาะสมสำหรับสังคม นอกจากนี้การจัดหลักสูตรและการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปได้ประสบปัญหาหลายประการ อาทิ วิธีการจัดหลักสูตร ความถนัด และความพร้อมของอาจารย์ที่สอน การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสม ความสนใจของนิสิต

และความสัมพันธ์ระหว่างวิชาศึกษาทั่วไปกับวิชาเฉพาะ (ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. 2540 : 13)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา ระดับปริญญาตรีมีทั้งหมด 13 คณะ ได้แก่ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะพลศึกษา คณะแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 13) โดยมีโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย หมวดวิชาดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2545 : 13-14)

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้านวิชาพื้นฐานอาชีพ และวิชาชีพ ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมดังนี้ หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต หลักสูตรปริญญาตรี (6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต สำหรับวิชาเอก ต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และถ้าจัดให้มีวิชาโท วิชาโทจะต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง รายวิชาใดๆ ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
4. หมวดกิจกรรม หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของมหาวิทยาลัย โดยไม่นับหน่วยกิต

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ใช้อยู่ก่อนที่จะมีการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2533 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ว่า เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้และทักษะทางภาษา รู้คุณค่าของมนุษย์และศิลปวัฒนธรรม สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีความรู้ความเข้าใจในสภาพสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ดี มีพละนาถมายแข็งแรง และให้มีความรู้พื้นฐานสาขาวิชาต่างๆ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2530 : 138) การเรียนวิชาศึกษาทั่วไปได้กำหนดรายวิชาต่างๆไว้ ในคณะสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และพลศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในปี พ.ศ. 2533 โดยเริ่มใช้ในปี พ.ศ. 2534 และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรายวิชาต่างๆ อีกตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เป็นผู้มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร 2) เป็นผู้มีความสุทนหรือรยรมณ์ 3) เป็นผู้ที่มีโลกทัศน์กว้างไกล 4) เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ 5) เป็นผู้ที่มีสมรรถภาพและสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ

6) เป็นผู้ใฝ่รู้ความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล 7) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์และจรรยาบรรณ และ
ถือเป็นสาขาวิชาบังคับที่นิสิตทุกคนจะต้องเรียน มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
ในหมวดวิชาดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2542 : ม.ป.น.)

1. กลุ่มภาษา	10	หน่วยกิต
2. กลุ่มมนุษยศาสตร์	6	หน่วยกิต
3. กลุ่มสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
4. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์		
4.1 สำหรับหลักสูตรคณะต่างๆ	6 หรือ 7	หน่วยกิต
4.2 สำหรับหลักสูตรคณะแพทยศาสตร์	25	หน่วยกิต
5. กลุ่มพลศึกษา	4	หน่วยกิต

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและ
ประเมินผล จากการศึกษาและสัมภาษณ์อาจารย์และนิสิต (วนิดา ขำเขียว ; สุขุมาลัย
สิทธิมงคล ; อัมพร เอ็งสุโสภณ ; อรณี สัตยานุกูล ; ดวงพร แสงอินคุ่ม ; สุตา สมอแก้ว ;
เยาวภา ผูกสมัคร. 2545 : สัมภาษณ์) พบว่า

ด้านการจัดหลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่ใช้ส่วนมากเป็นภาษาไทย และไม่เป็นปัจจุบัน
ขาดความทันสมัย เนื้อหาที่สอนในแต่ละวิชามีจำนวนมากเกินไป และไม่เฉพาะเจาะจง ทำให้
ไม่ตรงกับจุดมุ่งหมายเท่าที่ควร การกำหนดจุดประสงค์ครอบคลุมกับความต้องการ แต่จุดประสงค์
บางอย่างของหลักสูตรไม่สามารถวัดได้ การกำหนดให้เรียนตามหลักสูตรมีหน่วยกิตมากเกินไป

ด้านการจัดผู้สอน พบว่า การจัดผู้สอนนั้น จัดตามวุฒิการศึกษาและคามคณะของ
ผู้สอน โดยมีอัตราส่วนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน 1 ต่อ 100 ขึ้นไปประมาณ 1 ต่อ 110 - 160 คน
ซึ่งเป็นจำนวนมากเกินไปทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผู้สอน
ทำการสอนเฉพาะเนื้อหาวิชาของคณะวิชาตนเองเท่านั้น ขาดการบูรณาการ ผู้สอนไม่ยอมสอน
วิชาศึกษาทั่วไปเพราะไม่มีความก้าวหน้า ผู้สอนดำเนินการสอนตามหน้าที่เท่านั้น บางวิชา
ผู้สอนสลับกันสอนทำให้ไม่เข้าใจในเนื้อหาเพราะผู้สอนบางท่านไม่เข้าใจเนื้อหาที่ผู้สอนท่านอื่น
สอนไว้ทำให้ไม่ต่อเนื่อง

ด้านวิธีการสอน พบว่า วิธีการสอนส่วนใหญ่เป็นการสอนแบบบรรยาย อภิปรายบ้าง
เล็กน้อย และบางครั้งเปิดโอกาสให้นิสิตซักถามได้ แต่ค่อนข้างยากเพราะนิสิตมีจำนวนมาก
เวลาน้อย จึงไม่ค่อยมีการซักถามเกิดขึ้น วิธีสอนแบบอื่นเป็นไปได้ยาก แต่มีเอกสารแจกและมี
การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการเล่าประสบการณ์ประกอบการสอน นอกจากนี้ยังมี
การทำรายงานและค้นคว้าเพิ่มเติมด้วย แต่นิสิตไม่ค่อยสนใจ เพราะมีหนังสือเรียนซึ่งมีเนื้อหา

ครบแล้ว แต่ถ้ามีการจัดเป็นกลุ่มย่อยผู้สอนจะสลับกันสอน ให้แสดงความคิดเห็นจัดนิทรรศการ สนับสนุนให้คิดวิจารณ์ เพราะนิสิตไม่ชอบการบรรยาย และชอบแสดงออกมากกว่า

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนน้อย ซึ่งอาจเพราะผู้เรียนมีจำนวนมากเป็นกลุ่มใหญ่ ส่วนมากจะเป็นการนั่งฟังผู้สอนบรรยายอย่างเดียว นอกจากแบ่งเป็นกลุ่มย่อย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะเน้นประสบการณ์ของนิสิตเป็นหลัก เพราะนิสิตจะชอบและแสดงออกตามความจริง มีการจัดกิจกรรมทั้งในห้องและนอกห้องเรียน ส่งเสริมให้นิสิตแสดงความคิดเห็น ชักถาม แต่ใช้ได้ดีกับกรณีที่แบ่งเป็นกลุ่มย่อยแล้วเท่านั้น ถ้าเป็นกลุ่มใหญ่ประมาณ 100 คนขึ้นไปไม่สามารถใช้วิธีการนี้ได้เพราะจะทำให้เสียเวลามาก การจัดกิจกรรมเป็นไปได้ค่อนข้างยาก เพราะต้องดำเนินการสอนตามตารางสอน คลาดเคลื่อนไม่ได้เพราะเนื้อหาถูกกำหนดไว้แล้ว และมีเวลาเพียง 2 ชั่วโมงเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติม แต่นิสิตไม่สนใจและไม่ชอบวิทยากรภายนอกเท่าที่ควร

ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน พบว่า อาคารเรียนมีน้อย ไม่เพียงพอ ถ้าต้องแบ่งเป็นกลุ่มย่อยทั้งหมด สภาพห้องเรียนเหมาะสม สื่อและอุปกรณ์การสอนมีบ้างพอควร แต่การใช้เป็นไปได้ยากเพราะนิสิตมีจำนวนมาก ผู้สอนเป็นผู้ใช้สื่อเสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น คอมพิวเตอร์ แต่มีบางครั้งจัดกลุ่มย่อยประมาณ 30 คน แล้วนิสิตใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นด้วย แต่นิสิตไม่ค่อยสนใจเพราะสื่อไม่น่าสนใจขาดความทันสมัย และมีหนังสือเรียนประกอบการเรียนทุกคน สื่อการเรียนการสอนมีครบ แต่การใช้ไม่สะดวก ค่อนข้างยุ่งยาก ระบบไม่ทันสมัย ผู้ควบคุมการทำงานของสื่อขาดประสิทธิภาพและบริการไม่ดี

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีการสอบวัดผล 2 ครั้ง คือระหว่างเรียนและหลังเรียน จนจบเนื้อหา นอกจากกลุ่มย่อยที่จะมีการสอบเพิ่มขึ้น อาจเป็นการสอบก่อนเรียนหรือสอบหลังเรียนในคาบเรียนนั้นๆ ก็ได้ แต่วิธีการสอบดังกล่าวยังไม่ดีมีประสิทธิภาพพอ เพราะบางวิชาอาจารย์สอนคนละคนแต่ออกข้อสอบชุดเดียวกัน ทำให้นิสิตไม่เข้าใจและทำข้อสอบที่ใช้วัดผลไม่ได้ ซึ่งผู้สอนต่างคนต่างออกข้อสอบ แล้วเอามารวมกันเพื่อออกเป็นข้อสอบ ทำให้ขาดการร่วมมือและไม่ทราบถึงความสามารถของนิสิตของคนที่ทำการสอนไว้ และเนื่องจากผู้เรียนมีจำนวนมากจำเป็นต้องออกข้อสอบแบบปรนัย เป็นการวัดเฉพาะความรู้ความจำ ทำให้นิสิตไม่ได้ใช้การคิดวิเคราะห์ในการตอบข้อสอบ ซึ่งต่างกับการออกข้อสอบแบบอัตนัยที่สามารถวัดความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการวิเคราะห์ได้

จากการศึกษาความคิดเห็นและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน และนิสิตที่ศึกษา

เพื่อจะได้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร อาจารย์ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปให้เหมาะสม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชาและประสบการณ์การสอน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยจะสามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้เหมาะสมและตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 125 คน และนิสิตระดับปริญญาตรีในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 7,136 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของประชากรที่ทำการศึกษา ประกอบด้วย

1.1 อาจารย์

1.1.1 จำแนกตามกลุ่มวิชาได้แก่ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

1.1.2 จำแนกตามประสบการณ์การสอนได้แก่ 1-5 ปี 6-10 ปี และ มากกว่า 10 ปี

1.2 นิสิต

1.2.1 จำแนกตามสาขาวิชาได้แก่ สาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.2.2 จำแนกตามชั้นปีได้แก่ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปใน 6 ด้าน คือ

2.1 ด้านการจัดหลักสูตร

2.2 ด้านการจัดผู้สอน

2.3 ด้านวิธีการสอน

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน

2.6 ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิชาศึกษาทั่วไป ในการวิจัยนี้ หมายถึง รายวิชาที่ศึกษาเนื้อหาความรู้ต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณ สามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดี รู้จักเสียสละและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นวิชาที่ครอบคลุมรายวิชาต่างๆ ในกลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ซึ่งแต่ละกลุ่มวิชาจะต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยกำหนดให้นิสิตทุกคนต้องเรียนเหมือนกันทุกวิชาเพื่อให้มีความรู้อย่างกว้างขวาง และรอบรู้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

2. ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของอาจารย์ผู้สอนและนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดหลักสูตร หมายถึง การจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การแบ่งกลุ่มวิชา จำนวนหน่วยกิตของแต่ละกลุ่มวิชา และความสอดคล้องของเนื้อหาในแต่ละรายวิชากับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมีความทันสมัย

2.2 ด้านการจัดผู้สอน หมายถึง การจัดผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ สัดส่วนระหว่างจำนวนอาจารย์กับจำนวนนิสิตที่เรียนในแต่ละรายวิชา การเลือกอาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาตรงกับรายวิชาที่สอน มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

2.3 ด้านวิธีการสอน หมายถึง วิธีการหรือพฤติกรรมการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้ดำเนินการในการเรียนการสอน โดยผู้สอนถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และเจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ได้แก่ การเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม การสอนเป็นกลุ่มย่อย และการสอนแบบกลุ่มใหญ่

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน ได้แก่ การจัดประสบการณ์ต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา การศึกษาดูงานนอกสถานที่ และการเชิญวิทยากรภายนอก

2.5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน หมายถึง การจัดสถานที่ สื่อวัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอน มีประโยชน์ ทันสมัย เพียงพอ และเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดห้องเรียน ขนาดห้องเรียนที่เหมาะสม สภาพของห้องเรียน การเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม คุณสมบัติของสื่อ และประเภทของสื่อการเรียนการสอน

2.6 ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ลักษณะของข้อสอบ รวมทั้งวิธีการต่างๆ ที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และการแจ้งผลการประเมิน

3. อาจารย์ หมายถึง ผู้สอนที่ทำหน้าที่สอนวิชาศึกษาทั่วไป ในคณะวิชาต่างๆ ที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545

4. นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545

สมมติฐานการวิจัย

1. อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

2. อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

3. นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

4. นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาสาระดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาศึกษาทั่วไป
2. การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป
3. วิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
  - 4.1 ด้านการจัดหลักสูตร
  - 4.2 ด้านการจัดผู้สอน
  - 4.3 ด้านวิธีการสอน
  - 4.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 4.5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน
  - 4.6 ด้านการวัดและประเมินผล

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวิชาศึกษาทั่วไป

ความหมายของวิชาศึกษาทั่วไป

วิชาศึกษาทั่วไป หรือเรียกอีกอย่างว่า วิชาพื้นฐานทั่วไป มาจากภาษาอังกฤษว่า General Education หรืออีกความหมายหนึ่งคือศิลปศาสตร์ (Liberal Education) ซึ่งมีความหมายในทำนองเดียวกันคือ การศึกษาทั่วไปที่จำเป็นสำหรับทุกคนไม่ว่าจะเตรียมตัวไปประกอบอาชีพใด คำว่าศิลปศาสตร์มีใช้ตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน หมายถึงการศึกษาประเภทมนุษยธรรมเป็นการพัฒนาการทางด้านสติปัญญาและจิตใจ เป็นการศึกษาที่ให้แก่ชนชั้นปัญญาชนเพื่อนำไปสู่การเป็นปัญญาชนที่สมบูรณ์ ส่วนคำว่าวิชาศึกษาทั่วไปนั้นเป็นคำใหม่ที่ใช้กันมากในวงการศึกษาของสหรัฐอเมริกา หมายถึงการศึกษาที่จำเป็นสำหรับทุกคน เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเป็นพลเมืองดี แต่ในปัจจุบันสองคำนี้ใช้แทนกันได้ในความหมายทำนองเดียวกันคือ การศึกษาทั่วไปที่จำเป็นสำหรับทุกคนไม่ว่าจะเตรียมตัวไปประกอบอาชีพใด (วิจิตร ศรีสอาน. 2518 : 79)

วิชาศึกษาทั่วไปมีผู้ให้ความหมายไว้มากมายและแตกต่างกันออกไปบ้างเล็กน้อย โดยทั่วไปแล้วได้ให้ความหมายว่า เป็นการศึกษาส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้ได้รับการศึกษาเป็นผู้มีความรับผิดชอบและเป็นพลเมืองดี จัดให้กับทุกคนเพื่อให้มีความรู้ที่กว้างขวางนอกเหนือจากวิชาชีพ เฉพาะสาขาของตนให้เป็นผู้ที่มีความคิดกว้างไกล มีวิจารณ์ญาณไตร่ตรอง มีความคิดสร้างสรรค์

มีคุณธรรม ศิลธรรมและจรรยา เข้าใจปัญหาของสังคมและมีจิตใจเสียสละที่จะทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี และดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าในฐานะพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ (Gray. 1934 : 1; Johnson. 1952 : 11)

นักวิชาการทางการศึกษาของประเทศไทยหลายท่านได้ให้ความหมายของวิชาศึกษาทั่วไปเพิ่มเติมอีกว่า วิชาศึกษาทั่วไปเป็นเนื้อหาความรู้รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่กว้างไกลไม่ติดแคบอยู่แต่ในวิชาชีพของตน และเป็นกลุ่มวิชาที่กำหนดให้นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้เรียนเพื่อสร้างประสบการณ์ รวมทั้งเป็นพื้นฐานก่อนที่จะเรียนวิชาเฉพาะ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์. 2522 : 29; ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา. 2523 : 41; กิตติ จรรย์ยานนท์. 2526 : 1)

แมคแกรท และเบล (McGrath. 1948 : 8 - 9; Bell. 1970 : 347) ได้ให้ความหมายวิชาศึกษาทั่วไปแตกต่างออกไปว่า มีหน้าที่เตรียมเยาวชนให้พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาของสังคมโดยส่วนรวม อันไม่ได้เป็นปัญหาเฉพาะของสมาชิกในสังคม ซึ่งต่างกันในชีวิตและการทำงานอันได้แก่ ปัญหาชุมชน ปัญหาการเมืองหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนทั้งปัญหาทางปรัชญา ความคิดความเชื่อของบุคคลซึ่งมีผลกระทบต่อส่วนรวม และยังเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกันหลายสาขานับตั้งแต่ประวัติศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณี งานที่มีชื่อเสียงของอารยธรรมตะวันตก และเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาหรือเนื้อหาวิชาที่เชื่อมโยงหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน ความหมายที่สถาบันการศึกษาและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของวิชาศึกษาทั่วไปพอสรุปได้ว่า วิชาศึกษาทั่วไปหมายถึง เป็นวิชาที่จัดให้สำหรับนิสิตของสถาบันอุดมศึกษาทุกคนในระดับปริญญาตรีทุกคน มีความหลากหลาย เป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ความคิดกว้างไกล นอกเหนือจากสาขาวิชาชีพของตน ให้เข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวได้ เข้าใจผู้อื่น คิดอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม เป็นคนที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างดี

จุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปจะกำหนดให้สอดคล้องกับความหมายของวิชาศึกษาทั่วไปและการจัดการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายจะเป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและใช้ประเมินหลักสูตรต่อไป สถาบันการศึกษาและนักการศึกษาได้เสนอจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปว่า เป็นการสร้างทักษะในการศึกษาขั้นสูงและการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อจัดเวลาให้นักศึกษาแนวคิดที่สำคัญ ตลอดจนความหมายของแนวคิดนั้นทางด้านมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะ รวมทั้งก่อให้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการที่ทำให้ นิสิตมีใจกว้างขวาง และเข้าใจในวิชาการในแนวที่กว้าง เป็นผู้มีความคิดอิสระ มีความรอบรู้เข้าใจสถานะตนเองในสังคมและในโลก เป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ

รู้จักใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า ดำรงชีวิตครอบครัวอย่างมีคุณภาพและมีการปรับตัวได้ดีในสังคม นอกจากนี้ นักวิชาการหลายคนได้เสนอจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะเดียวกันคือ (The Carnegie Foundation. 1978 : 164-165; Conant. 1945 : VII-IX; Mayhew. 1967 : 222; วิจิตร ศรีสอ้าน. 2518 : 81)

1. เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานอันจำเป็นสำหรับทุกคน คือให้การศึกษาทั่วไป อันเป็นความรู้พื้นฐานของการเป็นพลเมืองดี
2. เพื่อเพิ่มพูนความเจริญงอกงามทางสติปัญญา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
3. เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัย ช่วยให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีบุคลิกภาพ มีทัศนคติ และอุดมคติเหมาะสมกับการเป็นปัญญาชน

มหาวิทยาลัยไทยควรมีจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป ตามความคิดของไพฑูริย์ สินลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร (2526 : 107) โดยได้สรุปจากความคิดพื้นฐาน 3 ประการ คือ ทักษะ ความเข้าใจ ทัศนคติและความซาบซึ้ง ดังต่อไปนี้

ทักษะ มุ่งให้นิสิตรู้จักพัฒนาความคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักอ่านและเข้าใจภาษาต่างประเทศ และพัฒนาทักษะในการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย

ความเข้าใจ เพื่อให้นิสิตเข้าใจ ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมของสังคมไทย เข้าใจและนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์

ทัศนคติและความซาบซึ้ง ให้นิสิตมีทัศนคติและความซาบซึ้งในจริยธรรมและค่านิยมทางสังคมไทย วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ศรีเพ็ญ ศุภพิทยากุล. 2541 : 3) ได้กำหนด จุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะคล้ายกันเพื่อพัฒนานิสิต ให้มีลักษณะดังนี้

1. เพื่อให้นิสิตมีความรู้อย่างกว้างขวางในวิชาพื้นฐาน หลายสาขาวิชา และสามารถนำความรู้มาประมวลเป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
2. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และลักษณะนิสัยของนิสิตให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจิตใจดี ใฝ่รู้และใฝ่เรียน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
3. เพื่อส่งเสริมให้นิสิตได้รู้ลักษณะของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าใจปัญหาสังคม และการเมืองที่สำคัญ เพื่อที่จะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
4. เพื่อช่วยให้นิสิตมองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหาต่างๆ และสามารถปรับตัวและแก้ปัญหาได้ด้วยวิถีทางปัญญา

จุดมุ่งหมายที่สถาบันการศึกษาและนักการศึกษาให้ไว้ อาจกล่าวได้ว่า วิชาศึกษาทั่วไปมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง คิดอย่างมีเหตุผล มีทัศนคติที่ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และรักษาวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม

ประเพณีไทย รวมทั้งสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างดีมีความสุข มีประสิทธิภาพ และแก้ไขปัญหาสังคมได้

ปรัชญาของวิชาศึกษาทั่วไป

วิชาศึกษาทั่วไปมีการพัฒนาขึ้นมาจากปรัชญาทางการศึกษา 4 ปรัชญา คือ นิรันดรนิยม (Perennialism) สารัตถนิยม (Essentialism) พัฒนาการนิยม (Progressivism) และปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ดังนี้ (ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2530 : 132-133)

นิรันดรนิยม (Perennialism) มีพื้นฐานความเชื่อว่า เนื้อหาของการศึกษาเป็นนิรันดรหรืออยู่ชั่วนานาน นิรันดรนิยมถือว่าความสามารถในการคิดหาเหตุผลเป็นลักษณะที่ทำให้มนุษย์แตกต่างจากสัตว์อื่น และการจัดการศึกษาควรเน้นการหาเหตุผล โดยมีพื้นฐานจากการศึกษาความจริงที่เป็นสากล ซึ่งเชื่อว่าความรู้จะได้จากการอ่านและการศึกษา "The Great Book" พวกนี้ส่งเสริมให้ศึกษาวิชาหลักที่ควรจะศึกษา ผู้นำในปรัชญานี้ได้แก่ โรเบิร์ต ฮัทชินส์ (Robert Hutchins) ซึ่งแต่งเรื่อง "Higher Learning in America" (1976) และ มาร์ค แวน ดอแรน (Mark Van Doran) ผู้แต่งเรื่อง "Liberal Education" (1943)

สารัตถนิยม (Essentialism) มีความเชื่อมั่นว่า การศึกษาควรมีพื้นฐานจากสิ่งที่เป็นสาระหรือความรู้ที่จัดให้ ซึ่งเกี่ยวกับการรับมรดกตกทอดของมนุษยชาติ เนื้อหาวิชามีแนวโน้มที่จะเป็นนามธรรมหรือเกี่ยวกับมโนทัศน์มากกว่าการนำไปใช้หรือไปปฏิบัติ หลักสูตรของกลุ่มนี้เป็นหลักสูตรที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง หลักสูตรสร้างขึ้นจากสมมติฐานที่ว่า การเรียนรู้เป็นงานหนักซึ่งนักเรียนกระทำอย่างไม่เต็มใจ ปรัชญาสาขานี้จะเห็นได้จากผลงานของ อาเธอร์ เบียร์เดอร์ (Arthur Beater) และในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด มีโปรแกรมวิชาศึกษาทั่วไปแบบแกนหลายโปรแกรมที่สร้างขึ้นจากปรัชญาของพวกสารัตถนิยม

พัฒนาการนิยม (Progressivism) มีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ที่เกี่ยวกับชีวิต ปรัชญาของนิรันดรนิยมและสารัตถนิยม ซึ่งเน้นการเตรียมตัวสำหรับชีวิต ส่วนปรัชญาของพัฒนาการนิยมเน้นไปทางปฏิบัติมากกว่า คือในการเรียนการสอนเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูผู้สอนเป็นผู้เชี่ยวชาญและเป็นที่ปรึกษา มีหน้าที่แนะนำนักเรียน จะเน้นหนักไปทางแก้ปัญหา มากกว่าจะเน้นหนักเนื้อหาวิชา พวกนี้มีความเชื่อว่า วิธีการคิดอย่างวิเคราะห์ วิจาร์ณ เป็นทักษะที่ยินยาดลตลอดชีวิต จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) และ วิลเลียม คิลแพทริค (William Kilpatrick) เป็นนักการศึกษาที่ทุกคนรู้จัก พัฒนาการนิยมจะรับผิดชอบในการสร้างรายวิชาที่เน้นเรื่อง การสืบสวนสอบสวน และวิธีการคิดแบบต่างๆและวิชาการสำรวจอย่างกว้าง

ปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) ปฏิรูปนิยมยอมรับการจัดการศึกษาของพัฒนาการนิยมแต่เพิ่มเติมในเรื่องการเป็นไปในสังคมปฏิรูป ยอร์ช เคาท์ และ ซีโอดอร์ แบรมเมลต์ คือตัวแทนของความคิดแนวปฏิรูปนิยม

ความเป็นมาของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในต่างประเทศ

วิชาศึกษาทั่วไปเป็นส่วนหนึ่งของวิชาศิลปศาสตร์ (Liberal Education) ซึ่ง คำว่า ศิลปศาสตร์ นั้นมีใช้กันตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน ดังนั้นแนวความคิดในการจัดหลักสูตรวิชา ศึกษาทั่วไป จึงเริ่มมาตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน แต่อยู่ในรูปวิชาศิลปศาสตร์ หมายถึง การศึกษาซึ่ง เน้นภูมิปัญญาและเป็นการศึกษาสำหรับชั้นปัญญาชน แต่ไม่ใช่การศึกษาที่ให้แก่ทุกคน (มณี ช้างเผือก. 2539 : 17 ; อ้างอิงจาก วิจิตร ศรีสอาน. 2518. *หลักการอุดมศึกษา*. หน้า 79)

ต่อมาได้มีการคิดค้น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ในสถาบัน อุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาอีกหลายรูปแบบ เช่น ในปี ค.ศ. 1914 วิทยาลัย แอมเฮิร์สท (Amherst College) ได้จัดวิชาสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ชื่อ "สถาบันเศรษฐกิจและ สังคม" (Social and Economic Institution) โดยเน้นการศึกษาวิชาเบื้องต้นของสาขาอักษรศาสตร์ เพื่อให้ให้นิสิตได้เรียนรู้เกี่ยวกับ ความจริงเกี่ยวกับสภาพของมนุษย์ และสอนเกี่ยวกับจริยธรรม ตรวกวิทยา ประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ กฎหมายและการปกครอง เป็นการบูรณาการวิชา สังคมศาสตร์อันนับได้ว่า เป็นรูปแบบแรกของวิชาศึกษาทั่วไป นอกจากนี้ยังมีอีกวิชาหนึ่งที่เปิดสอน ในสมัยแรกของวิชาศึกษาทั่วไป คือวิชา "อารยธรรมร่วมสมัย" (Contemporary civilization) ซึ่ง เปิดสอนในมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย (Columbia University) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะอภิปรายสาเหตุ ของการที่สหรัฐอเมริกาเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 1 อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีความคิดที่กว้างขวางขึ้น

ในระหว่างปี ค.ศ. 1920 - 1930 โปรแกรมวิชาศึกษาทั่วไปในรูปแบบต่างๆ ได้พัฒนา กว้างขวางขึ้น โดยมหาวิทยาลัยบางแห่ง จัดวิชาให้นิสิตชั้นปีที่หนึ่งและชั้นปีที่สองได้เรียน เรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองนอกเหนือจากการเรียนวิชาเอก โดยให้ นิสิตเรียนด้วยตนเอง ด้วยการอ่านวรรณคดีที่มีชื่อเสียง 100 เล่ม ซึ่งเรียกว่า The Great books แล้วนำมาอภิปรายในชั้นเรียนสัปดาห์ละหนึ่งครั้ง

ปี ค.ศ. 1945 มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดได้เสนอรายงานเรื่อง "การศึกษาวิชาศึกษาทั่วไป ในสังคมเสรี" (General Education in a Free Society) โดยกล่าวถึงปัญหาและความจำเป็นที่ ต้องมีการศึกษาวิชาศึกษาทั่วไป ทฤษฎีและวัตถุประสงค์ เนื้อหารายวิชาการบริหารงานการ ศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปไว้อย่างชัดเจน ต่อมาในปี ค.ศ. 1946 ได้มีการตีพิมพ์วารสารวิชาศึกษาทั่วไป (The Journal of General Education) เพื่อเป็นการแสดงความเห็นเกี่ยวกับความเคลื่อนไหว ของวิชาศึกษาทั่วไปและเป็นเครื่องมือในการพัฒนารายวิชาและเนื้อหาสำหรับวิชาศึกษาทั่วไป จึงอาจกล่าวได้ว่าในระหว่างปี ค.ศ. 1945 - 1946 เป็นช่วงเวลาที่วิชาศึกษาทั่วไป มีความ ก้าวหน้าทุกด้าน ทั้งด้านการอภิปราย ประเมินผลจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ผู้สอน วิธีการสอน การบริหารงานด้านวิชาศึกษาทั่วไปในสหรัฐอเมริกา

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีการเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับ การสอนวิชาศึกษาทั่วไป ที่มุ่งให้การศึกษาและฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ มีประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งแนวความคิดนี้ ได้แพร่ขยายไปทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา แสดงให้เห็นความสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไป ในสถาบัน

อุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้จากแนวคิดที่ว่า การจัดวิชาศึกษาทั่วไปทำให้การศึกษาเกิดความสมดุล เนื่องจากคนที่ผู้เรียนสาขาวิชาชีพมักจะจำกัดตนเองอยู่แต่ในวิชาชีพของตน ซึ่งทำให้ขาดแนวคิดและความรอบรู้ในสาขาวิชาอื่น แต่วิชาศึกษาทั่วไปจะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้กว้างขวางอย่างที่มีผู้มีการศึกษาควรูวู้ (Paitoon Sinlarat. 1976 : 20-43)

ต่อมาวิชาศิลปศาสตร์ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอีกครั้งเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ เนื้อหาวิชาเดิมที่จำกัดอยู่เฉพาะทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งไม่เหมาะกับยุคสมัยที่พลเมืองทุกคนจะต้องมีความรู้กว้างขวางเพื่อการเป็นพลเมืองดี มิใช่เพื่อไปสู่การเป็นปัญญาชนที่สมบูรณ์อย่างเดียว ควรจะรอบรู้ในสาขาวิชาอื่นด้วย ดังนั้นจึงได้มีคำว่า วิชาศึกษาทั่วไป (General Education) เกิดขึ้นแทนที่เป็นคำใหม่ที่ใช้กันมากในวงการศึกษาระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในสมัยเริ่มแรก จัดเป็นหลักสูตรแบบแกน เป็นการ จัดหลักสูตรให้ผลิตได้ความรู้ทางกว้างและบังคับให้ผลิตทุกคนต้องเรียน ในตอนต้นและตอนกลางศตวรรษที่ 19 วิชาศึกษาทั่วไปได้รับการยกย่องว่าเป็นการศึกษาเพื่อฝึกฝนจิต เป็นการศึกษาสร้างรากฐานที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพต่อไป เป็นวิชาที่ช่วยพัฒนาลักษณะนิสัยและจริยธรรมของนิสิต และช่วยในการจัดการศึกษาทางด้านศิลปศาสตร์ (ชมพูนันท์ ฤกษ์ชรรณ อยุธา. 2530 : 129-130)

ความเป็นมาของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในประเทศไทย

การจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปได้เริ่มต้นครั้งแรกในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2500 ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้ชื่อว่าหมวดวิชาการศึกษาทั่วไปมี 54-58 หน่วยกิต สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรี จัดให้สัมพันธ์กับวิชาครุศาสตร์ทั้ง 4 ปี และระบุวัตถุประสงค์ไว้ว่าการศึกษาทั่วไปนี้เป็นหมวดวิชาที่มีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยนิสิตให้มีพื้นความรู้เพื่อเข้าใจสภาพแวดล้อม สังคม และการครองชีพประจำวันให้ดีขึ้น โดยจัดให้ศึกษาหลายๆ ด้าน เพื่อเป็นความรู้ประกอบอย่างกว้างขวางของครู เป็นรากฐานที่จะช่วยแก้ปัญหาชีวิตของตนได้เป็นอย่างดี สมเป็นบัณฑิตในสังคมประชาธิปไตยของประเทศไทย (มณี ช้างเผือก. 2539 : 21 ; อ้างอิงจาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2500. หลักสูตร 4 ปี คณะครุศาสตร์ 2500-2504. หน้า 1)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสถาบันแรกที่จัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปอย่างจริงจังทั่วทั้งมหาวิทยาลัย โดยเริ่มจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 สำหรับนิสิตทุกคน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 ลักษณะของการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปเป็นแบบวิชาผสมผสาน และวิชาเบื้องต้น โดยมีคณะศิลปศาสตร์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ จัดใน 3 สาขาวิชา คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ โดยมีจำนวน 88 หน่วยกิต ต่อมาในปี พ.ศ. 2506 ได้ลดจำนวนหน่วยกิตลงเหลือ 50 หน่วยกิต และได้จัดให้มีการเรียนการสอนเฉพาะในชั้นปีที่ 1 เนื่องจากได้มีการคัดค้านจากอาจารย์และนิสิตด้วยเหตุผลที่ว่า

จำนวนหน่วยกิตของวิชาศึกษาทั่วไปมากเกินไป (มณี ช่างเผือก. 2539 : 21 ; อ้างอิงจาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2514. *หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัย*. หน้า 1-3)

วิชาศึกษาทั่วไปได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งในประเทศไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา เนื่องจากทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้น โดยกำหนดให้หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีจะต้องมีวิชาศึกษาทั่วไปอย่างน้อย 30 หน่วยกิต ใน 4 กลุ่มวิชา กลุ่มวิชาละไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต คือ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ต่อมาทบวงมหาวิทยาลัยได้ยกเลิกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 และให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2525 แทน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการพัฒนาศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา กับความต้องการของสังคมปัจจุบัน สภาพสังคม เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาก็ต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน โดยกำหนดให้มีวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต คือ หมวดวิชาสังคมศาสตร์ หมวดวิชามนุษยศาสตร์ หมวดวิชาภาษา หมวดวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศยกเลิกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2525 และให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญา พ.ศ. 2532 แทน โดยมีปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนี้

1. ให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ
2. ให้สอดคล้องกับปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา
3. ให้ได้มาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของสาขาวิชานั้น
4. ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ในส่วนของโครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้กำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะบูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2532 : 2)

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า โครงสร้างของหลักสูตรระดับปริญญาตรี หมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรปริญญาตรี และสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ในประเทศไทยได้ยึดหลักเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2532 เป็นเกณฑ์ในการจัดหลักสูตรของแต่ละสถาบันอุดมศึกษา

ปัจจุบันทบวงมหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่า ควรที่จะมีการปรับปรุงโครงสร้างของ หลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรในสถาบัน อุดมศึกษาให้ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชาดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2543 : 21- 22)

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถ คิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนัก ในคุณค่าของศิลปและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาหรือลักษณะ บูรณาการใดๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และกลุ่มวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและ วิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวนหน่วยกิต รวมดังนี้

1) หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต

2) หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 114 หน่วยกิต

3) หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ รวมไม่น้อยกว่า 174 หน่วยกิต

4) หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะรวมไม่ น้อยกว่า 42 หน่วยกิต

สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะในลักษณะวิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่หรือ วิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และ วิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ในกรณีที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิต รวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึงวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจตามที่ ตนเองถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ตามที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด โดยมีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

ความจำเป็นของการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

วิชาการศึกษาทั่วไปเป็นกระบวนการที่สร้างคนให้เป็นคนดี มีวิถีชีวิตที่มีความเก่ง ความสามารถ มีความปีติสุข และเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม ความจำเป็นสูงสุดที่ทำให้ต้องปฏิรูป เร่งรัด ผนวกรวม ให้สาขาวิชาการศึกษาทั่วไปมีบทบาททำหน้าที่ ทำประโยชน์เต็มตัวตามศักยภาพ ด้วยความตระหนักต่อปัญหาที่เป็นปัจจัยให้เกิดความจำเป็นเร่งด่วน ดังต่อไปนี้ (ทบทวนมหาวิทยาลัย. 2543 : 29-32)

1. สังคมไทยกำลังวิกฤต ด้วยการทำลายตัวเอง สิ่งที่จะช่วยแก้ไขได้คือ คนดีและมีคุณภาพ นายแพทย์ประเวศ และดร.ลิขิต ชีระเวทิน กล่าวว่าประเทศไทยอยู่ในวิกฤตการณ์ของการทำลายตัวเอง สามวิกฤตการณ์ที่ประเทศไทยผ่านมาแล้วคือ ครั้งแรกการเสียกรุงศรีอยุธยาให้แก่ข้าศึก ครั้งที่สองการเผชิญการล่าอาณานิคม ครั้งที่สามกับขบวนการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ วิกฤตการณ์ครั้งนี้เป็นครั้งที่สี่ คือ วิกฤตการณ์ทำลายตนเอง อันเกิดจากการขาดคุณธรรม ไม่มีจริยธรรม ไม่มีวินัยในตนเองและสังคมที่เด่นชัดยิ่งขึ้นทุกวัน จะยุติได้ด้วยคนที่มีคุณธรรมเท่านั้น วิชาศึกษาทั่วไปจะทำหน้าที่โดยเร่งระดมสร้างคนดี มีวินัย นำตนเองด้วยปัญญา มีความสามารถที่ฉลาดด้วยการรอบรู้ มองไกล ใฝ่คุณธรรม และทำประโยชน์ให้กับสังคมด้วยความรับผิดชอบ

2. สังคมไทยขาดผู้นำและบุคคลต้นแบบที่ดี สังคมไทยต้องการผู้นำอย่างเร่งด่วนในทุกระดับชั้น หากประเทศไทยสามารถส่งเสริมและปลูกฝังมาตรฐานทางจริยธรรมและคุณธรรมให้เป็นจริง ก็จะทำให้ความเจริญของประเทศชาติในทุกๆ ด้านตามมา ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม โดยที่ทุกสิ่งจะนำมาซึ่งความผาสุกและจะเป็นความเจริญที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

3. ปัญหาคอรัปชั่นและระบบการเมืองล้มเหลว วิกฤตทางระบบการเมืองจากการที่มีนักการเมืองทุจริตเข้าสภาด้วยอำนาจทางการเงินและวิธีการที่ไม่สุจริตซึ่งเป็นสัญญาณอันตรายที่มีในขณะนี้ ดังนั้นการเตรียมความรู้วิชาศึกษาทั่วไปที่จะสร้างให้เป็นคนดี มีคุณภาพ มีคุณธรรม มีความสุจริต จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ถ้าประเทศชาติต้องการนักการเมืองที่มีคุณภาพ ระบบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จึงต้องมีคุณภาพสูงสุด ในการจัดวิชาศึกษาทั่วไปให้มีการเรียนการสอนที่ถูกต้องในการสร้างบุคลิกภาพของบุคคลให้เป็นผู้นำที่สุจริต มีคุณธรรม และมีวินัยในตนเอง เพื่อสร้างอุดมการณ์ของชาติที่มั่นคง

4. ปัญหาวิกฤตการณ์ครอบครัวและครอบครัวสัมพันธ์ กระแสการเปลี่ยนแปลงจากครอบครัวใหญ่ไปครอบครัวเล็ก และความกดดันในด้านการทำงาน ทำมาหากิน และการสังคม ทำให้สภาพของครอบครัวมีเวลาให้กันและกันน้อยมาก มีการหย่าร้างของคนในเมืองอัตราสูงขึ้น คนในชนบทอยู่กับลูกน้อยลงเพราะไปทำมาหากินในเมือง ลูกถูกเลี้ยงดูโดยบุคคลอื่นขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม มีปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย

มหาวิทยาลัยเป็นที่รวมของหนุ่มสาว ที่จะเป็นครอบครัวในรุ่นถัดไป การให้การศึกษานี้ในเรื่องครอบครัวสัมพันธ์และพัฒนาการครอบครัวมีน้อยมาก นิสิตขาดคำแนะนำ ทำให้เกิดปัญหา

วิชาศึกษาทั่วไป จึงมีความสำคัญอย่างมากที่จะมีบทบาทในด้านให้ความรู้ทางด้านครอบครัวสัมพันธ์และพัฒนาการครอบครัวแก่นิสิตทุกคน

5. การเปลี่ยนแปลงฐานเศรษฐกิจและวิถีชีวิตคนไทย คนไทยยุคโลกาภิวัตน์จะต้องมีความรู้ในการปรับตัวอย่างเหมาะสมและฉลาด ไม่เป็นทาสวัตถุนิยมและค่านิยมที่ผิด ปัจจุบันวิถีชีวิตคนไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร สิ่งที่ตามมาคือความไม่เป็นระเบียบ มีมลพิษสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย และการแข่งขันแย่งชิงความสะดวก ขาดการเอื้ออาทรต่อกัน

ในอนาคตฐานเศรษฐกิจประเทศไทยจะเปลี่ยนจากฐานทรัพยากรธรรมชาติ (Resource Based Economy) เป็นฐานความรู้ (Knowledge Based Economy) การสร้างคนรุ่นใหม่จึงต้องสร้างให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอ สามารถรับความรู้ได้อย่างสะดวกจากสารสนเทศ ดังนั้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงเป็นองค์ความรู้ด้านการศึกษาทั่วไปที่มีความจำเป็นและสำคัญที่สุดหมวดหนึ่ง

6. การเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นเงื่อนไขใหม่ที่วิชาศึกษาทั่วไปต้องสร้างพื้นฐานความรู้ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ในการดำรงชีวิตประจำวัน และการดำเนินงานในสาขาวิชาชีพที่รับผิดชอบ เมื่อสังคมมีความเปลี่ยนแปลงไปและมีเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามามากมาย ทำให้คนเราต้องรู้จักการรักษาสภาพแวดล้อมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีไปพร้อมๆ กันเพื่อการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาประเทศ

ความจำเป็นที่ได้กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาวิชาทั่วไปมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากการขยายตัวทางด้านต่างๆ เช่นเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาตามมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง การจัดให้มีหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปจึงเป็นส่วนช่วยให้บุคคลได้มีความพร้อมในการดำเนินชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างดี

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป

เกณฑ์การกำหนดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่ประการหนึ่ง คือ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษา ในระดับอุดมศึกษาทั้งรัฐและเอกชน และเพื่อให้การดำเนินงานด้านมาตรฐานทัดเทียมกัน ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาศึกษาทั่วไปดังนี้

โดยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม

ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี โดยให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ใน 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2543 : 21)

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะให้จัดการศึกษาวิชาชีพศึกษาทั่วไปดังนี้

1. องค์ประกอบหลักสูตรควรมี 4 กลุ่มวิชาเช่นเดิม แต่ควรจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสถาบันนั้นๆ ในการผลิตบัณฑิต
2. เนื้อหาวิชา ควรเป็นทั้งรูปแบบที่มีความเฉพาะ และเป็นสากลตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา
3. การจัดรายวิชา ควรจัดในลักษณะบูรณาการ ซึ่งอาจจบในตนเองหรือต่อเนื่องกันก็ได้
4. การสอน ผู้สอนควรมีความรู้และประสบการณ์อย่างดี มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมต่างๆ และเทคนิคการสอน เพื่อให้มนิสิตคิดเป็น ควรจัดการเรียนการสอนในลักษณะเป็นทีม และเน้นให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน
5. การเรียน นิสิตควรเรียนวิชาศึกษาทั่วไปร่วมกับทุกสาขาวิชา ตั้งแต่ปี 1 ปี 2 และปี 3
6. การวัดและประเมินผล ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และควรมีแบบประเมินตนเองของนิสิตก่อนและหลังเรียน
7. การบริหารหลักสูตรและการจัดการสอน ควรมีหน่วยงานรองรับโดยเฉพาะ โดยมีคณะกรรมการบริหารขึ้นตรงต่อรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
8. มาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้สอน ควรให้มีโอกาสขอตำแหน่งทางวิชาการด้านวิชาศึกษาทั่วไป จัดสรรงบประมาณสนับสนุนเป็นค่าตอบแทนและจัดให้ผู้สอนได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานต่างประเทศ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป

สถาบันอุดมศึกษา มีการจัดรูปแบบหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป มีการจัดที่แตกต่างกันตามแต่ละสถาบันระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ลักษณะและความพร้อมของแต่ละสถาบัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (ชมพัญญู ฤกษ์พร ณ อยุธา. 2523 : 45)

1. หลักสูตรแบบแกน (Core Curricula) เป็นรูปแบบที่ใช้กันมาก เป็นการจัดหลักสูตรโดยกำหนดรายวิชา แต่เป็นเนื้อหาที่ครอบคลุมและเชื่อมโยงกับชีวิตของผู้เรียน และประกอบด้วยรายวิชาที่เป็นสหวิทยาการ หลักสูตรแบบแกนแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

- 1.1 หลักสูตรจะกำหนดขอบเขตของปัญหาและกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ให้
  - 1.2 อาจารย์และนิสิตจะช่วยกันกำหนดขอบเขตของปัญหาและกิจกรรมการเรียนรู้
- หลักสูตรแบบแกนเหมาะกับนิสิตที่มีลักษณะคล้ายกัน

2. หลักสูตรกระจายสัดส่วนรายวิชา (Distribution Requirements) เป็นการจัดหลักสูตร เพื่อให้บัณฑิตได้เรียนรายวิชาหรือหน่วยกิตอย่างน้อยที่สุดในสาขาที่ระบุไว้ การจัดหลักสูตร ประเภทกระจายสัดส่วนรายวิชา แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ (ชมพันธ์ ฤกษ์ ฌ อยุธยา. 2530 : 135)

2.1 การกระจายสัดส่วนรายวิชาตามที่กำหนดให้ เป็นแบบที่ใช้กันมากที่สุด เป็นการ จัดแบบผสมผสานรายวิชาที่กำหนดให้ และวิชาเลือกที่นิสิตสามารถเลือกเรียนได้จากรายวิชา ต่างๆ ที่มหาวิทยาลัยระบุไว้มีจำนวนจำกัด ในสาขาวิชาที่ต้องการเรียน

2.2 การกระจายสัดส่วนรายวิชาโดยกำหนดขั้นต่ำให้ การจัดหลักสูตรนี้ มีวิชาบังคับ น้อยกว่ามีการเน้นในสาขาวิชาที่ควรจะต้องศึกษา

2.3 การกระจายสัดส่วนรายวิชาโดยการแนะนำให้เรียน การจัดแบบนี้คล้ายกับ แบบที่ 2 แตกต่างกันตรงที่การจัดแบบนี้ไม่มีบังคับ นิสิตมีทางเลือกโดยอาจจะเรียนให้ครบตาม หลักสูตรที่กำหนดไว้ หรืออาจจะไม่ครบก็ได้ แต่ปรากฏว่านิสิตไม่สนใจคำแนะนำเหล่านี้ และ ส่วนมากไม่ได้ทำตามข้อเสนอแนะ

2.4 การจัดโปรแกรมแบบอื่นๆ ต่างจากแบบอื่นๆ เช่น การจัดแบบสมรรถฐาน การเรียนโดยการกำหนดให้นิสิตทุกคนต้องสอบผ่านการสอบข้อเขียนพิสดารโดยไม่มี การเรียน รายวิชา นิสิตทุกคนต้องสร้างข้อสอบที่แสดงสมรรถภาพในการคิดเกี่ยวกับสาขาวิชา 4 สาขาวิชา โดยมีอาจารย์คอยช่วยเหลือและนิสิตทุกคนจะเป็นกรรมการตัดสินผลการสอบของทั้ง 4 สาขาวิชา

3. หลักสูตรแบบเลือกเสรี (Free Electives) ไม่มีการกำหนดรายวิชาศึกษาทั่วไป นิสิตสามารถสร้างรายวิชาศึกษาทั่วไปจากวิชาใดก็ได้ที่เลือก หรือนิสิตอาจไม่เลือกเรียนสาขา วิชาใดเลยก็ได้

สำหรับสถาบันระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย จัดให้นิสิตได้เรียนวิชาศึกษาทั่วไป ใน 2 ปีแรก การจัดหลักสูตรเป็นแบบกระจายสัดส่วนรายวิชาตามที่กำหนดไว้ใน 4 กลุ่มวิชาตาม เกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดคือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์ ในแต่ละกลุ่มวิชาจะมีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก

รายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

วิชาศึกษาทั่วไปในปัจจุบันประกอบไปด้วยรายวิชา 3 ประเภท คือ

1. รายวิชาเบื้องต้น เป็นลักษณะความรู้เบื้องต้นของวิชาใดวิชาหนึ่ง จัดเป็นรายวิชาเดี่ยว เป็นรายวิชาที่มีมากที่สุด ของโปรแกรมวิชาศึกษาทั่วไป (ชมพันธ์ ฤกษ์ ฌ อยุธยา. 2530 : 137)

2. รายวิชาระดับสูง เป็นรายวิชาเฉพาะในแต่ละสาขาวิชา แพร่หลายในวิทยาลัยชุมชน ในสหรัฐอเมริกา (ชมพันธ์ ฤกษ์ ฌ อยุธยา. 2530 : 138)

3. รายวิชาสหวิทยาการ เป็นรายวิชาที่เชื่อมโยงตั้งแต่ 2 สาขาวิชาขึ้นไปเข้าด้วยกัน มีความมุ่งหมายให้นิสิตเข้าใจความเชื่อมโยงของสาขาวิชาต่างๆ รวมทั้งวิถีทางที่วิชาเหล่านั้น จะสามารถเอื้อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตได้ (ชมพันธ์ ฤกษ์ ฌ อยุธยา. 2523 : 50)

๒๐๒๔๘๑๘๕.๓

การบริหารหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป มีลักษณะการบริหารหลักสูตรซึ่งมีรูปแบบแตกต่างกันออกไปพอสรุปได้เป็น 3 รูปแบบใหญ่ คือ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. 2526 : 53)

1. บริหารโดยภาควิชา

รูปแบบของการจัดการและดูแลโดยภาควิชานี้ โดยทั่วไปแล้วจะบริหารหลักสูตรในแนวทางของหลักสูตรแบบบังคับกระจาย คือ เจ้าของหลักสูตรหรือเจ้าของคณะวิชาที่ต้องการจะไปเลือกดูว่าคณะใดมีวิชาใด อยู่ในความดูแลของภาควิชาใด แล้วนำชื่อวิชานั้นมาใส่ชื่อไว้ในคณะของตนให้นิสิตเรียนเป็นวิชาศึกษาทั่วไป โดยทั่วไปมักเป็นวิชาในภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์

สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยส่วนใหญ่บริหารหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป โดยภาควิชา ยกเว้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยต่างๆ จัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปแบบกระจาย โดยนิสิตทุกคนไม่ต้องเรียนเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน การบริหารแบบนี้มีข้อดีหลายประการคือ ภาควิชาจะรับผิดชอบการจัดการสอนวิชาศึกษาทั่วไปเอง

2. บริหารโดยคณะกรรมการวิชาศึกษาทั่วไป

มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเป็นมหาวิทยาลัยแรกที่บริหารวิชาศึกษาทั่วไปโดยใช้คณะกรรมการ ในประเทศไทยได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เหมาะกับลักษณะวิชาที่จำเป็นจะต้องเกี่ยวและสัมพันธ์กันตั้งแต่สองภาควิชาขึ้นไป กรรมการมีสิทธิเสนอความคิดความชอบให้ผู้สอนได้ด้วย รวมทั้งมีหน้าที่คัดเลือกเนื้อหา เอกสารตำรา รวมทั้งคัดเลือกตัวผู้สอนด้วย (Paitoon Sinlarat. 1976 : 175-178)

3. บริหารโดยหน่วยงานอิสระ

เป็นการบริหารงานที่มีเป้าหมายในการดำเนินงานบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ของวิชาศึกษาทั่วไปอย่างแท้จริง การบริหารต่างๆ ดำเนินไปอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีบุคลากรและอุปกรณ์ของตนเองมีอิสระในทุกด้านทำให้เกิดอิสระภาพ (Paitoon Sinlarat. 1976 : 175-178)

ประเด็นปัญหาของวิชาศึกษาทั่วไป

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย โดยวิเชียร ชิวพิมาน (2541 : 35) พบว่า มีความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา ประกอบด้วย

1. ความเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์การจัดวิชาศึกษาทั่วไปแตกต่างกัน
2. ความแตกต่างกันในการดำเนินการเกี่ยวกับวิชาศึกษาทั่วไปในด้าน

- ความหมาย
- จุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป
- การกำหนดรูปแบบการจัดเนื้อหาของหลักสูตร
- การเรียนการสอน
- การวัดผลและประเมินผล
- การบริหารวิชาศึกษาทั่วไป

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2540 : 33-42) ได้สรุปปัญหาของวิชาศึกษาทั่วไปในการบรรยายพิเศษเรื่อง ความสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไปในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตในการสัมมนาเรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ไว้ดังนี้

1. ไม่สามารถสอนให้เข้าใจปรัชญาวิชาศึกษาทั่วไปอย่างแท้จริง
2. ไม่สามารถสอนให้เข้าใจปรัชญาของการดำรงชีวิตอย่างแท้จริง
3. ไม่สามารถมีความรู้กว้างและลึกในเวลาเดียวกัน
4. ไม่สามารถเชื่อมโยงกับสาขาวิชาอื่น และประยุกต์ใช้ในชีวิต
5. ไม่สามารถสอนให้คิดเป็น
6. บรรยายภาคการสอนซ้ำรูปแบบเดิม
7. บรรยายภาคการเรียนการสอนเป็นกลุ่มใหญ่
8. ผู้สอนไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิชาศึกษาทั่วไปเท่าที่ควร
9. ผู้สอนที่ทรงคุณวุฒิไม่สอนวิชาศึกษาทั่วไป
10. การวัดผลไม่ให้ความสำคัญกับวิชาศึกษาทั่วไปอย่างแท้จริง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฟองจันทร์ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา (2537 : 42) ได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า มีปัญหาดังนี้

1. กระบวนวิชาศึกษาทั่วไป ยังเปิดสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของแต่ละสาขาวิชา
2. การบริหารและการจัดการยังไม่เอื้อต่อความต้องการของนิสิตที่ต้องการลงทะเบียนได้แก่ จำนวนกระบวนวิชา ตอนกระบวนวิชา ห้องเรียน อุปกรณ์การสอนและอาจารย์ผู้สอน
3. หมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์อยู่แล้ว ทำอย่างไรจะให้ผู้รับผิดชอบทำความเข้าใจให้ชัดเจน
4. ยังใช้วิธีบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นิสิตเบื่อ ควรเน้นให้นิสิตหาข้อมูลวิเคราะห์และสรุปเป็นแนวคิดได้
5. หลายหลักสูตรกำหนดเอากระบวนวิชาที่เป็นวิชาเฉพาะมากเกินไป
6. จำนวนนิสิตในแต่ละชั้นมากเกินไป ทำให้กระทบต่อการวัดผล

นอกจากนี้ วันชัย ศิริชนะ (2541 : 7) กล่าวเพิ่มเติมในการบรรยายพิเศษเรื่อง บทบาทของมหาวิทยาลัยในการจัดการศึกษาทั่วไป ในการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง การจัดการศึกษาทั่วไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตว่า ปัญหาการจัดการศึกษาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วย

1. ไม่สามารถจัดจำนวนหน่วยกิตของวิชาศึกษาทั่วไปได้ครบถ้วน เนื่องจากมีหน่วยกิตของวิชาหลักเข้ามาแทรกซ้อน จะเกิดขึ้นในคณะทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและวิศวกรรมศาสตร์เป็นหลัก
2. ขอบเขตวิชาศึกษาทั่วไป ครอบคลุมเนื้อหาสาระในด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษา และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ความชำนาญในวิชาการต่างๆ เหล่านี้แยกแยะอยู่ในคณะวิชาต่างๆ เมื่อแยกแยะอยู่ในวิชาต่างๆ ทำให้หาผู้รับผิดชอบวิชาได้อย่างแท้จริงไม่ได้ ทำให้เกิดปัญหาในเชิงบริหารจัดการ
3. ความไม่เข้าใจในจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปอย่างแท้จริง ทำให้การเรียนการสอนวิชานี้ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ เช่น สอนวิชาทางสังคมศาสตร์ก็นำวิชาทางสังคมศาสตร์แท้ๆ ซึ่งผลิตสายสังคมศาสตร์เรียน มาทำการสอน ทำให้ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์อย่างเต็มที่ ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าทำไมผู้เรียนวิทยาศาสตร์ต้องเรียนวิชาทางสังคมศาสตร์ทำให้เกิดการต่อต้าน

ทั้งๆ ที่หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปมีเป้าหมายเพื่อฝึกให้บัณฑิตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ แต่มหาวิทยาลัยหลายแห่งกลับสร้างหลักสูตรในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาชีพหรือวิชาเอกและเพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยไม่มีการบูรณาการหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษามีความรู้ และเห็นความสัมพันธ์ของศาสตร์ต่างๆ เพื่อที่จะสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ไม่มีวิชาใดๆ ที่จะใช้ฝึกคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนกระบวนการคิด มีเพียงการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมหลักสูตรเท่านั้น ขณะที่สอนวิชาชีพไม่เห็นความสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไป (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2538 : 3 ; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2526 การสำรวจสภาวะทางการศึกษาของประเทศ. หน้า 110)

สาเหตุอีกประการหนึ่งคือ ผู้สอนไม่ได้รับการฝึกสอน จึงทำให้ผู้สอนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการสอนที่เน้นการเรียนรู้อย่างท่องจำ ยังไม่มีกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้เรียน (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. 2538 : 4 ; อ้างอิงจาก พนม พงษ์ไพบูลย์. 2535. การศึกษาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติ. หน้า 10)

วิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน ให้สามารถบูรณาการ มีวัตถุประสงค์และโครงสร้างของหลักสูตรที่สำคัญดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2542 : ม.ป.น.)

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

เมื่อนิสิตเรียนวิชาศึกษาทั่วไปแล้วจะมีลักษณะดังนี้

1. เป็นผู้มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
  - 1.1 สามารถสื่อสารภาษาไทยได้เป็นอย่างดี
  - 1.2 สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศได้
2. เป็นผู้มีสุนทรียรรมณ์
  - 2.1 มีอารมณ์ปราณีตละเอียดอ่อน
  - 2.2 เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของศิลปะที่มีต่อชีวิตและสังคม
  - 2.3 เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของดนตรีที่มีต่อชีวิตและสังคม
  - 2.4 เข้าใจความหมายและเห็นคุณค่าของวรรณกรรมที่มีต่อชีวิตและสังคม
3. เป็นผู้มีโลกทัศน์กว้างไกล
  - 3.1 เข้าใจปัญหาด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของไทยและของโลก
  - 3.2 เข้าใจและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมและอารยธรรมของไทยและชาติอื่นๆ
  - 3.3 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต
  - 3.4 เข้าใจความสำคัญของการบริหารจัดการทางธุรกิจในสังคมปัจจุบัน
4. เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ
  - 4.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตโลก

และจักรวาล

- 4.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและเทคโนโลยีในชีวิตประจำวัน
- 4.3 เข้าใจการสื่อสารด้วยคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน
5. เป็นผู้มีสมรรถภาพและสุขภาพดีทั้งกายและใจ
  - 5.1 สามารถเสริมสร้างรักษาสมรรถภาพและสุขภาพ
  - 5.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพทางกายและทางจิต
6. เป็นผู้ใฝ่รู้ความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล
  - 6.1 สามารถตั้งคำถามและแสวงหาความจริงด้วยตนเองได้
  - 6.2 สามารถคิดและเชื่อมโยงสิ่งที่คิดได้อย่างมีเหตุผล
  - 6.3 สามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆได้
  - 6.4 สามารถคิดแก้ปัญหาด้วยการแสวงหาทางเลือกและตัดสินใจได้อย่าง

เหมาะสม

- 6.5 สามารถเลือกและสังเคราะห์ข่าวสารและข้อมูลเพื่อใช้อย่างเหมาะสม
- 6.6 กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล
- 6.7 รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

- 6.8 เรียนรู้อยู่เสมอ
7. เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม
- 7.1 รู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น
- 7.2 เชื่อมั่นในตนเองและสามารถพัฒนาตนเองได้
- 7.3 สามารถตั้งจุดมุ่งหมายในชีวิตของตนเองได้
- 7.4 มีวินัยในตนเอง
- 7.5 มีความรับผิดชอบในบทบาทและหน้าที่ของตน
- 7.6 มีความยุติธรรม
- 7.7 มีความซื่อสัตย์
- 7.8 มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำผิด
- 7.9 ประพฤติตนให้เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
- 7.10 มีความสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมได้
- 7.11 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
- 7.12 มีอุดมการณ์ที่จะพัฒนาสังคม

โครงสร้างของวิชาศึกษาทั่วไป

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้กำหนดโครงสร้างของวิชาศึกษาทั่วไปให้นิสิตเรียน โดยถือเป็นสาขาวิชาบังคับที่นิสิตทุกคนจะต้องเรียนมีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ในหมวดวิชาดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2542 : 1-9)

1. กลุ่มภาษา	10	หน่วยกิต
2. กลุ่มมนุษยศาสตร์	6	หน่วยกิต
3. กลุ่มสังคมศาสตร์	6	หน่วยกิต
4. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6-7	หน่วยกิต
5. กลุ่มพลศึกษา	4	หน่วยกิต

ในแต่ละกลุ่มได้กำหนดวิชาดังต่อไปนี้

1. กลุ่มภาษา 10 หน่วยกิต
- 1.1 ภาษาไทย 4 หน่วยกิต
- ทย 101 ทักษะทางภาษา 1 2(2-0)
- ทย 102 ทักษะทางภาษา 2 2(2-0)
- 1.2 ภาษาต่างประเทศ 6 หน่วยกิต ให้เลือกเรียนภาษาใดภาษาหนึ่งดังต่อไปนี้
- 1.2.1 ภาษาอังกฤษ
- อก 101 ภาษาอังกฤษ 1 3(3-0)
- อก 102 ภาษาอังกฤษ 2 3(3-0)

1.2.2	ภาษาฝรั่งเศส	
ฝศ 101	ภาษาฝรั่งเศส 1	3(3-0)
ฝศ 102	ภาษาฝรั่งเศส 2	3(3-0)
1.2.3	ภาษาเยอรมัน	
ยม 101	ภาษาเยอรมัน 1	3(3-0)
ยม 102	ภาษาเยอรมัน 2	3(3-0)
1.2.4	ภาษาญี่ปุ่น	
ญี่ปุ่น 101	ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 1	3(3-0)
ญี่ปุ่น 102	ภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน 2	3(3-0)
1.2.5	ภาษาจีน	
จน 101	ภาษาจีนปัจจุบันพื้นฐาน 1	3(3-0)
จน 102	ภาษาจีนปัจจุบันพื้นฐาน 2	3(3-0)
2.	กลุ่มมนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต	
บส 101	สารนิเทศและการศึกษาค้นคว้า	2(2-0)
มน 101	มนุษย์กับความงาม	2(2-0)
มน 102	มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม	2(2-0)
3.	กลุ่มสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้	
ชร 100	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจ	2(2-0)
ปศ 103	มนุษย์กับอารยธรรม	2(2-0)
ภม 102	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ	2(2-0)
ภม 103	ภูมิศาสตร์ประเทศไทย	2(2-0)
ภม 104	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	2(2-0)
รฐ 102	มนุษย์กับการเมือง	2(2-0)
ศฐ 100	ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ	2(2-0)
ศฐ 101	เศรษฐกิจไทยปัจจุบัน	2(2-0)
สค 111	สังคมและวัฒนธรรมไทย	2(2-0)
4.	กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	
4.1	สำหรับหลักสูตรคณะต่างๆ 6 หรือ 7 หน่วยกิต	
คณ 101	คณิตศาสตร์กับชีวิตประจำวัน (หลักสูตร ศศ.บ.)	2(2-0)
คพ 101	คอมพิวเตอร์และการประมวลผลข้อมูล (หลักสูตร วท.บ.)	3(3-1)
วท 101	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสิ่งแวดล้อม	2(2-0)

วท 102	วิทยาศาสตร์กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	2(2-0)
4.2 สำหรับหลักสูตรคณะแพทยศาสตร์ 25 หน่วยกิต		
คณ 113	คณิตศาสตร์สำหรับวิทยาศาสตร์สุขภาพ	3(3-0)
คม 105	เคมีพื้นฐาน 1	3(3-0)
คม 195	ปฏิบัติการเคมีพื้นฐาน	3(3-0)
คม 106	เคมีอินทรีย์เบื้องต้น	3(3-0)
คม 196	ปฏิบัติการเคมีอินทรีย์เบื้องต้น	1(0-3)
ชว 103	ชีววิทยาพื้นฐาน 1	3(3-0)
ชว 183	ปฏิบัติการชีววิทยาพื้นฐาน 1	1(0-3)
ชว 104	ชีววิทยาพื้นฐาน 2	3(3-0)
ชว 184	ปฏิบัติการชีววิทยาพื้นฐาน 2	1(0-3)
ฟส 103	ฟิสิกส์พื้นฐาน 1	2(2-0)
ฟส 183	ปฏิบัติการฟิสิกส์พื้นฐาน 1	1(0-3)
ฟส 104	ฟิสิกส์พื้นฐาน 1	2(2-0)
ฟส 184	ปฏิบัติการฟิสิกส์พื้นฐาน 2	1(0-3)

5. กลุ่มพลศึกษา 4 หน่วยกิต กำหนดให้เรียน 1 วิชา คือ

พล 101	การเสริมสร้างคุณภาพชีวิต	2(2-0)
--------	--------------------------	--------

และเลือกเรียนรายวิชาพลศึกษาจากหลักสูตรชั้นปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อีก 2 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

1. กลุ่มวิชาเลือกพลศึกษา

พล 151	กรีฑา 1	1(1-1)
พล 152	ว่ายน้ำ 1	1(1-1)
พล 153	ยิมนาสติก 1	1(1-1)
พล 251	กรีฑา 2	1(1-1)
พล 252	ว่ายน้ำ 2	1(1-1)
พล 253	ยิมนาสติก 2	1(1-1)
พล 161	บาสเกตบอล 1	1(1-1)
พล 162	วอลเลย์บอล 1	1(1-1)
พล 163	ฟุตบอล 1	1(1-1)
พล 164	ตะกร้อและเซปักตะกร้อ 1	1(1-1)
พล 165	รักบี้ฟุตบอล 1	1(1-1)
พล 166	ฮอกกี 1	1(1-1)
พล 167	ซอฟท์บอล 1	1(1-1)

พล 168	เบสบอล 1	1(1-1)
พล 171	เทนนิส 1	1(1-1)
พล 172	เทเบิลเทนนิส 1	1(1-1)
พล 173	แบดมินตัน 1	1(1-1)
พล 174	มวยสากล 1	1(1-1)
พล 175	มวยไทย 1	1(1-1)
พล 176	ยูโด 1	1(1-1)
พล 177	ไอคิโด 1	1(1-1)
พล 178	มวยปล้ำ 1	1(1-1)
พล 179	ยิมนาสติกลีลา 1	1(1-1)
พล 181	การบริหารกาย	1(1-1)
พล 261	บาสเกตบอล 2	1(1-1)
พล 262	วอลเลย์บอล 2	1(1-1)
พล 263	ฟุตบอล 2	1(1-1)
พล 264	ตะกร้อและเซปักตะกร้อ 2	1(1-1)
พล 265	รักบี้ฟุตบอล 2	1(1-1)
พล 266	ฮอกกี้ 2	1(1-1)
พล 267	ซอฟท์บอล 2	1(1-1)
พล 268	เบสบอล 2	1(1-1)
พล 271	เทนนิส 2	1(1-1)
พล 272	เทเบิลเทนนิส 2	1(1-1)
พล 273	แบดมินตัน 2	1(1-1)
พล 274	มวยสากล 2	1(1-1)
พล 275	มวยไทย 2	1(1-1)
พล 276	ยูโด 2	1(1-1)
พล 277	ยิมนาสติกลีลา 2	1(1-1)
พล 281	ยกน้ำหนัก	1(1-1)
พล 361	ซอฟท์บอล 2	1(1-1)
พล 362	เบสบอล 2	1(1-1)
พล 363	โปโลน้ำ	1(1-1)
พล 381	กระบี่กระบอง	1(1-1)
พล 382	กิจกรรมเข้าจังหวะ	1(1-1)
พล 383	ต่อสู้ป้องกันตัว	1(1-1)

พล 384	แฮนด์บอล	1(1-1)
พล 385	ลีลาศึกษา	1(1-1)
พล 386	ยิงธนู	1(1-1)
พล 387	ดาบสากล	1(1-1)
พล 388	จักรยาน	1(1-1)
พล 481	ลีลาศ	1(1-1)
พล 482	แอโรบิคต้านซ์	1(1-1)
พล 483	โบว์ลิ่ง	1(1-1)
พล 484	กอล์ฟ	1(1-1)
พล 485	เกมเบ็ดเตล็ด	1(1-1)
พล 486	โมเตอร์นต้านซ์	1(1-1)
พล 487	การช่วยชีวิตและความปลอดภัยทางน้ำ	1(1-1)

วิชาเลือกหมวดศึกษาทั่วไป สำหรับหลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์และคณะสังคมศาสตร์
ให้เลือกรียนรายวิชาต่อไปนี้ด้วย

2. กลุ่มวิชาเลือกมนุษยศาสตร์

จด 101	จิตวิทยาเบื้องต้น	2(2-0)
ทย 103	วาทกรรม	2(2-0)
ดว 101	ดนตรีไทย	2(2-0)
ดว 102	สังคีตนิยม	2(2-0)
ปญ 101	ปรัชญาเบื้องต้น	2(2-0)
ปญ 111	พุทธศาสนา	2(2-0)
ศล 101	ศิลปะกับมนุษย์	2(2-0)

3. กลุ่มวิชาเลือกสังคมศาสตร์

ธร 100	ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจ	2(2-0)
ปศ 103	มนุษย์กับอารยธรรม	2(2-0)
ภม 102	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ	2(2-0)
ภม 103	ภูมิศาสตร์ประเทศไทย	2(2-0)
ภม 104	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	2(2-0)
รัฐ 102	มนุษย์กับการเมือง	2(2-0)
ศร 100	ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจ	2(2-0)
ศร 101	เศรษฐกิจไทยปัจจุบัน	2(2-0)
สค 111	สังคมและวัฒนธรรมไทย	2(2-0)
ธร 251	ธุรกิจและสิ่งแวดล้อม	3(3-0)

สค 101	สังคมวิทยาเบื้องต้น	2(2-0)
สค 102	ประชากรศึกษา	2(2-0)
สค 103	สังคมวิทยาชุมชน	2(2-0)
รัฐ 100	การเมืองเบื้องต้น	2(2-0)
ปศ 100	พื้นฐานอารยธรรมไทย	2(2-0)
ปศ 101	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	2(2-0)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีวัตถุประสงค์และโครงสร้างดังที่ได้กล่าวไว้ และเนื่องจากวิชาที่จัดเป็นวิชาศึกษาทั่วไปมีหลายวิชา การดำเนินการสอนมีหลายรูปแบบ ซึ่งแตกต่างกันออกไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจึงได้จัดรายวิชากระจายไปตามกลุ่มต่างๆ โดยมีคณะวิชาต่างๆ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดการเรียนการสอน เพื่ออำนวยความสะดวกและตรงกับผู้เกี่ยวข้องในแต่ละสาขาวิชา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ ศรีนวล แก้วแพรง (2527 : 150-151) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาการพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต พบว่า นิสิตมีความต้องการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วน ศุภวัฒน์ เอ็มโอช (2528 : 93-100) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี 4 ปี พ.ศ. 2524 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนรวมได้กระทำอยู่ในระดับมาก วิธีสอนที่ผู้สอนใช้มากที่สุดคือ วิธีสอนแบบบรรยาย การวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง และ มณี ช้างเผือก (2539 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ พบว่า การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ โดยรวม ทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านการจัดผู้สอน ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีความเหมาะสมมาก ยกเว้นด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่ และอุปกรณ์การสอน มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลาง ซึ่ง ซิมเมอร์แมน (Zimmerman, 1992 : 1371-A) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาทั่วไประดับมหาวิทยาลัยวิชาทัศนะศิลป์ พบว่า ในการบริหารหลักสูตรจะเป็นผลดีและเป็นประโยชน์ ในการจัดรายวิชาการศึกษาทั่วไปไว้ในหน่วยงานการบริหารเป็นพิเศษ และใช้ผู้ประสานงานการเรียนการสอนดูแลเนื้อหาและรายวิชาในทุกระดับการศึกษาทั่วไป รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร นอกจากนี้ ฮาร์เกอร์ (Harger, 1992 : 25-A) ยังได้ศึกษาเรื่องการเลือกวิชาเรียนของนิสิตและการกระจายของหน่วยกิตในวิชาศึกษาทั่วไป การศึกษาเชิงประเมินผล พบว่านิสิตไม่เห็นความสำคัญของอาจารย์ในการให้คำปรึกษาในการเลือกรายวิชา

ที่เรียนนิสิตที่อยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 เห็นคุณค่ารายวิชาทางมนุษยศาสตร์มากกว่านิสิตในระดับชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 โดยเห็นว่ามีความประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและต่อตนเองและให้ความสำคัญกับวิชาเอกมากกว่าวิชาศึกษาทั่วไป

วิชาศึกษาทั่วไปมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อม สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ประกอบกับวิชาชีพ สามารถออกไปประกอบอาชีพได้เต็มความสามารถ มีศักยภาพในการดำเนินชีวิต การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปจึงมีความสำคัญอย่างมากที่ทุกฝ่ายควรให้ความสนใจ และพัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ทันสมัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการสำคัญที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการที่จะสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาไปตามเป้าหมายที่ต้องการได้ ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปต้องเกี่ยวข้องกับงาน 6 ด้าน ดังนี้คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ด้านการจัดหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะการจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีหลักสูตรเพื่อกำหนดโครงการศึกษา ดังที่ทีศนา เขมมณี (2535 : 1) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงโปรแกรมการศึกษาใดๆ ที่ได้กำหนดโครงสร้างการเรียน ประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ พร้อมทั้งคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของแต่ละรายวิชานั้นด้วย และกิติมา ปริติลล (2532 : 60) กล่าวไว้ในลักษณะเดียวกันว่า หลักสูตร หมายถึงเอกสารที่กำหนดโครงการศึกษาของผู้สอน โดยกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา เนื้อหาความรู้ และประสบการณ์ที่จะจัดให้กับผู้เรียน ส่วน ปทีป เมธาคุณวุฒิ (2532 : 1) ได้อธิบายว่า หลักสูตร คือ แผนการเรียนซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษา วิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งหมายถึงการพิจารณาคัดเลือก จัดรวบรวมเรียบเรียงเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ ตลอดจนการประเมินผลรวมทั้ง ประจักษ์ ศรีวิวัฒน์พงศ์ (2535 : 106) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่า เป็นแนวทางในจัดเนื้อหาสาระที่นำมาไว้ในหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการวัดและประเมินผล ทั้งยังเป็นแนวทางในการบริหารของสถาบันการศึกษาว่าควร จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปในลักษณะใด

ชำระ บัวศรี (2542 : 164-169) ได้กล่าวถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่ามีหลักการดังนี้

1. ต้องสอดคล้องกับปรัชญาหรืออุดมการณ์ของสังคม ได้แก่ อิสรภาพ ความเสมอภาค และการใช้เหตุผลเป็นต้น
  2. ต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม ได้แก่ การให้ความเคารพ การแต่งกาย ความซื่อสัตย์สุจริต การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น
  3. ต้องสนองความต้องการและแก้ปัญหาสังคม
  4. ต้องสนองความต้องการของผู้เรียน
  5. ต้องสอดคล้องและส่งเสริมจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระดับอื่นด้วย
  6. ต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้
  7. ต้องให้มีความสมดุลระหว่างความต้องการของผู้เรียนและสังคม
  8. ต้องให้มีความสมดุลระหว่างความรู้และทักษะ และระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ
- หลักสูตรที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ แต่ละแบบมีชื่อเพื่อแสดงเอกลักษณ์ของหลักสูตร ดังต่อไปนี้ (ชำระ บัวศรี. 2542 : 175-207)

1. หลักสูตรรายวิชา (The Subject Curriculum) เป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาของรายวิชาแยกออกจากกัน โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกัน ไม่ว่าในด้านเนื้อหาหรือการสอน
2. หลักสูตรสัมพันธ์วิชา (The Correlated Curriculum) เป็นหลักสูตรรายวิชาแบบหนึ่งแต่นำเอาเนื้อหาของวิชาต่างๆ ที่สอดคล้องหรือส่งเสริมซึ่งกันและกัน มาเชื่อมโยงแล้วจัดสอนในคราวเดียวกัน
3. หลักสูตรกว้าง (The Broad - Field Curriculum) เป็นหลักสูตรรายวิชาอีกแบบหนึ่ง โดยเรียงลำดับเนื้อหาต่างๆ ที่มีความคล้ายคลึงกันไว้ในหลักสูตร
4. หลักสูตรแกน (The Core Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ต้องการสนองจุดหมายที่ต้องการ เป็นหลักสูตรที่นำเอาวิชาต่างๆ มาผสมผสานกัน โดยใช้หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมปัจจุบัน ปัญหาของผู้เรียนมาผสมผสานกัน
5. หลักสูตรประสบการณ์ (The Experience Curriculum) เป็นหลักสูตรที่จัดประสบการณ์ในรูปแบบการสอน
6. หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถ (The Competency - Based Curriculum) เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเน้นความรู้หรือเนื้อหา แต่จะเน้นด้านทักษะ ความสามารถเจตคติ ค่านิยม
7. หลักสูตรกระบวนการ (The Process Curriculum) เป็นหลักสูตรที่เน้นวิธีการมากกว่ารูปแบบ อาจเป็นแบบรายวิชาหรือแบบที่ยึดปัญหาสังคมก็ได้ แต่จะเน้นกระบวนการแก้ปัญหา การค้นคว้า เป็นต้น
8. หลักสูตรบูรณาการ (The Integrated Curriculum) เป็นหลักสูตรที่พัฒนามาจากหลักสูตรกว้างโดยนำเอาเนื้อหาวิชาต่างๆ มาหลอมรวมกัน ผสมผสานเข้าด้วยกัน

นอกจากรูปแบบของหลักสูตรจะมีผลต่อการจัดเนื้อหาแล้ว โครงสร้างของหลักสูตรมีความสำคัญมาก การจัดระบบโครงสร้างมีอยู่ 2 ระบบ คือ (ชำระ บัณฑิต. 2542 : 207-211)

1. ระบบรายปี มีหลักว่าต้องให้ผู้เรียนได้เรียนวิชาที่กำหนดทุกภาคเรียน โดยจัดเนื้อหาวิชาออกเป็นภาคๆ เรียงตามลำดับก่อนหลังและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เพิ่มพูนสัมพันธ์กัน จำนวนชั่วโมงที่กำหนดมักถือเอาความสำคัญของวิชาและปริมาณของเนื้อหาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนเป็นเครื่องกำหนด

2. ระบบหน่วยกิต เป็นระบบที่พยายามจะสร้างความมั่นใจคุณภาพของการศึกษา โดยกำหนดชั่วโมงที่เรียนทั้งในและนอกห้องเรียนขึ้นเป็นหน่วย เรียกว่า หน่วยกิต คำว่า 1 หน่วยกิต มีค่าดังต่อไปนี้

2.1 ถ้าเป็นการบรรยาย 1 หน่วยกิต เท่ากับใน 1 สัปดาห์จะต้องมีการสอน 1 ชั่วโมง และมีการศึกษาด้วยตนเองนอกชั้นเรียนอีก 2 ชั่วโมง ตลอดระยะเวลา 18 สัปดาห์หรือ 1 ภาคการศึกษา

2.2 ถ้าเป็นการปฏิบัติในห้องทดลอง 1 หน่วยกิต เท่ากับใน 1 สัปดาห์จะต้องมีการปฏิบัติในห้องทดลอง 2 - 3 ชั่วโมง และมีการศึกษาด้วยตนเองนอกชั้นเรียนอีก 1 ชั่วโมง ตลอดระยะเวลา 18 สัปดาห์หรือ 1 ภาคการศึกษา

2.3 ถ้าเป็นการปฏิบัติงานภาคสนามหรือฝึกงาน 1 หน่วยกิต เท่ากับใน 1 สัปดาห์จะต้องมีการปฏิบัติงานภาคสนามหรือฝึกงาน 3 - 6 ชั่วโมง และมีการศึกษาด้วยตนเองนอกชั้นเรียนอีก 1 ชั่วโมง ตลอดระยะเวลา 18 สัปดาห์หรือ 1 ภาคการศึกษา

ความหมายของหน่วยกิตที่กำหนดขึ้นนี้ เป็นการกำหนดโดยถือว่าในหนึ่งปีการศึกษา มี 2 ภาคเรียน และยังกำหนดต่อไปด้วยว่าในภาคเรียนหนึ่งๆ ผู้เรียนควรจะเรียน 15 หน่วยกิต และปีการศึกษาหนึ่งรวม 30 หน่วยกิต

เนื้อหาของหลักสูตรนั้น ชำระ บัณฑิต (2542 : 222) กล่าวว่า เป็นข้อมูล ความรู้ หรือสาระ ซึ่งได้ถูกเลือกสรรจากวิชาต่างๆ นำมาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ การเลือกเนื้อหาที่จะนำมาไว้ในหลักสูตรจึงต้องมีขั้นตอนและหลักเกณฑ์ดังนี้ (ชำระ บัณฑิต. 2542 : 228-231)

ขั้นตอนในการเลือกเนื้อหาได้แก่

1. กำหนดจุดประสงค์ของสาขาวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดรายวิชาภายในสาขาวิชานั้น เรียกว่า จุดประสงค์ทั่วไป

2. กำหนดจุดประสงค์ของแต่ละรายวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาวิชา เรียกว่า จุดประสงค์เฉพาะ

3. ดำเนินการเลือกเนื้อหาโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่วางไว้
หลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหานั้น ประกอบไปด้วย

1. มีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2. สอดคล้องกับวุฒิภาวะและประสบการณ์ของผู้เรียน

3. มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับการศึกษานั้น
4. เชื่อมถือได้และเป็นแก่นสารของความรู้ในวิชานั้นๆ
5. สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม
6. ครอบคลุมความรู้ในหลายๆ ด้าน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า สุกัญญา สุวรรณาคินทร์ (2535 : 115) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางวิชาการของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า ด้านหลักสูตรมีความคาดหวังมากที่ต้องการให้สถาบันจัดหลักสูตรที่มีเนื้อหาวิชาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้ทันกับความก้าวหน้า และ จุไรรัตน์ สมสุข (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรปริญญาสาขาวิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ โปรแกรมวิทยาศาสตรศึกษา (การฝึกและการจัดการศึกษา) พุทธศักราช 2535 ของวิทยาลัยพลศึกษาพบว่า จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้มีขอบข่ายที่กว้างขวางมากมาย และคาดหวังสูงเกินไป เป็นการยากที่จะหาแนวทางให้บรรลุผลได้ นอกจากนี้ พรเทพ ไทยรักษ์ (2539 : 183) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรพบว่า เนื้อหาวิชาของหลักสูตรที่ศึกษามีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน มีความน่าสนใจ ทันสมัย ครอบคลุมในสาขาวิชาที่ศึกษา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการจัดหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นแนวทางให้การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ตรงตามความมุ่งหมายและความต้องการ ดังนั้นการจัดหลักสูตรจึงต้องมีขั้นตอนและการกำหนดจุดมุ่งหมาย อันจะส่งผลต่อการเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนและเสริมสร้างความรู้ได้

ด้านการจัดผู้สอน

การจัดผู้สอนเข้าสอน เป็นงานของฝ่ายวิชาการที่พิจารณาความเหมาะสม ความสามารถ และความถนัดของผู้สอน ซึ่งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกล่าวถึงการจัดผู้สอนเข้าสอนที่ได้ผลดี มีการจัดอยู่ 2 แบบ คือ (นาราวดี ศิริโรจน์, 2543, 34-35 ; อ้างอิงจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526, การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา, หน้า 338)

1. การจัดผู้สอนตามแนวตั้ง ได้แก่ การจัดผู้สอนในวิชาหนึ่งๆ หลายระดับชั้น การจัดแบบนี้มีผลดีคือ ผู้เรียนได้เรียนกับผู้สอนหลายคน ผู้สอนแต่ละคนอาจจะมีวิธีการสอนที่แตกต่างกันทำให้ไม่เบื่อ ผู้สอนมีโอกาสได้สอนผู้เรียนหลายระดับ ไม่จำเจและอาจนำวิธีการที่ได้ผลจากการสอนระดับหนึ่งไปใช้กับอีกระดับหนึ่ง เมื่อมีผู้สอนไม่มาทำการสอน ก็สามารถจัดผู้สอนแทนได้ง่าย ผลเสียคือ ผู้สอนต้องเตรียมการสอนหลายวิชา ทำให้มีเวลาไม่พอเพียงในการเตรียมสอน

เตรียมหนังสือและอุปกรณ์การสอน ทำให้ผู้สอนไม่ชำนาญในการสอนผู้เรียนระดับใดระดับหนึ่ง โดยเฉพาะ

2. การจัดผู้สอนตามแนวนอน คือ จัดผู้สอนคนหนึ่งสอนวิชาหนึ่งในระดับเดียว มีผลคือ ผู้สอนจะสอนวิชาเดียว ระดับเดียว เสียเวลาในการเตรียมการสอนน้อย เพราะเตรียมการสอนครั้งเดียว สอนได้หลายกลุ่ม ผู้สอนมีทักษะในการสอนวิชาใดวิชาหนึ่งมาก ผู้เรียนทุกห้องได้เรียนกับผู้สอนคนเดียว ทำให้เรียนรู้ในแนวเดียวกัน การวัดประเมินผลการเรียนทำโดยผู้สอนคนเดียว ทำให้เกิดความเสมอภาคกัน แต่ผลเสียคือ ผู้สอนทำการสอนในระดับเดียว อาจรู้สึกจำเจ ผู้เรียนอาจเบื่อหน่าย และจัดผู้สอนไม่สะดวกเท่าวิธีแรก

นอกจากการจัดผู้สอนทั้ง 2 แบบที่กล่าวมา ยังมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอีกดังนี้ (นาราวดี สิริโรจน์, 2543 : 35-36 ; อ้างอิงจาก สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526. การจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา. หน้า 346.)

1. จัดตามวิชาเอก ผู้ที่เรียนวิชาเอกมาในวิชาหรือกลุ่มวิชาใด ย่อมเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ หรือมีความถนัดในวิชาหรือสาขาวิชานั้นเพียงพอ ถือว่าเป็นการจัดผู้สอนที่เหมาะสมที่สุด จริยอยู่วิชาที่เรียนเป็นวิชาเอกในระดับมหาวิทยาลัย หรือในวิทยาลัย มีเนื้อหาที่แตกต่าง หรือสูงกว่าเนื้อหาที่จะสอนในระดับประถมหรือมัธยมศึกษา แต่ด้วยพื้นฐาน หลักการ และความกว้างขวางของความรู้ในขอบเขตของวิชานั้น ย่อมจะทำให้ผู้สอนที่มีวิชาเอกนั้นๆ สอนได้ดี เพียงแต่ทำความเข้าใจกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรอีกไม่มากนักก็จะสามารถนำเทคนิคใหม่ๆ ที่เคยศึกษามาทำการถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จัดตามวิชาโท ในกรณีที่ไม่มีผู้สอนเพียงพอ การจัดผู้สอนที่ได้เรียนสาขาวิชาที่จะทำการสอนนั้น เป็นวิชาโทก็อาจจะทำได้ การจัดผู้สอนแบบนี้ใช้สำหรับเวลาที่ผู้สอนขาดในหมวดวิชาหนึ่ง แต่มีผู้สอนเกิน หรือมีผู้สอนที่มีคาบสอนน้อยในอีกหมวดวิชาหนึ่ง ถ้าหากมีและเป็นผู้ที่เคยเรียนวิชาโทมา ก็อาจจะจัดให้ผู้สอนดังกล่าวเข้าสอนในรายวิชาที่ขาดผู้สอนนั้นๆ โดยให้เวลาได้เตรียมตัว ให้ศึกษาหลักสูตร คู่มือการสอน หรือค้นคว้าเพิ่มเติม ก็อาจจะทำการสอนอย่างมีประสิทธิภาพได้

3. จัดตามความถนัดและความสนใจ ผู้สอนบางคนที่เคยเรียนวิชาเอก หรือวิชาโท สาขาใดสาขาหนึ่งมา ได้ทำการสอนวิชาที่เรียนมาเป็นวิชาเอก หรือวิชาโทนั้นๆ มาแล้ว แต่ด้วยสาเหตุใดก็ตาม ในภายหลังมีความสนใจในอีกวิชาหนึ่ง ก็อาจจัดให้สอนได้ เช่น ผู้สอนที่สอนวิชาภาษาไทยหรือสังคมศึกษามีความสนใจภาษาอังกฤษ ได้ทำการศึกษาค้นคว้ามา จนมีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ

4. จัดผู้สอนเข้าสอนในรายวิชาที่มีประสบการณ์ ผู้สอนบางคนอาจมีประสบการณ์หรือความชำนาญในวิชาชีพแขนงใดแขนงหนึ่ง อาจจะเป็นเพราะครอบครัวมีอาชีพนั้น หรือมีความสนใจค้นคว้า ทดลอง ในกรณีที่เหมาะสม ก็อาจจัดให้สอนในวิชาชีพที่มีความชำนาญ หรือมีประสบการณ์นั้นๆ

5. จัดผู้สอนเข้าสอนตามความจำเป็นของสถานศึกษา ในบางที่ที่มีผู้สอนเกินในหมวดวิชาหนึ่ง แต่มีผู้สอนขาดในหมวดวิชาหนึ่ง แต่ผู้สอนที่เกินไม่ได้เรียนเป็นวิชาเอกหรือวิชาโท หรือไม่มีความถนัดในวิชาที่ขาดนั้น ถ้าเป็นผู้สอนเกินในหมวดวิชาชีพ แต่ผู้สอนขาดในหมวดวิชาพื้นฐานก็อาจจัดให้สอนได้ เพราะอย่างน้อยผู้สอนทุกคนก็เคยผ่านการเรียนวิชาพื้นฐานมาก่อน เพียงแต่ให้ศึกษาหลักสูตร คู่มือการสอน แบบเรียน แผนการสอน แผนการประเมินผลที่ได้จัดทำไว้ ก็จะทำการสอนได้ แม้ในตอนต้นอาจจะไม่ได้ผลดีนักก็ตาม

โคแกน (Cogan. 1975 : 135-139) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนิสิตกับพฤติกรรมของอาจารย์ พบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์และนิสิตทำให้การเรียนของนิสิตดีขึ้น ยิ่งอาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์ต่อกันมาก นิสิตมีโอกาพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้นไปด้วย และลักษณะความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนิสิต จะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาที่เรียนของนิสิต และถ้านิสิตมีความศรัทธาในตัวอาจารย์ จะช่วยให้นิสิตมีทัศนคติต่อการเรียนดีขึ้น และเมธี ช่างเผือก (2539 : 70) ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดผู้สอนพบว่า โดยรวมเหมาะสมมาก การจัดผู้สอนกับจำนวนนิสิตต่อชั้นเรียนมีอัตราส่วนที่เหมาะสม และการจัดผู้สอนคำนึงถึงความรู้ของผู้สอนให้ตรงกับเนื้อหาวิชา โดยเฉพาะวิชาประเภทวิชาศึกษาทั่วไป และมีการสัมมนาผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปอยู่เสมอ ส่วนเรื่องที่มีความเห็นว่าเป็นเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ เรื่องผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปเลือกจากอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาใหม่ๆ และมีความรู้ในกลุ่มวิชาเหล่านี้

การจัดผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปนั้น สามารถจัดได้หลายแบบตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร อย่างไรก็ตามควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และผู้สอน ให้มีประสิทธิภาพ ถ่ายทอดความรู้ได้กระจ่าง เข้าใจในเนื้อหาวิชาได้

ด้านวิธีการสอน

วิธีการสอนเป็นวิธีการหรือพฤติกรรมการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้ดำเนินการในการเรียนระหว่างผู้สอนและผู้เรียน โดยผู้สอนถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และเจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้

กึ่งแก้ว เอี่ยมแจ่ม (2542 : 25) กล่าวว่า วิธีการสอนเป็นวิธีดำเนินการที่ผู้สอนนำมาใช้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะ เจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน โดยอาศัยแผนการสอนเป็นแนวทางประกอบ

การพัฒนาการสอนระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้สอนจะต้องพิจารณาระบบการสอน โดยวิเคราะห์สถานการณ์ สาธารณสถาน สภาพผู้เรียน ดังนั้นการเลือกวิธีการสอนจึงขึ้นอยู่กับ การวางแผนการสอนของผู้สอน ว่ามีวัตถุประสงค์อย่างไร วิธีการสอนนั้นในบทเรียนหนึ่งหรือ

ชั่วโมงสอนชั่วโมงหนึ่ง อาจใช้วิธีการสอนหลายๆ แบบก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระที่จะสอน ผู้สอนควรตั้งคำถามตนเองเสียก่อนว่า (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544 : 72)

1. สอนทำไม ผู้สอนจะต้องทราบวัตถุประสงค์ของการสอนว่าจะสอนไปทำไม ให้ผู้เรียนได้อะไรบ้าง เช่น ต้องการให้มีทักษะในการขายของในห้างสรรพสินค้าได้ เมื่อทราบวัตถุประสงค์ ผู้สอนก็จำเป็นจะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ถ้าจะให้ความรู้เป็นพื้นฐาน ผู้สอนต้องวางแผนให้ผู้เรียนได้เรียนทฤษฎีเพื่อปูพื้นฐานความรู้ความคิดตามที่กำหนดไว้ การสอนจึงต้องจัดการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระดังกล่าว

2. สอนใคร ผู้สอนควรรู้จักผู้เรียนว่ามีพื้นฐานอย่างไร อุปนิสัยใจคอ ธรรมชาติของผู้เรียน เพื่อพยายามจัดการเรียนการสอนให้เข้ากับสภาพของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนเป็นวัยรุ่นนั่งอยู่เฉยๆ ไม่ได้นาน ก็จะต้องจัดบรรยากาศของการเรียนให้มีการเคลื่อนไหวกันได้บ้าง จัดให้มีการอภิปรายกลุ่ม แข่งขันตอบปัญหา เล่นเกมส์ ทำแบบฝึกหัด อ่านบทเรียนสำเร็จรูป หรือสรุปเขียน

3. สอนอะไร ผู้สอนจะต้องทราบว่าเนื้อหาสาระที่จะสอนนั้นครอบคลุมหัวข้อใดบ้าง กับหลักสูตรที่วางไว้หรือไม่ และผู้เรียนควรได้รับความรู้ความคิด หรือทักษะใด จากบทเรียนนั้นๆ ผู้สอนจะต้องพยายามศึกษาเนื้อหาสาระของรายวิชา พยายามจัดลำดับของสาระการสอนให้น่าสนใจ ไม่ยากเกินไป ไม่ง่ายเกินไป ได้ประโยชน์และมีส่วนสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน

4. สอนอย่างไร การเตรียมวิธีการสอนโดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลัก จำเป็นต้องจัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับรายวิชานั้นๆ ในบางกรณีจะต้องสอนแบบบรรยาย เช่น การให้ความรู้หลักหรือทฤษฎีสำคัญๆ แต่เนื้อหาสาระบางอย่างต้องใช้วิธีการฝึกความคิด และการตัดสินใจ ซึ่งน่าจะได้ใช้การอภิปรายหรือการเรียนกลุ่มย่อยมากกว่าวิธีอื่น การเลือกวิธีการสอนนั้นหมายรวมไปถึงการกะเวลาให้สอดคล้องกับบทเรียน ตลอดจนการเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนที่เหมาะสม ชัดเจนและน่าสนใจอีกด้วย

5. สอนแล้วได้อะไร การเตรียมแผนที่จะประเมินผลว่าสอนไปแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะคิด หรือทักษะตามที่อาจารย์สอนหรือไม่ วิธีการวัดผลอาจมีหลายวิธี ผู้สอนจึงควรเตรียมแผนที่จะคิดวิธีการประเมินผลไว้ล่วงหน้า

วิธีการสอนที่ใช้กันทั่วๆ ไปในการสอนระดับอุดมศึกษา มีดังนี้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2544 : 19-21)

1. ปาฐกถา คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็นทัศนคติหรือการวิเคราะห์สาระ ข้อมูลจากหัวข้อที่กำหนดให้อย่างพิถีพิถัน มีระบบในการเรียบเรียงสาระนับตั้งแต่การขึ้นต้น การพูด จนกระทั่งสรุปท้ายก่อนจะปิดการปาฐกถา ลักษณะการพูดเป็นพิธีการและเป็นการเสนอความรู้หลักจากผู้เชี่ยวชาญด้านนี้โดยเฉพาะ

2. บรรยาย คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ในหัวข้อที่กำหนดให้ โดยมีวิธีการพูดที่เป็นกันเองมากกว่าวิธีการปาฐกถา ผู้พูดอาจใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด หรืออาจใช้วิธีการ

สอนอื่นๆ ประกอบการสอนแบบบรรยายก็ได้ ผู้สอนในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่จะใช้การบรรยายเป็นหลักเนื่องจากสามารถคลุมเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่

3. การอภิปรายอนุกรม คือ การจัดผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญแต่ละด้าน ให้หัวข้อที่เรียงตามลำดับกัน และให้ผู้พูดหรือองค์ปาฐก ซึ่งประกอบด้วย 4 - 5 คน พูดเรียงลำดับหัวข้อ โดยมีประธานการอภิปรายอนุกรม เป็นผู้เปิดการอภิปราย เชิญผู้อภิปรายพูดเรียงลำดับแต่ละคน กล่าวสรุปและปิดการอภิปราย ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญการพูดแต่ละหัวข้อ

4. การอภิปรายเป็นคณะ คือ การจัดให้วิทยากรพูดในหัวข้อเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีความคิดหลากหลาย ซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือแตกต่างกัน สุดแล้วแต่ทัศนะของผู้อภิปรายเหล่านั้น การอภิปรายเป็นคณะจะมีผู้ดำเนินการอภิปรายเป็นผู้ประสานงานการพูดโยงความคิด และโยงเรื่องให้สอดคล้องเชื่อมโยงไปสู่สาระของการอภิปราย

5. การสอนโดยใช้โทรทัศน์ เพื่อประหยัดเวลาสำหรับการสอนที่มีผู้เรียนเป็นจำนวนมาก ผู้สอนอาจจะสอนโดยวิธีการบรรยาย หรือสาธิตประกอบการบรรยายให้ถ่ายทอดลงในเทปโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ศึกษาไปพร้อมๆ กันได้ หรืออาจจะเปิดโทรทัศน์ให้ดูสำหรับกลุ่มใหญ่ที่เรียนในชั่วโมงต่อไปได้

6. การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้สอนอาจจะนำเสนอสาระของรายวิชา โดยนำเสนอผ่านทางคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบของการนำเสนอข้อมูลใช้โปรแกรมพาวเวอร์พอยท์ หรือจะทำในรูปแบบของการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่ทำให้เกิดสีสันสวยงาม เคลื่อนไหวได้ มีภาพต่างๆ ประกอบการสอนทำให้ผู้เรียนได้เห็นและเข้าใจสาระของการสอนมากขึ้น

7. การอภิปรายกลุ่มย่อย วิธีการสอนแบบกลุ่มย่อย มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการฝึกการค้นคว้า การคิด การเขียน การเสนอความคิด การรับฟังและการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนจะเลือกประธาน เลขานุการและทำหน้าที่เป็นสมาชิกในกลุ่มที่ดี วางแผนงานร่วมกับกลุ่มศึกษาค้นคว้าอภิปราย และเสนอรายงาน

8. การสัมมนา คือ การที่ผู้สอนและผู้เรียนได้วางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน โดยกำหนดหัวข้อที่จะศึกษาร่วมจากการที่ผู้สอนจะให้ข้อมูลความคิด ทฤษฎีพื้นฐาน ซึ่งจะจัดอยู่ในรูปของการเชิญวิทยากรมาแสดงปาฐกถาหรือบรรยาย จากนั้นเป็นการค้นคว้าด้วยตนเอง การอภิปรายกลุ่มย่อย ตลอดจนเสนอผลของการศึกษาค้นคว้าและข้อตกลงในกลุ่มใหญ่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อประมวลความรู้ตามขอบเขตที่กำหนดในสาระวิชานั้น การสัมมนานี้ผู้เรียน จะได้มีโอกาสฝึกทักษะการทำเอกสารประกอบการสัมมนา การจัดการสัมมนา การอภิปรายกลุ่ม และมีโอกาสฝึกการเสนอรายงานต่อที่ประชุมใหญ่อีกด้วย

9. การศึกษาเฉพาะกรณีหรือโครงการ การสอนแบบการศึกษาเฉพาะกรณีมุ่งให้ผู้เรียนในกลุ่มย่อยประมาณ 5-7 คน ได้มีโอกาสศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อหาข้อมูลมาตัดสินใจวินิจฉัย ตัดสินการหรือแก้ปัญหา หรือหาทางเสนอแนะในเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่

กำหนด ซึ่งผู้เรียนในกลุ่มจะต้องศึกษาตั้งแต่จุดเริ่มต้น ปัญหา สาเหตุของปัญหา แนวทางการศึกษาประกอบเพื่อการแก้ปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆ

10. การฝึกปฏิบัติ การศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติ เช่น เมื่อเรียนภาคบรรยายหรือทฤษฎีแล้ว ก็มีภาคปฏิบัติได้ทดลองทำด้วยตนเอง เพื่อให้เข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น การสอนภาคปฏิบัติจำเป็นต้องแบ่งเป็นกลุ่มย่อย เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ถูกต้องได้ผลมากยิ่งขึ้น เช่น การทดลองใช้โปรแกรมง่ายๆ ในคอมพิวเตอร์ เป็นต้น การฝึกปฏิบัติทำได้ทุกสาขาวิชา เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจศาสตร์ต่างๆ ได้กระจ่างและสามารถนำทฤษฎีมาปฏิบัติได้

11. การสาธิต การศึกษาหลายกรณีให้ผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง เช่น การสาธิตการขาย ผู้สอนอาจสาธิตให้ผู้เรียนดูว่าวิธีการเสนอสินค้าใหม่ให้แก่ลูกค้า ควรจะพูดอย่างไร ซึ่งข้อดีข้อเด่นของสินค้านั้นอย่างไร มีเทคนิคที่จะจูงใจลูกค้าอย่างไรบ้าง ผู้สอนยอมสาธิตให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่างได้ นอกจากนี้ในการฝึกปฏิบัติผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตหรือทำตัวอย่างให้ดูก่อน เพื่อให้ผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้

12. การสอนเป็นรายบุคคล การสอนเป็นรายบุคคลนั้นพึงเล็งการพัฒนาของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก ดังนั้นอาจจะใช้วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนไปค้นคว้า ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และนำสาระที่ศึกษาได้มาอภิปรายร่วมกับผู้สอน การสอนประเภทนี้อาจจะใช้อุปกรณ์การสอนประกอบก็ได้ เช่น การเรียนจากดรัมเสียง เอกสาร หรือจากบทเรียนคอมพิวเตอร์

13. การสอนแบบโปรแกรม เป็นการจัดบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปตำราแบบเรียน หรือโปรแกรมในคอมพิวเตอร์ก็ได้ การสอนแบบนี้ ผู้สอนจะต้องเตรียมบทเรียนสำเร็จรูปไว้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง และเรียนไปตามความสามารถ ความสนใจ และเวลาที่ผู้เรียนสะดวก บทเรียนดังกล่าวจะให้ทั้งสาระ วิธีการเรียน และการวัดผลด้วย

14. การฝึกประสบการณ์ตรง การสอนโดยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะในการศึกษาสาขาวิชาชีพ วิธีการสอนแบบนี้จึงต้องเป็นการนิเทศชี้แนะ อธิบายเป็นรายบุคคล ผู้สอนจำเป็นต้องสอนร่วมกับบุคลากรซึ่งควบคุมงานในหน้าที่ที่สถาบันนั้นส่งผู้เรียนไปฝึกงานด้วย

การศึกษาวิธีการสอนวิชาศึกษาทั่วไปนั้น มณี ช่างเผือก (2539 : 71) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี ด้านวิธีการสอน พบว่า โดยรวมเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่องที่เหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ เรื่องที่ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของรายวิชาก่อนสอน และผู้สอนใช้วิธีสอนหลายๆ วิธี ซึ่งขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา และผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น หรือซักถามร่วมอภิปราย และผู้สอนให้ความสำคัญด้านการปฏิบัติควบคู่ไปกับทฤษฎี ผู้สอนมีเอกสารหรืออุปกรณ์ประกอบการสอน ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกทำงานหรือค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายเนื้อหาวิชา เรื่องที่เห็นว่าเหมาะสมปานกลาง

คือ เรื่องที่ผู้สอนแนะนำเอกสารและตำราที่ใช้ประกอบการสอนสำหรับการศึกษาค้นคว้าของ นิสิต ผู้สอนสอดแทรกเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอน ในขณะที่สอน ผู้สอนใช้วิธีการและกิจกรรมเพื่อมุ่งให้นิสิตคิดวิเคราะห์เป็น และผู้สอนใช้วิธีการและกิจกรรมที่ กระตุ้นให้นิสิตเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

การสอนหลายรูปแบบดังที่ได้กล่าวแล้ว เป็นการสอนที่ผู้สอนสามารถผสมผสานให้ สอดคล้องกับรายวิชาที่ผู้สอนรับผิดชอบได้ ไม่จำเป็นว่าผู้สอนจะต้องสอนโดยใช้วิธีการบรรยาย อย่างเดียวเสมอไป ผู้สอนอาจเปลี่ยนบรรยากาศพลิกแพลงโดยใช้เทคนิคประกอบการสอนอื่นๆ ร่วมไปด้วยเช่น การระดมสมอง การแสดงบทบาทสมมติ หรือการอภิปรายกลุ่มย่อยก็ได้ตาม ความเหมาะสม หลักที่ผู้สอนควรจดจำอย่างยิ่งในการสอนก็คือ พยายามทำให้ผู้เรียนสนใจใน วิชาที่สอน เพราะความสนใจของผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุด ที่มีผลต่อการเรียนของ ผู้เรียนอีกประการหนึ่ง

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมใน การเรียนการสอน ประสบการณ์ต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชูชาติ หงษ์ขาว (2542 : 52-53) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการทำงาน ร่วมกันของผู้เรียนเพื่อให้การเรียนการสอนและผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ มีหลักการดังนี้คือ

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนด้วยการทำกิจกรรม หรือให้มีการพัฒนา ทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมๆ กัน
2. หลักการสำคัญของทำงานคือ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม มีความสัมพันธ์ ในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกมีความใกล้ชิดกัน ฝึกความเข้าใจและสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในสังคม
3. เน้นให้ผู้เรียนรู้จักการค้นพบ
4. เปิดโอกาสและให้เป็นแนวทางที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตได้
5. ในการสอนแต่ละครั้ง ควรทำกิจกรรมหลายๆ อย่าง ที่นอกเหนือไปจากถามตอบเท่านั้น
6. มีระบบแนะนำวิธีการประกอบกิจกรรมให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้เอง
7. ควรมีสื่อการเรียนการสอนหลายอย่างเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนประกอบ กิจกรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้
8. กิจกรรมการวัดผลและประเมินบทเรียน อาจสอดแทรกระหว่างเนื้อหาแต่ละตอน หรือประเมินหลังจากเรียนก็ได้

องค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอนคือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมที่เหมาะสม จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง วารี ธีรจิตร (2530 :

162-163) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ที่มีต่อการเรียนรู้ไว้หลายประการดังนี้

1. กิจกรรมช่วยสร้างความสนใจของเด็ก
2. กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ
3. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
4. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
5. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. กิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหว
7. กิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนได้สนุกสนาน
8. กิจกรรมช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
9. กิจกรรมช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ให้กว้างขวาง
10. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของผู้เรียน
11. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ
12. กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
13. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักทำงานเป็นหมู่
14. กิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียน
15. กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความซาบซึ้งความงามในเรื่องต่างๆ

ผู้สอนสามารถใช้เทคนิคหลายอย่างในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยมีจุดเน้น มีความมุ่งหมายและคุณค่าแตกต่างกันออกไป ผู้สอนควรใช้ดุลยพินิจและวิจารณญาณในการตัดสินใจ ในการนำเทคนิคหนึ่งมาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและความมุ่งหมายดังนี้ (สมเกียรติ มัททวิวงศ์. 2542 : 20-21 ; อ้างอิงจาก ชีระ รุณเจริญ. 2525. การเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา. หน้า 173)

1. การอภิปราย เป็นการฝึกให้ผู้เรียนฝึกใช้ความคิดเห็น รู้จักฟัง รู้จักพูด รู้จักแสดงความคิดเห็นโดยมีหลักฐานอ้างอิง ซึ่งสามารถนำไปสู่การตัดสินใจได้ในที่สุด ผู้สอนสามารถดำเนินการอภิปราย โดยเริ่มจากการแบ่งกลุ่มค้นคว้าในปัญหาที่สนใจร่วมกัน จัดให้มีผู้ดำเนินการอภิปราย และสรุปผลในที่สุด

การดำเนินการอภิปรายนั้นผู้สอนอาจให้ผู้เรียนใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1.1 จัดให้คนใดคนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ซึ่งอาจจะเป็นผู้สอนก็ได้ แล้วให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น

1.2 แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 3-5 คน แต่ละกลุ่มไปอภิปรายสรุปหาข้อยุติในปัญหา และกำหนดให้คนหนึ่งรายงานผล

1.3 ผู้สอนให้ผู้เรียนที่มีความเห็นแตกต่างกันอภิปรายอาจจะเป็นรายกลุ่ม หรือเป็นคณาฯ แสดงเหตุผลของตน เมื่ออภิปรายเสร็จแล้วอาจให้ผู้เรียนคณาฯ อื่นๆ ชักถามและแสดงความคิดเห็น

2. การแบ่งกลุ่มคณาฯรายงาน เป็นการสอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียนร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้แต่ละกลุ่มได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

2.1 วางวัตถุประสงค์

2.2 กำหนดหน้าที่ของแต่ละคนไว้ให้แน่นอน

2.3 เสนอแนะแหล่งคณาฯและวิทยากร

2.4 วางขั้นตอนการปฏิบัติงานและดำเนินการของแต่ละคน

3. การแสดง ธรรมชาติของผู้เรียนอย่างหนึ่งคือมีความอยากรู้อยากเห็น อยากร้อง อยากรับ และต้องการเคลื่อนไหวอยู่เสมอ อยู่นิ่งๆ ไม่ค่อยได้ ผู้สอนสามารถนำธรรมชาติเหล่านี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนได้เพราะนอกจากความสนุกสนานแล้ว ยังมีโอกาสแสดงความรู้สึกให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง กิจกรรมมีหลายอย่าง เช่น การเล่นเกม บทบาทสมมุติ การแสดงละครและการเรียนแบบ

4. การสาธิต เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนรู้หลักการ หรือได้รับรู้ในสิ่งที่จะเรียนก่อน แล้วทดลองตามหลักการนั้นๆ โดยปกติผู้สอนควรให้ผู้เรียนเป็นผู้สาธิต นอกจากเป็นเรื่องที่อาจเป็นอันตรายหรือเรื่องที่ยากมาก ผู้สอนควรให้มีการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะมีการสาธิตจริงๆ แล้วจะต้องจบลงด้วยมีการสรุปผล

5. การฝึกปฏิบัติจริง เป็นการพัฒนาทักษะที่ต้องการ เป็นการส่งเสริมการเรียน และฝึกทักษะด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจและรู้จักใช้เครื่องมือต่างๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้อย่างจริงจัง วิธีการนี้ผู้สอนอาจเริ่มด้วยการอธิบาย และสาธิตให้ผู้เรียนดู โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตลอดเวลา แล้วกำหนดให้ผู้เรียนลงมือทำ ซึ่งอาจจะเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้

6. การศึกษาภาคสนาม เป็นการออกไปเรียนนอกห้องเรียนหรือนอกบริเวณสถานศึกษา อาจจะใกล้หรือไกลก็ได้ ผู้สอนจำเป็นต้องมีการเตรียมการดำเนินงานและการสรุป การจัดกิจกรรมเช่นนี้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ได้เปลี่ยนสถานที่ ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้วย รวมทั้งการวางแผนการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เสริมสุข เปลี่ยนเดชา (2542 : 30) กล่าวว่า การวางแผนการสอนเป็นการเตรียมการล่วงหน้าก่อนดำเนินการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยการกำหนดเป็นจุดประสงค์การสอน ความคิดรวบยอด คัดเลือกเนื้อหา เลือกใช้วิธีสอน เตรียมสื่อการสอน กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผล ให้ความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบแล้วจัดทำเป็นเอกสาร

เสริมศรี ไชยคร (2539 : 147-149) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของแผนการสอน
ทั่วๆ ไปไว้ดังนี้

1. จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งอาจเขียนเป็นจุดประสงค์เฉพาะเจาะจง (จุดประสงค์เชิง
พฤติกรรม) ระบุพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นไว้อย่างชัดเจนหรืออาจเขียนไว้ทั้ง
จุดประสงค์ทั่วไป และจุดประสงค์เฉพาะประกอบกันไปก็ได้

2. เนื้อหา นิยมเขียนสรุปสาระสำคัญของเนื้อหาไว้ในแผนการสอนหรืออาจจัดทำเป็น
หัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อยไว้ก็ได้

3. กิจกรรมการเรียนการสอน ระบุวิธีการสอนหรือกิจกรรมที่จะใช้สอนตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่
สู่บทเรียน เป็นการหากวิธีต่างๆ เพื่อเร้าให้ผู้เรียนสนใจเรื่องที่กำลังจะสอน ชั้นกิจกรรมหลัก
โดยทั่วไปเรียกว่า ชั้นสอน ซึ่งอาจมีข้อแย้งว่าผู้สอนสอนมาตั้งแต่ขั้นนำแล้ว คือผู้สอนสอนทุก
ชั้นนั่นเอง ชั้นกิจกรรมหลัก จึงอาจสื่อความหมายได้ตรงกว่า ชั้นสรุปบทเรียนนั้นไม่ได้หมายถึง
ถึงผู้สอนเป็นผู้สรุปอย่างเดียว ผู้สอนอาจคิดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้กระทำ เพื่อเป็นการสรุป
ความรู้หรือแสดงความสามารถในการประยุกต์ความรู้นั้น ซึ่งก็ย่อมจะบังเกิดผลดีต่อการเรียนรู้
ของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

4. สื่อประกอบการสอน (หรือแหล่งวิทยาการ) เป็นการสรุปว่าในการสอนเรื่องนั้นจะ
มีการใช้สื่อ วัสดุ เอกสาร อุปกรณ์ บุคลากร และสถานที่อะไรบ้าง เพื่อสะดวกในการตรวจสอบ
ความพร้อมก่อนสอน

5. การประเมินผล ระบุลักษณะหรือวิธีการ รวมทั้งเครื่องมือการประเมินผลที่จะใช้
ประเมินความรู้ ทักษะหรือเจตคติของผู้เรียนในเรื่องที่สอน

เป็เรื่อง กิจรัตน์ (2532 : 86-87) กล่าวถึงองค์ประกอบของการวางแผนการสอนไว้
คล้ายกันคือ ต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย ซึ่งจะมีระดับความมุ่งหมายต่างกัน เช่น จุดมุ่งหมายหลักสูตร
จุดมุ่งหมายรายวิชา เป็นต้น

2. เนื้อหาความรู้ เป็นเนื้อหาวิชาในหลักสูตร เนื้อหาของหน่วยการสอน เป็นต้น

3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นราย
บุคคลหรือรายกลุ่ม การกำหนดวิธีสอน สื่ออุปกรณ์ต่างๆ

4. การวัดและประเมินผล เช่น การสังเกต การซักถาม สอบข้อเขียน สอบภาคปฏิบัติ เป็นต้น
นอกจากนี้ สุรพันธ์ ดันศรีวงศ์ (2538 : 11-12) ได้อธิบายถึงความสำคัญของการ
เตรียมการสอนไว้ดังนี้

1. การเตรียมการสอนที่ดีทำให้เกิดความมั่นใจในการสอน

2. ทำให้การสอนราบรื่น ถูกต้องและไม่สับสน

3. ทำให้สอนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

4. ทำให้สอนได้ตรงตามเวลาที่กำหนด

5. จะช่วยให้มีการวางแผนให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปนั้น จากการศึกษาของ สุชาติา จันทนป (2543 : 68) ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ ระยะเวลาในการพบกลุ่มในแต่ละภาคเรียนน้อยเกินไป รองลงมาคือไม่มีเอกสารสำหรับผู้เรียนค้นคว้า ข้อเสนอแนะ ควรมีการปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน และประเสริฐ จันทรอุตม (2536 : 58-64) ได้ทำการศึกษากิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษพื้นฐานในวิทยาลัยครูกำแพงเพชร พบว่า ปัญหาการเข้าสอนและออกจากห้อง ไม่ตรงเวลาของครูผู้สอน การสอนเร็วเกินไปจนนิสิตตามไม่ทัน การพูดภาษาอังกฤษมากเกินไป การสนใจการเรียนของนิสิตไม่ทั่วถึง การไม่ให้กำลังใจนิสิต และการใช้วิธีการวัดไม่เหมาะสม มีปัญหาในระดับมาก ปัญหาที่อยู่ในระดับปานกลางคือ การไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษแต่ต้องเรียนด้วยความจำเป็น การไม่ชอบอาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษ หรือการที่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ สำหรับปัญหาที่พบบ่อยอีกปัญหาหนึ่งก็คือ การไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาหรือมีแต่โอกาสได้ใช้น้อยหรือไม่มีโอกาสได้ใช้ การที่ห้องเรียนมีเสียงรบกวนจากห้องอื่นๆ การมีจำนวนอาจารย์ที่สอนภาษาอังกฤษน้อยเกินไป

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่ากิจกรรมการเรียนการสอนนั้น มีความสำคัญมากเพราะ กิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น รวมทั้งการวางแผน การสอนและการเตรียมการสอนที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมี ขั้นตอนและมีความพร้อมในการจัดกิจกรรมมากขึ้น

ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน

อาคารสถานที่เป็นส่วนประกอบหนึ่งของการเรียนการสอน เพราะการจัดการเรียนการสอน จำเป็นต้องใช้อาคารสถานที่ในการดำเนินการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ ปลอดภัย และมั่นคงได้

อาคารสถานที่ หมายถึง สิ่งก่อสร้างภายในสถานศึกษา ใช้ในการเรียนการสอน และปฏิบัติกิจกรรมอื่น รวมทั้งใช้กระทำอย่างอื่นนอกเหนือจากการเรียนการสอน แบ่งเป็น อาคารเรียนและอาคารประกอบ (ประดิษฐ์ คุณรัตน์. 2539 : 1-2)

ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539 : 3-4) กล่าวถึงหลักการสำคัญในการดำเนินงานเรื่อง อาคารสถานที่ไว้ดังนี้

1. อาคารเรียน ควรเป็นอาคารถาวรใช้การได้ทุกฤดูกาล ถูกสุขลักษณะ จำนวนและขนาดของอาคารเรียน ควรเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน คัดแปลงใช้งานได้หลายอย่าง ทนทาน ต่อการใช้งาน

2. ห้องเรียน ควรอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ เป็นสัดส่วนเรียบร้อย มีอุปกรณ์ครุภัณฑ์ประจำห้องครบครัน และอยู่ในสภาพดี ปราศจากเสียง ฝุ่น กลิ่น คิววัน และมลภาวะอื่นๆ มีแสงสว่างพอเหมาะ ขนาดของห้องเรียนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ

3. อาคารประกอบ สถานศึกษาควรมีอาคารอื่นๆ อีกเช่น อาคารหอสมุด อาคารพยาบาล หอประชุม รวมทั้งอาคารสถานที่ที่จำเป็นอื่นๆ เช่น ห้องน้ำ โรงฝึกงาน เป็นต้น นอกจากนี้หลักในการก่อสร้างอาคารสถานที่ ควรพิจารณาดังนี้ (บุญช่วย จินดาประพันธ์. 2536 :19-20)

1. พิจารณาถึงความต้องการใช้อาคารให้ถี่ถ้วน และให้ใช้ประโยชน์ได้หลายทางตามหลักการศึกษาระดับของแต่ละท้องถิ่น ควรพิจารณาถึงจำนวนผู้เรียน วัยของผู้เรียน และอื่นๆ

2. พิจารณาหลักสถาปัตยกรรมให้สวยงาม ทนทาน ปลอดภัย และสะดวก เหมาะที่จะเป็นสถานศึกษา รวมทั้งการถ่ายเทของอากาศ แสงสว่าง เป็นต้น

3. พิจารณาห้องต่างๆ ตลอดจนครุภัณฑ์ในอาคารเรียน ได้แก่ ขนาดของห้องเรียน จำนวนห้องเรียนที่ต้องการ และใช้ครุภัณฑ์แบบใดจึงจะเหมาะสมกับประโยชน์ที่จะใช้ในแต่ละอย่าง สื่อการสอนเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนมีลักษณะพิเศษ ซึ่งสามารถทำให้เกิดประโยชน์และประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่มีความหมาย กล่าวคือ สื่อการเรียนการสอนจะเป็นจุดรวมความสนใจ สามารถเพิ่มความเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถจดจำเหตุการณ์นั้นๆ ได้ก่อน (วีระเวทย์ แพทย์ประเสริฐ. 2544 : 47)

สุวัฒน์ วรานุสาศน์ (2536 : 53) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนหมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยการช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และพัฒนาสมรรถภาพให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรือหมายถึงตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ ซึ่ง จินดนา ไบกาชุกยี (2536 : 11) กล่าวเพิ่มเติมว่า สื่อการเรียนการสอนหมายถึง วัสดุ หรือเครื่องมือที่จัดทำขึ้น ซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์การเรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของผู้สอนและผู้เรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

การจัดสื่อและอุปกรณ์การสอนประกอบการสอนนั้นๆ เพื่อให้การเรียนการสอนหรือบทเรียนนั้นสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ถ้าผู้เรียนได้ใช้สื่อประกอบจะช่วยกระตุ้นหรือช่วยให้ผู้เรียนอยากเรียนจะทำให้เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น ดังนั้นเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกสื่อการเรียนการสอนมีหลักพิจารณา คือ (วีระเวทย์ แพทย์ประเสริฐ. 2544 : 48 ; อ้างอิงจาก กรมการฝึกหัดครู. 2530. วิชาหลักการสอน. หน้า 265)

1. ต้องเหมาะสมกับระดับชั้น วัย วุฒิภาวะ และความพร้อมของผู้เรียน
2. ต้องตรงกับจุดมุ่งหมายของบทเรียนและจุดมุ่งหมายของผู้สอนที่จะสอนบทเรียนนั้น
3. ต้องถูกต้องและตรงกับความจริง

4. อยู่ในสภาพดีและใช้การได้ดี
5. ต้องตรงกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็น ทำให้การเรียนของผู้เรียนเป็นไปได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น
6. ควรเป็นสื่อการเรียนการสอนที่พอจะหาได้ในวาคายอมเยา หาง่าย ปลอดภัย คุ่มค่า
7. ในบทเรียนหนึ่งๆ ไม่ควรใช้สื่อการเรียนการสอนมากเกินไป ควรใช้เพียงแต่เท่าที่จำเป็นและตรงกับเนื้อหา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าสื่อและอุปกรณ์การสอน หมายถึง สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนสถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีความพร้อมที่จะใช้ประโยชน์และเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนนั่นเอง ซึ่ง กิดานันท์ มลิทอง (2536 : 83) ให้ความเห็นว่า สื่อการเรียนการสอนจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ง่ายขึ้น
2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกและไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน
3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียนนั้น

4. ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น

เอกศักดิ์ บุตรลับ (2537 : 355) กล่าวในลักษณะเดียวกันว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและใช้อย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนดังนี้

1. กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้รับความรู้และเกิดประสบการณ์
  2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนอันเป็นวิถีทางนำไปสู่การเรียนรู้อย่างแท้จริง
  3. ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดและความเข้าใจที่ถูกต้องและรวดเร็ว
  4. ผู้เรียนเกิดทักษะในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง จากสื่อการเรียนการสอนนั้น
  5. ผู้เรียนจดจำเรื่องราวและสิ่งต่างๆ ได้นาน แม่นยำและถูกต้อง
  6. เพิ่มพูนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน และเปลี่ยนแปลงเจตคติในทางที่พึงปรารถนาได้
- คุณสมบัติของสื่อการเรียนการสอน มีความสำคัญในการเลือกสื่อมาใช้ในการเรียนการสอน จึงควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้ (จิตตชา นิลคำ. 2542 : 22-23)

1. ต้องได้ประโยชน์คุ้มค่ากับที่ได้ลงทุนจัดหา
2. ความประหยัด คือ ทำจากวัสดุราคาถูก และหาได้ง่ายตามท้องถิ่น
3. ต้องมีความปราณีต เรียบร้อย สวยงาม น่าสนใจ ดูแล้วเข้าใจง่าย
4. ต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับหลายบทเรียน และตรงตามจุดมุ่งหมายของ

บทเรียนนั้นๆ

5. ต้องให้ตรงกับเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน
  6. ต้องมีขนาดและจำนวนพอเหมาะกับจำนวนของผู้เรียน
  7. ต้องเหมาะสมกับวัย ความต้องการ และระดับชั้นของผู้เรียน
  8. ต้องคงทนถาวร ใช้งานได้หลายๆ ครั้ง เก็บไว้ใช้ได้นาน คุ่มค่าของเงิน เวลา และแรงงาน
  9. ผู้สอนและผู้เรียนควรวางแผนร่วมกันและช่วยกันทำ
- การจำแนกประเภทของสื่อการเรียนการสอนนั้น สุวัฒน์ วรานุสาศน์ (2536 : 54)

กล่าวว่า จำแนกวัสดุสิ่งของแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ (Soft Ware) หมายถึงสิ่งของที่มีเนื้อหาสาระ ความรู้อยู่ในตัวเอง ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ
    - 1.1 วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผนที่ ลูกโลก แผ่นภาพ หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง
    - 1.2 วัสดุประเภทที่ต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย จึงสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ เช่น แผ่นเสียง สไลด์ ดัลบ์เทป फिल्मภาพยนตร์ แผ่นดิสค์
  2. สื่อประเภทอุปกรณ์ (Hard Ware) หมายถึง เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ช่วยให้เนื้อหาสาระ ความรู้ที่อยู่ในวัสดุสามารถถ่ายทอดออกมาใช้หรือเรียนรู้ได้ เช่น เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องเล่นเทป เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ คอมพิวเตอร์
  3. สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการ (Technique and Method) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นแนวคิดที่มีรูปแบบขั้นตอนวิธีการต่างๆ ที่ช่วงดำเนินการให้เกิดการเรียนรู้ได้ เช่น การจัดระบบ การละเล่น วิธีการสอนแบบต่างๆ
- เอกศักดิ์ บุตรลัม (2537 : 382-383) ได้แบ่งสื่อการเรียนการสอน ออกเป็น 3 ลักษณะคือ
1. สื่อประเภทวัสดุ (Materials of Software) ได้แก่ สื่อเล็ก ที่ทำหน้าที่เก็บความรู้ในลักษณะของภาพ เสียง และอักษร ในรูปแบบต่างๆ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ
    - 1.1 วัสดุที่เสนอความรู้ได้จากตัวมันเอง ได้แก่ หนังสือเรียน หรือตำรา ของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ ป้ายนิเทศ เป็นต้น
    - 1.2 วัสดุที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลไก (Hardware) เป็นตัวนำเสนอความรู้ ได้แก่ फिल्म ภาพยนตร์ แผ่นสไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึก รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น
  2. สื่อประเภทเครื่องมืออุปกรณ์ (Hardware) ได้แก่ สื่อใหญ่ ที่เป็นตัวกลางหรือทางผ่านของความรู้ที่จะถ่ายทอดไปยังผู้เรียน สื่อประเภทนี้ตัวของมันเองแล้วแทบจะไม่มีประโยชน์ในการสื่อความหมายเลย ถ้าไม่มีความรู้ในรูปแบบต่างๆ มาป้อนผ่านเครื่องกลไก ดังนั้นประเภทนี้จึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อประเภทวัสดุ สื่อการเรียนการสอนประเภทนี้ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เครื่องบันทึกเสียง เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องฉายภาพนิ่ง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคและวิธีการต่างๆ (Techniques or Methods) ตัวกลางในกระบวนการเรียนการสอน บางครั้งจำเป็นต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการต่างๆ เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิคหรือวิธีการได้แก่ การสาธิต การทดลอง การแสดงละคร การศึกษานอกสถานที่ นิทรรศการ ตลอดจนเทคนิคในการเสนอบทเรียนด้วยสื่อประเภทวัสดุและเครื่องมือ เป็นต้น

นอกจากนี้ สถิตย์ ศิริธรรมจักร (2541 : 39-40) ได้จัดหมวดหมู่ของสื่อในรูปแบบการนำไปใช้ประจำดังนี้

1. สื่อประเภทเครื่องมือ เป็นสื่อที่ได้รับจากความเจริญก้าวหน้าทางวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องฉาย เครื่องเสียง วิทยุและโทรทัศน์ รวมทั้งแผ่นป้ายต่างๆ

2. สื่อประเภทวัสดุ หมายถึง สื่อที่เป็นผลผลิตมาจากวิทยาศาสตร์ เป็นวัสดุที่มีการผูกพันเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เช่น แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติ ภาพโฆษณา รูปภาพ หุ่นจำลอง ของจริง

จากการศึกษาในเรื่องสื่อการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ปานจิต โรจนวณิชชกร (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนในสถาบันราชภัฏ เขตภูมิศาสตร์ภาคกลาง พบว่า สื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุ จำแนกตามลักษณะและปัญหาการใช้สื่อที่ไม่มีมากที่สุดคือ สื่อการเรียนการสอนประเภทฟิล์มภาพยนตร์ หุ่นจำลองและบทเรียนสำเร็จรูป ส่วนสื่อประเภทวัสดุที่มีเพียงพอคือ วัสดุของจริง ภาพสไลด์และสไลด์ประกอบเสียง ส่วนสื่อการเรียนการสอนประเภทอุปกรณ์ที่มีเพียงพอ ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ กล้องจุลทรรศน์ และกล้องภาพนิ่ง แหล่งที่มาส่วนใหญ่มาจากงบประมาณ สภาพปัญหาเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนคือ มีภาระงานมากจนไม่มีเวลาเตรียมหรือผลิตสื่อการเรียนรูกลงมาคือ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ และไม่ได้รับความสะดวกในการใช้ห้องเฉพาะกิจ ซึ่งมีณี ช้างเผือก (2539 : 71) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการจัดการเกี่ยวกับสื่อ สถานที่และอุปกรณ์การสอน พบว่า มีความเหมาะสมปานกลาง เรื่องที่อาจารย์มีความเห็นว่าเหมาะสมมาก ได้แก่ ห้องสมุดมีหนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพียงพอกับนิสิตและห้องสมุดจัดบริการให้ความสะดวกและให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้บริการ และ มาร์โกลส์ (วิชุดา ฤทธิเดช. 2541 : 34 ; อ้างอิงจาก Margoles. 1969. *Native Sons : A Critical Study of Twentieth Century Negro American*. หน้า 206) ได้ศึกษาค้นคว้าถึงทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนใหม่ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยมาบริการแก่อาจารย์ในคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัยมิชิแกน สหรัฐอเมริกา พบว่า มีการใช้เครื่องมือและเครื่องวัสดุโสตทัศนศึกษาในการสอนดังนี้

1. ผู้สอนนิยมใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมากที่สุด กระดานดำรองลงมา และใช้เครื่องฉายภาพที่บ่งแสงกับเครื่องช่วยสอนน้อยที่สุด

2. ความนิยมชมชอบในการใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนศึกษามากหรือน้อยนั้นเป็นเพราะ

2.1 วัสดุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สำคัญได้หมด

2.2 เสียเวลามากในการเตรียมตัวและคัดเลือกโสตทัศนอุปกรณ์

2.3 ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ หรือได้รับการอบรมฝึกฝนการใช้เครื่องมือ

โสตทัศนอุปกรณ์มาก่อน

2.4 ขาดห้องเรียนที่เหมาะสมสำหรับใช้เครื่องมือและวัสดุโสตทัศนอุปกรณ์

2.5 วัสดุโสตทัศนอุปกรณ์ที่นำมาบริการให้ใช้นั้น ส่วนมากมักเก่า ชำรุด และล้าสมัย

2.6 ไม่ได้รับโสตทัศนวัสดุตามต้องการ

2.7 มีงบประมาณให้น้อย

นอกจากนี้จากการศึกษาของ สายสมร ประสรัชย์ (2542 : ข) เกี่ยวกับสถานภาพและการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว พบว่า

1. สถานภาพสื่อประเภทวัสดุ อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการอยู่ในระดับมาก สื่อที่มีอยู่ขาดคุณภาพล้าสมัยชำรุดและใช้งานไม่ได้นาน มหาวิทยาลัยไม่มีงบในการจัดซื้อสื่อใหม่ที่เป็น พร้อมทั้งการบำรุงรักษาซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังขาดวัสดุที่ใช้ในการผลิตและขาดเจ้าหน้าที่แนะนำเกี่ยวกับการผลิตสื่อ อาจารย์ขาดความรู้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนในระดับมาก

2. การใช้สื่อการสอนชนิดต่างๆ พบว่า การใช้สื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคนิควิธีการอยู่ในระดับมาก คือเอกสาร กล้องถ่ายภาพและการทดลอง รองลงมาคือตำราเรียน แบบเรียน เครื่องฉายแผ่นใส คอมพิวเตอร์และการสาธิตตามลำดับ ส่วนการใช้ภาพถ่าย เครื่องฉายภาพยนตร์ และสถานการณ์จำลองอยู่ในระดับน้อย

ประเภทของสื่อการเรียนการสอนนั้นมีหลายประเภทด้วยกัน ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะเลือกนำไปใช้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน นอกจากนี้ควรมีความทันสมัยตรงตามความต้องการของผู้ใช้และเพียงพอต่อความต้องการ เพราะสื่อการเรียนการสอนนั้นมีความสำคัญและมีส่วนช่วยในการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ด้านการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพราะการวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการที่สามารถตรวจสอบได้ว่าการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพหรือไม่ บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด และสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรรวมทั้งการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ความหมายของการวัดและประเมินผล

แอร่าเซียน (สุมาลี จันทรชลอ. 2544 : 6-7 ; อ้างอิงจาก Airasian. 1997.

Classroom Assessment.) ได้อธิบายความหมายของคำว่า การวัดและการประเมินว่า

การวัด (Measurement) เป็นกระบวนการเชิงปริมาณหรือการกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งที่ปฏิบัติ การให้คะแนนจึงเป็นตัวเลขที่อธิบายถึงความสามารถในการปฏิบัติ

การประเมิน (Assessment) เป็นกระบวนการเก็บรวบรวม สังเคราะห์และตีความ ข้อมูล เพื่อการตัดสินใจโดยใช้กิจกรรมต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การระดมสมอง หรือการทำโครงการ กิจกรรมดังกล่าวจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำมาใช้ในการประเมิน กระบวนการประเมินมีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนมากกว่าการให้คะแนนและการให้ระดับคะแนนของการทดสอบข้อมูลที่ผู้สอนรวบรวมในห้องเรียน เพื่อช่วยให้ผู้สอนเข้าใจและติดตามการเรียนรู้การสอน

การประเมินผล (Evaluation) เป็นการตัดสินคุณภาพการปฏิบัติหรือตัดสินคุณภาพ กิจกรรมในหลักสูตรของผู้เรียน

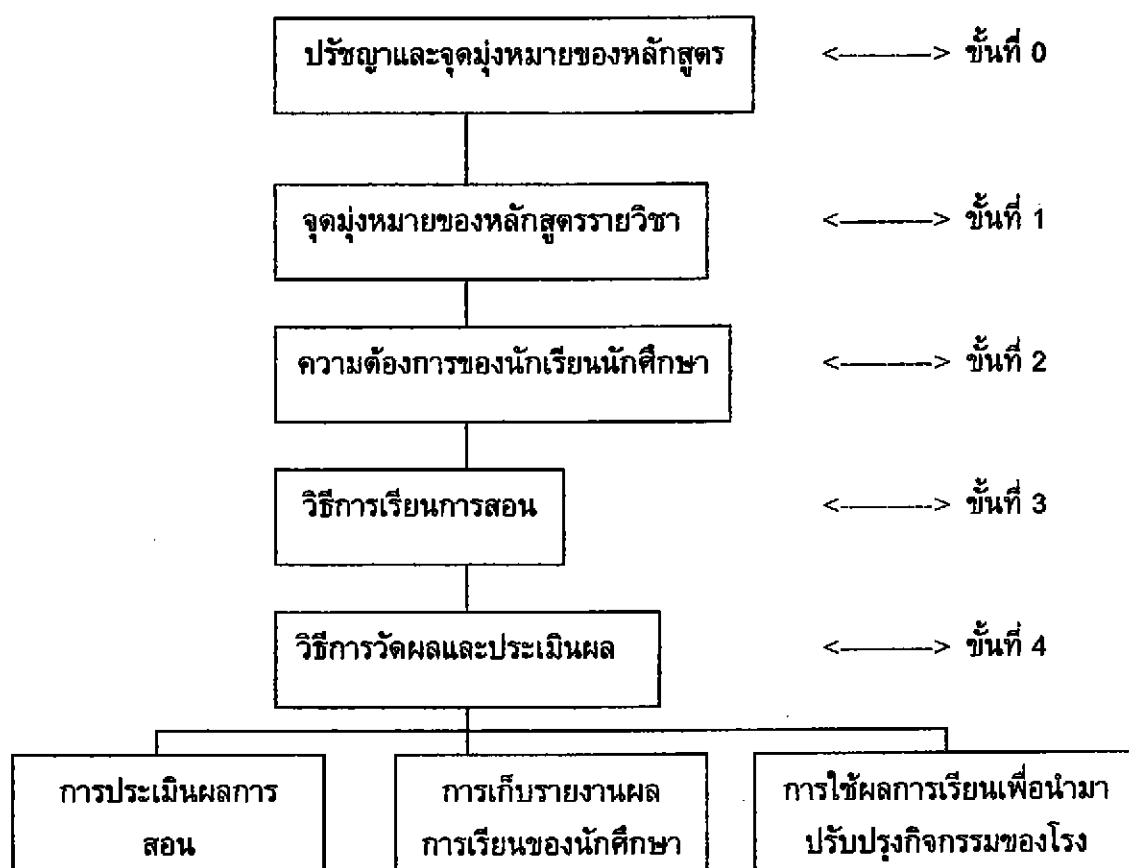
ภัทรา นิคมานนท์ (2538 : 8) ให้ความหมายของการวัดผลว่า เป็นการใช้เทคนิค วิธีการซึ่งเรียกว่าเครื่องมือวัดอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อศึกษา ค้นหา หรือตรวจสอบคุณลักษณะ ของบุคคล ผลงานหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้ได้ข้อมูล ที่มีความหมายแทนพฤติกรรมหรือคุณลักษณะ ของสิ่งของหรือบุคคลที่ต้องการศึกษา ส่วนการประเมินผลนั้น จิตตชา นิลดำ (2542 : 18) กล่าวเพิ่มเติมว่า การประเมินผล เป็นการกะ การประมาณค่า การประเมินผลการศึกษา โดยการประเมินเป็นการตัดสินหาความสำเร็จของผลผลิตต่างๆ ที่จะบรรลุถึงความสำเร็จเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลทางสถิติเป็นเครื่องมือวัดผล ซึ่งนาราวดี ศิริโรจน์ (2543 : 37) ได้กล่าวสรุปว่า การวัดผลเป็นกระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลข หรือสัญลักษณ์ ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะหรือคุณภาพของสิ่งที่จะวัด โดยวิธีการต่างๆ ทั้งที่เป็นเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อชี้หารายละเอียดของสิ่งของที่วัดว่ามีปริมาณเท่าใด ส่วนการประเมินผลหมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่า ตีราคา ตัดสินวินิจฉัย และสรุปข้อมูลที่ ได้จากการวัดว่ามีระดับคุณภาพมากน้อยเพียงใด คุณภาพเป็นอย่างไร โดยใช้วิจารณ์ ประเมินการพิจารณาตัดสินอย่างมีหลักเกณฑ์และมีคุณธรรมตั้งนั้นการวัดและประเมินผลจึง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การตรวจวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อตัดสินผล การเรียน การเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ รวมทั้งวิธีการต่างๆ ที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

ความมุ่งหมายของการประเมินผล

ความมุ่งหมายของการประเมินผล ได้แก่ การตัดสินตีราคาสิ่งที่ได้รับการประเมินผล โดยนำค่าคะแนนหรือข้อมูลของสิ่งนั้นไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน และผู้ที่ทำหน้าที่เป็น

ผู้ประเมินผลจะทำหน้าที่ในการตัดสินใจว่าจะเลือกวิธีการอย่างไรดี และถ้าค้นพบข้อมูลที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการศึกษา ก็จะทำให้การพัฒนาการศึกษาได้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างสูงสุด กล่าวโดยรวมแล้ว การประเมินผลมีจุดมุ่งหมายหลายๆ ประการตามลักษณะของงานการศึกษา ในที่นี้จะมีความมุ่งหมายของการประเมินผลเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (อำนาจ เลิศขยันดี. 2542 : 8-12)

กระบวนการเรียนการสอนนั้น สามารถเขียนให้เห็นเป็นแผนภูมิของขั้นตอนการเรียนการสอนได้ดังต่อไปนี้คือ

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการเรียนการสอนเพื่อการประเมินผล

ขั้นที่ 1 การประเมินผลในส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายของหลักสูตรรายวิชา

การประเมินผลในขั้นที่ 1 นี้ควรประเมินผลในแง่ของพฤติกรรมด้วยการเปรียบเทียบกับคำที่ใช้โดยทั่วไปกับคำที่นำมาใช้ในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม การพิจารณาประเมินผลในขั้นนี้ผู้ประเมินผลต้องพิจารณาว่า จุดมุ่งหมายที่เขียนไว้นั้นครอบคลุมหรือไม่ ถูกหรือผิดอย่างไร เหมาะสมหรือไม่ เพียงพอหรือยัง ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่อย่างไร

ขั้นที่ 2 การประเมินผลที่ความต้องการของนักเรียน นิสิต นักศึกษา

โดยปรกติแล้วสังคมไทยมักไม่ได้คำนึงถึงเรื่อง การประเมินผลความต้องการของ ผู้เรียน แต่ในรายวิชาที่มีภาคปฏิบัติงานเช่น งานทางด้านช่าง งานด้านเทคนิควิทยาการ นั้น ถ้าพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากความต้องการของผู้เรียนก็จะทราบว่า เขาทั้งหลายเหล่านั้น ต่างก็ต้องการในการเรียนวิชาชีพที่แตกต่างกันตามความสนใจของแต่ละบุคคล การประเมินผล ในส่วนนี้ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นประธานของคณะกรรมการเพื่อการประเมินผลทางการศึกษาก็ควรเลือก การใช้โมเดลของการประเมินผลให้เหมาะสมในสิ่งที่ต้องการประเมิน โมเดลของการประเมินผล สำหรับขั้นตอนนี้ควรเลือกใช้ CIPP Model

ขั้นที่ 3 การประเมินผลในวิธีการเรียนการสอน

การประเมินผลในวิธีการเรียนนั้น ผู้ประเมินผลควรต้องคำนึงถึงในเรื่องปรัชญาของ การจัดการศึกษาในระดับชั้นต่างๆด้วย หลักการประเมินผล 2 ข้อ มีดังต่อไปนี้

1. ผู้สอนควรใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนหลายๆ รูปแบบ หลายๆ อย่างให้สอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายของแต่ละบท แต่ละวิชา เพื่อให้เกิดผลของการจัดการศึกษาได้สูงสุด

2. ผู้สอนควรต้องมีการใช้วิธีประเมินผลในรายวิชาทั้งแบบการประเมินโดยส่วนรวม (Summative Evaluation) และการประเมินแบบส่วนย่อย (Formative Evaluation) และควรมี การประเมินตนเอง (Self Evaluation) เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนที่ได้จัดกระทำไปแล้วให้ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (Maximization of Experimental Variance) และในขณะเดียวกันก็เป็นไป เพื่อลดข้อผิดพลาดในส่วนที่ไม่พึงปรารถนาให้น้อยที่สุด (Minimization of Error Variance)

ขั้นที่ 4 การประเมินผลในวิธีการวัดผลและการประเมินผล

การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยปรกติแล้วมักใช้เครื่องมือวัดผลที่เป็นแบบ ทดสอบประเภทต่างๆ ดังนั้นผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือ วัดผลให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และยังคงมีความรู้ความสามารถ ในการวิจัยแบบทดสอบเพื่อ ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบให้เข้าขั้นมาตรฐานต่อไป และนอกจากแบบทดสอบแล้วยังมีเครื่องมือ วัดผลอย่างอื่นด้วย เช่นแบบสอบถามประเภทต่างๆ รวมถึงการวัดผลจากการฝึกงานหรือการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพประเภทต่างๆ ดังนั้นความจำเป็นที่สุดก็คือ การสร้างเครื่องมือวัดผลและ การพิสูจน์ค่าความเที่ยงตรง (Validity) ให้มีค่าสูงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ นอกจากการเรียนรู้ และการฝึกหัดสร้างเครื่องมือวัดผลทั้งหลายให้มีความเป็นมาตรฐานแล้ว ผู้สอนที่ทำหน้าที่ทาง ด้านการเรียนการสอน จำเป็นต้องมีความรู้เรื่อง โมเดลของการประเมินผลประเภทต่างๆ เพื่อนำ ไปใช้ในการแก้ไขปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไป

ความสำคัญของการประเมินผล

การประเมินผลเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นกระบวนการที่สามารถทำให้ทราบว่า การจัดการเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด และสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรรวมทั้งการจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ อำนวย เลิศขยันดี (2542 : 20-21) พบว่า ระบบการประเมินผลมีความสำคัญดังนี้

1. ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดการดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบ
2. ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดขั้นตอนการดำเนินงานเป็นไปอย่างดีไม่มีอุปสรรคใดๆ เกิดขึ้น
3. ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดระบบการตรวจสอบผลกระทบจากการดำเนินงานของโครงการ
4. ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดการวางแผนดำเนินการของโครงการแบบมหภาค และยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโครงการจุลภาคทั้งหลายทั้งปวง
5. ระบบการประเมินผลก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลากรในองค์กรนั้น ก่อให้เกิดพลังงานแห่งสามัคคีธรรม อันเป็นความเมตตาธรรมที่จะลดบันดาลให้กิจการต่างๆ ขององค์กรนั้นได้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล

การวัดผลการศึกษาแต่ละครั้งอาจมีวัตถุประสงค์ในการสอบวัดต่างกัน และอาจนำไปใช้ประโยชน์ในแง่ต่างๆ กัน วัตถุประสงค์ของการวัดผลทางการศึกษาอาจแบ่งได้ดังนี้ (สุมาลี จันทร์ชโล. 2544 : 15-16)

1. การวัดเพื่อจัดตำแหน่ง (Placement) เป็นการสอบเพื่อบอกให้รู้ว่า ผู้สอบมีความสามารถอยู่ในระดับใดของกลุ่ม เพื่อจุดประสงค์ที่จะจัดตำแหน่งให้กับผู้สอบ โดยทั่วไปอาจนำไปใช้กับการสอบเพื่อคัดเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ หรืออาจใช้ผลเพียงเพื่อจำแนกความสามารถของผู้สอบ การวัดในลักษณะนี้มักอาศัยการเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้สอบหรือเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดภายนอก
2. การวัดเพื่อการเปรียบเทียบ (Assessment) เป็นการวัดเพื่อบอกให้รู้ว่าผู้สอบแต่ละคนพัฒนาจากเดิมมากน้อยเพียงใด การเปรียบเทียบในการสอบจึงเป็นการเปรียบเทียบกับตัวของผู้สอบเอง ผลจากการสอบวัดจึงเป็นประโยชน์โดยตรงกับผู้สอบ และสามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนาตนเอง
3. การวัดเพื่อทำการวินิจฉัย (Diagnosis) เป็นการค้นหาข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างละเอียดถึงสาเหตุของข้อบกพร่องนั้น โดยปกติจะสร้างเครื่องมือเพื่อจุดประสงค์นี้โดยเฉพาะ เพื่อจะสามารถบอกได้ว่าการที่ผู้เรียนตอบเช่นนั้นในแต่ละข้อเป็นเพราะข้อบกพร่องด้านใด ผลจาก

การสอบจะนำไปแก้ไขข้อบกพร่องนั้น การวัดโดยมีวัตถุประสงค์จึงต้องมีเครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยเฉพาะตามลักษณะของข้อบกพร่องและวัดตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อจะนำไปวินิจฉัยได้ตามความต้องการ เป็นการวัดเพื่อนำผลไปแก้ไขปรับปรุงผู้เรียนและใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

4. การวัดเพื่อการพยากรณ์ (Prediction) วัตถุประสงค์ของการวัดประเภทนี้เป็นการนำผลไปใช้ในอนาคต เพื่อเป็นข้อมูลว่าผู้สอบมีความสามารถเท่าไร และควรจะเรียนหรือทำอะไรได้ดีมากน้อยเพียงใดในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว

5. การวัดเพื่อการประเมินผล (Evaluation) เป็นการวัดเพื่อสรุปผล เพื่อประเมินหรือตีค่าความสามารถผู้สอบ ในแง่มุมกลับกันผลการประเมินอาจบอกถึงประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้วย โดยให้ข้อมูลว่าผู้สอบมีความสามารถบรรลุผล ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาหรือไม่ มีความสามารถมากน้อยเพียงใด และการจัดการศึกษารุ้ตามวัตถุประสงค์เพียงใด

การประเมินผลการเรียนที่ปฏิบัติอยู่ในสถานศึกษาต่างๆ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2533 : 182)

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการประเมินผลก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่ หรือเมื่อสอนผ่านไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง จบบทเรียนหรือตอนหนึ่ง เพื่อค้นหาว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรไปมากน้อยเพียงใด บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด ผู้สอนจัดเนื้อหา ประสบการณ์และวิธีการสอนเหมาะสมเพียงใด แล้วนำผลประเมินที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

2. เพื่อตัดสินผลการเรียนหรือการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละระยะ เช่น ปลายภาค ปลายปี เป็นต้น เพื่อดูว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์เท่าใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และเพื่อตัดสินผลการเรียนว่าใครเก่งใครอ่อนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

หลักการวัดและประเมินผล

การดำเนินการวัดผลควรคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้ (สุมาลี จันทร์ชลอ. 2544 : 13-14)

1. วัดให้ตรงจุดประสงค์ สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการวัดผลแต่ละครั้งคือ

วัตถุประสงค์ ต้องตรงวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด หากการวัดไม่ตรงวัตถุประสงค์ จะไม่สามารถสื่อความหมายเกี่ยวกับปริมาณหรือขนาดของสิ่งที่วัดได้

2. ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ เครื่องมือวัดผลไม่ว่าจะเป็นแบบใดก็ตามต้องมีคุณภาพ

กล่าวคือ วัดได้เที่ยงหรือมีความเที่ยง (Reliability) สูง วัดได้ครบถ้วน มีความตรง Validity) กับวัตถุประสงค์หรือสิ่งที่ต้องการวัด เครื่องมือที่ใช้วัดมีความเป็นปรนัย (Objectivity) การใช้ภาษาชัดเจนไม่กำกวม ผู้อ่านๆ แล้วเข้าใจตรงกัน มีระบบการให้คะแนนที่เที่ยงธรรม เมื่อเครื่องมือดี มีคุณภาพ ในเวลาที่จะนำไปใช้ต้องนำไปใช้ให้ถูกวิธี เหมาะสมกับกลุ่มและจุดประสงค์ในการใช้

เครื่องมืออื่นๆ และเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม มีคุณภาพ ควรทำความเข้าใจกับเครื่องมือก่อนนำไปใช้

3. แปลผลได้ถูกต้อง ผลจากการวัดทางการศึกษาส่วนมากจะเป็นคะแนนหรือระดับคะแนน ซึ่งถ้าใช้เครื่องมือวัดที่ดีและคะแนนที่ได้เป็นตัวแทนประชากรของสิ่งที่ต้องการวัด คะแนนจะมีความตรงและจะมีความหมายเมื่อนำไปใช้เปรียบเทียบกับกลุ่มหรือเกณฑ์ ดังนั้นการแปลผลให้มีความหมายถูกต้องควรต้องพิจารณาเกณฑ์หรือกลุ่มที่นำมาเปรียบเทียบกับรวมทั้งต้องคำนึงถึงคุณลักษณะที่เป็นตัวแทนที่จะอ้างถึงด้วย ไม่แปลผลนอกกรอบของความเป็นตัวแทนนั้นๆ

4. ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่าถ้าเครื่องมือวัดมีคุณภาพ ผลการวัดอาจเป็นดัชนีบอกความสามารถของผู้สอบ ในขณะที่เดียวกันหากใช้ข้อมูลเป็น จะสามารถเป็นเครื่องมือบอกจุดเด่น - ค้อยของผู้สอบ และสามารถนำจุดนี้พัฒนาจุดเด่นของผู้ได้รับการทดสอบหรือแก้ไขข้อบกพร่องส่วนที่ค้อย เพื่อให้ผลสุดท้ายของการศึกษามีประสิทธิภาพตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ผลจากการวัดควรให้ข้อมูลของผู้เรียนเกี่ยวกับระดับความสามารถโดยภาพรวม ความสามารถเด่น - ค้อยในบางจุด ความเจริญงอกงามหรือความก้าวหน้าของผู้เรียนและสามารถใช้ผลการสอบเพื่อบอกถึงคุณภาพของเครื่องมือ

อำนาจ เลิศขยันดี (2542 : 37-39) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับหลักการประเมินผลเป็นขั้นตอนดังนี้คือ

1. เราจะประเมินผลอะไร ชั้นนี้เป็นขั้นแรกของการประเมิน เพราะเปรียบเสมือนเข็มทิศนำไปสู่เป้าหมายของการประเมินผล ก่อนอื่นใด เราจะต้องให้ความหมายว่า เราต้องการประเมินผลอะไรให้ชัดเจนเสียก่อน

2. เครื่องมือวัดผลได้เตรียมไว้พร้อมแล้วหรือไม่ กรณีที่ผู้สอนต้องการประเมินผล การเรียนของผู้เรียน แบบทดสอบที่ได้มาตรฐานต้องมีเตรียมไว้ให้พร้อม ถ้าเกิดไม่มีหรือมีแต่ยังไม่สมบูรณ์ก็อาจแก้ปัญหาโดยใช้แบบทดสอบที่ผู้สอนสร้างขึ้นเองก็ได้ แต่ต้องผ่านการวิจัยเพื่อพิสูจน์ค่าความเที่ยงตรงและค่าความเชื่อมั่นเสียก่อนทุกครั้ง

3. ผู้ประเมินผลต้องมีความรอบคอบและระมัดระวังในเรื่องขีดจำกัดของเครื่องมือวัดผล เครื่องมือวัดผลทุกชนิดที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลย่อมมีขีดจำกัด และความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error of Measurement) ดังนั้นการนำผลที่ได้จากการวัดมาประเมินนั้น ผู้วิจัยต้องมีความรอบคอบและระมัดระวังเป็นอย่างมาก สิ่งที่สำคัญอย่าได้ยึดมั่นในผลการตัดสินใจให้มากจนเกินไปนัก ทั้งนี้เพราะอาจมีตัวแปรแทรกซ้อนที่ผู้วิจัยยังค้นไม่พบก็ได้

4. ต้องมีความระมัดระวังในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เทคนิควิธีในการเลือกกลุ่มตัวอย่างไม่ว่าจะใช้เป็นแบบ การสุ่มแบบง่าย (Random Sampling) การสุ่มโดยกำหนดกฎเกณฑ์ (Systematic Random Sampling) การสุ่มเป็นขั้นตอน (Stratified Random Sampling)

แต่ละแบบย่อมมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน ดังนั้นย่อมต้องระมัดระวังให้ดี เพราะจะโยงไปถึงผลจากการประเมินด้วย

5. ควรใช้การประเมินผลเป็นระบบที่ตรวจสอบข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในเรื่องคุณค่า และคุณธรรมเท่านั้น

การประเมินผลเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง เป็นระบบที่ได้มาตรฐานเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ มีผลประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากร การตรวจสอบต้องมีการวางแผนให้รอบคอบเพื่อโอกาสสำเร็จของการประเมินผลสูงสุด ไม่มีใครเขานำไปใช้เป็นข้อยุติผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมิน อาจเป็นจุดเริ่มต้นของการประเมินผลครั้งต่อไป เพื่อการประเมินผลซ้ำได้ ผลลัพธ์อาจมีความแตกต่างกันบ้างเล็กน้อยทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลของสภาพแวดล้อมนั้นเปลี่ยนแปลงไปนั่นเอง

ระบบของการประเมินผล

หลังจากได้ข้อมูลจากการวัดผลแล้ว ผู้วัดจะนำมาแปลผล ซึ่งในปัจจุบันระบบใหญ่ๆ ของการวัดและประเมินผลทางการศึกษามีอยู่ 2 ระบบคือ (สมบูรณ์ ชิตพงษ์. 2536 : 487-488)

1. ระบบอิงเกณฑ์ เป็นระบบที่มุ่งเน้นการกำหนดเกณฑ์ในการยอมรับว่าบุคคลมีความสามารถหรือคุณลักษณะที่ต้องการ แล้วพัฒนาบุคคลให้ถึงซึ่งเกณฑ์กำหนดดังกล่าว ซึ่งถ้าเมื่อไรการพัฒนาบุคคลทำได้ถึงเกณฑ์ที่กำหนด ก็เป็นที่ยอมรับได้ว่าบุคคลนั้นๆ มีความสามารถหรือคุณลักษณะตามที่ต้องการแล้ว สิ่งที่น่ามาเป็นเกณฑ์กำหนดนั้นมีได้หลายอย่าง แต่ในกรณีของการวัดผลสัมฤทธิ์ มักจะเน้นเกณฑ์ที่เป็นจุดประสงค์ในการเรียนรู้เป็นสำคัญ โดยจะกำหนดลงไปว่าผู้เรียนจะต้องมีความสามารถหรือคุณลักษณะใดบ้าง จึงจะยอมรับได้ว่าบรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ การกำหนดจุดหลักในการพัฒนาความสามารถหรือคุณลักษณะขึ้นไว้ก่อนนี้เป็นสิ่งที่มีประโยชน์มากสำหรับการเรียนการสอน เพราะจะทำให้ผู้สอนได้ทราบว่า จะพัฒนาบุคคลไปสู่จุดใดและสักเท่าไรจึงจะพอ บุคคลที่ถูกพัฒนาจะได้พยายามไปให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว เป็นการแข่งขันกับตัวเองที่จะต้องไปให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ กล่าวโดยสรุปได้ว่าระบบอิงเกณฑ์ มุ่งวัดและประเมินผู้เรียนว่ามีความสามารถตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

2. ระบบอิงกลุ่ม เป็นระบบที่มุ่งเน้นการเปรียบเทียบความสามารถหรือคุณลักษณะของบุคคลโดยอาศัยกลุ่มอ้างอิงเป็นหลัก ความสำเร็จของบุคคลในระดับนี้ขึ้นอยู่กับว่าความสามารถหรือคุณลักษณะที่ต้องการนั้นๆ เขามีอยู่เหนือผู้อื่นมากน้อยแค่ไหน ถ้าเหนือกว่าผู้อื่นมากก็ถือได้ว่ามีความสำเร็จในระดับสูง แต่ถ้าเหนือกว่าผู้อื่นไม่มากก็ถือได้ว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จ จะเห็นได้ว่าถ้าในกรณีของการวัดผลสัมฤทธิ์แล้ว สภาพหรือลักษณะของกลุ่มเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของบุคคลตามเป้าหมายของหลักสูตร กล่าวโดยสรุปได้ว่า ระบบอิงกลุ่มเป็นการเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนว่าเด่นหรือด้อยกว่าผู้อื่นในกลุ่มเพียงใด

ประเภทของการประเมินผล

สุนทร โคตรบรรเทา (3535 : 122-146) ได้จำแนกการประเมินผลออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. ข้อสอบแบบอัตนัย การใช้ข้อสอบแบบอัตนัยควรระมัดระวัง ยกเว้นในสภาพที่ต้องการลักษณะพิเศษ การสอบแบบอัตนัยเป็นเพียงวิธีเดียว ที่ใช้วัดความสามารถของผู้เรียน ในการเรียบเรียงคำตอบและเสนอในรูปเรียงความที่ดีเท่านั้น นอกจากนี้ยังใช้วัดทัศนคติ ค่านิยม และความคิดเห็นในทางอ้อม สำหรับในระดับอุดมศึกษาจะถือว่าการใช้ภาษาและการเสนอแนวความคิดออกมาเป็นคำพูดได้นั้น เป็นความสามารถทางวิชาการที่มีค่ามาก และการสอบแบบอัตนัยจะส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนานิสัยการเรียนที่พึงประสงค์ได้มากกว่าวิธีอื่น ในข้อสอบแบบอัตนัยมักมีคำถามอยู่ 2 ประเภท ด้วยกันคือ

1.1 ข้อสอบอัตนัยแบบคำตอบขยาย เป็นการทดสอบความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง และความสามารถในการเสนอความคิดและจัดลำดับแนวความคิด การชี้ความสำคัญของแนวความคิด และการเสนอแนวความคิด ในภาษาที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน คำถามที่ต้องการคำตอบมีประโยชน์สำหรับวัดความรู้ในระดับสูงตามวัตถุประสงค์

1.2 ข้อสอบอัตนัยแบบคำตอบจำกัด ข้อสอบอัตนัยอีกแบบคือแบบต้องการคำตอบจำกัด คำตอบจำกัดจะกำหนดขอบเขตแน่นอนของคำตอบ และลำดับของคำตอบที่ต้องการไว้ ข้อสอบอัตนัยแบบต้องการคำตอบจำกัดนี้ใช้ได้ดีที่สุดในการวัดความรู้ในระดับต่ำตามวัตถุประสงค์ประโยชน์อีกประการหนึ่งคือสามารถลดปัญหาในการให้คะแนนจึงมีความเชื่อมั่นสูง

2. ข้อสอบแบบตอบสั้น ข้อสอบที่ต้องการคำตอบสั้นเดี่ยวนั้นใช้กันน้อย แต่ปรากฏว่า ข้อสอบแบบปรนัยกำลังเป็นที่นิยม แม้ว่าจะให้คะแนนง่ายผู้ตรวจต้องมีเฉลยที่สร้างไว้อย่างดี โดยเฉพาะเมื่อมีคำตอบที่เป็นไปได้มากกว่าหนึ่ง หรือกระบวนการตอบมีหลายวิธี นอกจากนี้ ข้อสอบแบบตอบสั้น สามารถกำหนดเวลาได้แน่นอนกว่าข้อสอบแบบอัตนัย ดังนั้นถ้าเป้าหมายในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนคือให้ครอบคลุมเนื้อหาอย่างกว้างขวางแล้ว ข้อสอบที่ต้องการคำตอบสั้นมีประโยชน์ที่เด่นชัดมาก ป้องกันการเดาของผู้เรียนซึ่งต่างจากข้อสอบแบบปรนัย ข้อจำกัดของข้อสอบแบบตอบสั้นคือ ไม่เหมาะสำหรับทดสอบผลการเรียนที่ซับซ้อน

3. ข้อสอบแบบปรนัย ใช้มากในการศึกษา ประกอบไปด้วยข้อสอบหลายรูปแบบ ซึ่งการให้คะแนนเป็นปรนัย การแบ่งประเภทของข้อสอบแบบปรนัยในบางครั้งจะรวมข้อสอบแบบตอบสั้นไว้ด้วยและในบางครั้งเรียก ข้อสอบแบบเลือกตอบ อย่างไรก็ตาม ควรใช้คำหลังซึ่งเป็นที่นิยมมากกว่า เพราะทำให้รวมข้อสอบรูปแบบอื่นเข้าไปได้อีก เช่น ข้อสอบถูกผิด และข้อสอบแบบจับคู่ เป็นต้น คุณลักษณะของข้อสอบแบบปรนัยคือ การให้คะแนนมีความเชื่อมั่นสูง เสรีเร็ว ใช้เวลาน้อย และออกได้ครอบคลุมเนื้อหาอย่างกว้างขวาง ลดเวลาในการเตรียมข้อสอบในระยะยาวได้อีก ประโยชน์เหล่านี้ ทำให้มีการใช้ข้อสอบแบบปรนัยมากขึ้นในบางครั้ง และทำให้การใช้ขาดความรอบคอบ และไม่ครอบคลุมเนื้อหาแบบลึกซึ้ง

4. การสังเกตโดยตรง การสังเกตโดยตรงเกี่ยวกับทักษะทางวิชาการหรือความสัมพัทธ์ส่วนตัวในสภาพที่เป็นจริง ในสถานการณ์จำลอง หรือในระหว่างการสอบอาจเป็นวิธีการประเมินทักษะเช่นนั้นได้อย่างเชื่อถือได้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม น่าเสียดายที่ความเชื่อมั่นในการสังเกตเหล่านี้ต่ำมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสังเกตด้านความสัมพัทธ์ส่วนตัวที่ซับซ้อนซึ่งไม่มีแบบประเมินเตรียมไว้ล่วงหน้า อย่างไรก็ตาม ในด้านวิชาการจำเป็นต้องประเมินผล การเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ถ้าต้องการแสดงให้ผู้เรียนเห็นความมุ่งมั่นของผู้สอนต่อทักษะเหล่านี้ ดังนั้นต้องมีข้อมูลซึ่งส่วนใหญ่สำหรับเป็นข้อมูลย้อนกลับมากกว่าการตัดสินใจที่สำคัญ

5. การสอบปากเปล่า การสอบปากเปล่าเป็นวิธีที่นิยมใช้มาหลายศตวรรษแล้ว และเป็นวิธีเดียวที่ใช้ประเมินนิสิตแพทย์ การสอบปากเปล่าตามแบบเก่าซึ่งให้ผู้สอนมีอิสรภาพในการเปลี่ยนคำถามสำหรับถามผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกันออกไป และใช้ความลำเอียงส่วนตัวได้ นั้น พิสูจน์แล้วว่าขาดความเชื่อมั่นอย่างมาก ดังนั้นการสอบปากเปล่าควรลดให้เหลือน้อยที่สุดถ้าไม่คิดว่าเป็นวิธีเดียวที่จะประเมินได้อย่างเที่ยงตรง

6. การประเมินผลภาคปฏิบัติแบบมีโครงสร้าง เมื่อไม่กี่ปีมานี้มีการค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการประเมินผลการเรียน วิธีหนึ่งซึ่งพัฒนาขึ้นมาสนใจคือ “การสอบภาคปฏิบัติทางการแพทย์แบบมีโครงสร้างเป็นปรนัย” การสอบแบบมีโครงสร้างนี้ที่จริงแล้วเป็นโครงสร้างทางการบริหารซึ่งนำการทดสอบหลายวิธีมารวมกัน เป้าหมายคือเพื่อทดสอบทักษะต่างๆ ให้เป็นปรนัย

7. การประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง หมายถึงระบบการประเมินผลการเรียนซึ่งผู้เรียนมีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างเกณฑ์และมาตรฐานในการเรียนของตนเอง ตลอดจนการตัดสินใจระดับที่ต้องเรียนหรือทำได้ อย่างไรก็ตาม การประเมินการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เพื่อปรับปรุงความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถและการปฏิบัติงานของผู้เรียนมีคุณค่าทางการศึกษาและส่งเสริมความเปิดเผยและความซื่อสัตย์ในการประเมินอย่างมาก

การรายงานผลการประเมินผลการเรียน

ในการสอบสำคัญหลายครั้ง ผู้สอนต้องทำรายงานผลเป็นคะแนนหรือเกรดสุดท้ายตามการประเมินผลวิธีต่างๆ สิ่งที่เกิดขึ้นเสมอคือคะแนนจากการประเมินวิธีต่างๆ เหล่านี้เพียงแต่นำมารวมกันหรือหาค่าเฉลี่ย แล้วให้คะแนนหรือเกรดสุดท้ายเท่านั้น แม้ว่าวิธีนี้จะง่ายย่อมบิดเบือนความเป็นจริงได้เหมือนกัน องค์ประกอบที่ทำให้เกิดปัญหานี้ได้แก่ การกระจายของคะแนนในแต่ละข้อสอบย่อยแตกต่างกัน ระดับความยากง่ายแตกต่างกัน เป็นต้น

วิธีแก้ปัญหาคือ การเปลี่ยนคะแนนดิบในการสอบแต่ละครั้งให้เป็นคะแนนมาตรฐาน โดยผู้สอนต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล (สุนทร โคตรบรรเทา. 3535 : 122-146)

จากการศึกษางานที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล พบว่า สุชาติ จันทน (2543 : 68) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตาม

หลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า การวัดผลปลายภาคข้อสอบบางวิชาไม่ตรงตามจุดประสงค์ รองลงมาคือ ข้อสอบไม่ครอบคลุมเนื้อหาและไม่ครบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ข้อเสนอแนะคือ ควรปรับคะแนนวัดผลและประเมินผลปลายภาคใหม่เป็น 60 : 40 หรือ 50 : 50 และการออกข้อสอบปลายภาคควรให้ผู้สอนมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบด้วย ส่วน มณี ช้างเผือก (2539 : 72) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรีของสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เรื่องที่เหมาะสมมากได้แก่ เรื่องที่ผู้สอนชี้แจงการประเมินผลให้นิสิตทราบตั้งแต่เริ่มสอน และผู้สอนใช้วิธีการประเมินผลหลายรูปแบบ เช่น การทดสอบ การเขียนราย การอภิปราย การสังเกต การปฏิบัติ ข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาวิชาและตรงตามจุดประสงค์ของรายวิชา จำนวนข้อสอบกับเวลาที่ใช้สอบเหมาะสม และผู้สอนแจ้งให้นิสิตได้ทราบผลการประเมินแต่ละครั้ง เรื่องที่เหมาะสมปานกลางได้แก่ เรื่องที่ผู้สอนชี้แจงข้อบกพร่องที่พบจากการประเมินผลแก่นิสิตในแต่ละครั้ง รวมทั้ง สมจิตรา เรืองศรี และเพ็ญศรี เศรษฐวงศ์ (2533 : 30) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสำรวจระบบการให้เกรดอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า ลักษณะข้อสอบของอาจารย์มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่นิยมมากที่สุดคือ แบบอิงเกณฑ์ อาจารย์ที่นิยมใช้ระบบนี้ได้แก่ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์ วิธีการที่ใช้ในการให้เกรดที่นิยมมากที่สุดคือ การกำหนดเกณฑ์เป็นคะแนนเปอร์เซ็นต์ ส่วนอาจารย์คณะบริหารธุรกิจนิยมให้เกรดแบบผสมมากที่สุด วิธีการที่ใช้ในการให้เกรดที่นิยมมากที่สุดคือ การกำหนดเกณฑ์เป็นคะแนนเปอร์เซ็นต์ แล้วพิจารณาจำนวนคนสอบได้สอบตกประกอบ

การวัดและประเมินผลมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะเลือกใช้ให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการวัด เป็นไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ และการวัดและประเมินผลยังเป็นการวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมทั้งการนำผลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสนใจและดำเนินการตามมาตรฐานสากล

เมื่อการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ และสังคมเพราะการศึกษาพัฒนาคนให้มีความรู้ มีแนวทางในการเลี้ยงชีพที่สุจริต และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ซึ่งการได้มาของบุคลากรที่มีความสมบูรณ์ทางด้าน จะต้องผ่านกระบวนการทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานเทียบเคียงนานาประเทศ จึงเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีพัฒนาการที่ดีขึ้น องค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษาได้แก่ หลักสูตรซึ่งโครงสร้างของหลักสูตรที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ประกอบไปด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยที่หมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นวิชาที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักตนเอง สามารถดำเนินชีวิตใน

สังคมได้ วิชาเฉพาะ จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประกอบอาชีพ ส่วนวิชาเลือก ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามที่ตนสนใจเพื่อเพิ่มความรู้ จากโครงสร้างของหลักสูตรจะเห็นได้ว่า หมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นกระบวนการสำคัญที่จะทำให้สังคม ได้ผลผลิตจากสถาบันอุดมศึกษา ที่มีคุณภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ และมีความพร้อมในการดำเนินชีวิตในสังคม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญ และดำเนินการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ไม่เพียงแต่เฉพาะวิชาชีพเท่านั้น

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปจำนวน 125 คน และนิสิตระดับปริญญาตรีในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 7,136 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 95 คน และนิสิตในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 379 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ($\alpha = .05$) โดยใช้สูตรของยามานะ (Yamane, 1973 : 725) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) รายละเอียดดังแสดงในตาราง 1 และตาราง 2

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป

จำนวน	กลุ่มวิชา ภาษา	กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์	กลุ่มวิชา สังคมศาสตร์	กลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์ กับ คณิตศาสตร์	รวม
ประชากร	32	53	25	15	125
กลุ่มตัวอย่าง	24	41	19	11	95

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี

จำนวน	สาขาวิชา สังคมศาสตร์- มนุษยศาสตร์	สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ สุขภาพ	สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	รวม
ประชากร	4410	1162	1564	7136
กลุ่มตัวอย่าง	234	62	83	379

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 6 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร บทความ วารสาร ตำราเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อนำมากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert) จากหลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 161-167)

3. นำข้อมูลมาสร้างแบบสอบถาม ความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบบสอบถามมี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 66 ข้อ และในตอนที่ท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้าน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 66 ข้อ และในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละด้าน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

การกำหนดการให้คะแนนจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมมาก

คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อพิจารณาความครอบคลุมในด้านเนื้อหา และภาษา

5. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ข) ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา แล้วจึงนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอต่อประธาน และกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง ก่อนที่จะนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out)

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับอาจารย์ 50 คน และนิสิต 50 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ จากนั้นใช้การทดสอบค่าที (t-test) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป (Edwards, 1957 : 153) ไว้ใช้ในแบบสอบถาม (ภาคผนวก ง) ผลปรากฏว่า แบบสอบถามสำหรับอาจารย์และนิสิตมีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ทุกข้อ

7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสำหรับอาจารย์เท่ากับ 0.9629 และแบบสอบถามสำหรับนิสิตเท่ากับ 0.9578 (ภาคผนวก ง)

8. ปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่งถึงคณบดีทุกคณะในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากอาจารย์และนิสิตในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

1. เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ตรวจสอบสมบูรณ์ของแบบสอบถามจำแนกและตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนที่กำหนด ซึ่งผู้วิจัยส่งแบบสอบถามสำหรับอาจารย์จำนวน 95 ฉบับ ได้รับคืนและสมบูรณ์จำนวน 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95 และส่งแบบสอบถามสำหรับนิสิตจำนวน 379 ฉบับ ได้รับคืนและสมบูรณ์จำนวน 379 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ เพื่อแสดงข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชาและประสบการณ์การสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

4. ตามความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

5. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด นำมาพิจารณารวบรวมข้อคิดเห็น เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย และนำไปประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Ferguson. 1981 : 68)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้วิธีการหาค่าร้อยละ 25 ของกลุ่มสูง และร้อยละ 25 ของกลุ่มต่ำ และใช้การทดสอบค่าที (Ferguson. 1981 : 108)

2.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach. 1970 : 161)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน f- distribution
p	แทน	ความน่าจะเป็นที่สถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและ ประเมินผล โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชาและประสบการณ์การสอน โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี โดยการหาค่า ความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบ ความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

ตอนที่ 5 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและ ประเมินผล ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีการ แจกแจงความถี่ และนำเสนอในเชิงบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ ผลปรากฏดังตาราง 3-4

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์จำแนกตามสถานภาพ

กลุ่มวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มวิชาภาษา	21	23.30
กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	40	44.40
กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	19	21.20
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	10	11.10
รวม	90	100.00
ประสบการณ์การสอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 - 5 ปี	40	44.40
6 - 10 ปี	8	8.90
มากกว่า 10 ปี	42	46.70
รวม	90	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์มีจำนวน มากที่สุด (ร้อยละ 44.40) รองลงมาเป็นอาจารย์ในกลุ่มวิชาภาษา (ร้อยละ 23.30) อาจารย์ ในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ (ร้อยละ 21.20) และเป็นอาจารย์ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับ คณิตศาสตร์ (ร้อยละ 11.10) เมื่อพิจารณาจากประสบการณ์การสอนพบว่า อาจารย์ที่มี ประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 46.70) รองลงมาเป็น อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี (ร้อยละ 44.40) และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ การสอน 6 - 10 ปี (ร้อยละ 8.90)

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนิสิตจำแนกตามสถานภาพ

สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์	234	61.70
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ	62	16.40
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	83	21.90
รวม	379	100.00
ชั้นปี	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นปีที่ 1	188	49.60
ชั้นปีที่ 2	87	23.00
ชั้นปีที่ 3	60	15.80
ชั้นปีที่ 4	44	11.60
รวม	379	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเป็นนิสิตในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์มีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 61.70) รองลงมาเป็นนิสิตในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 21.90) และเป็นนิสิตในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (ร้อยละ 16.40) เมื่อพิจารณาเป็นชั้นปีที่ศึกษาพบว่า มีนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 49.60) รองลงมา เป็นนิสิตในชั้นปีที่ 2 (ร้อยละ 23.00) นิสิตในชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 15.80) และนิสิตในชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 11.60)

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและ ประเมินผล โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 5 - 22

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	อาจารย์ (n=90)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการจัดหลักสูตร	3.75	0.68	มาก
2	ด้านการจัดผู้สอน	3.48	0.70	ปานกลาง
3	ด้านวิธีการสอน	3.77	0.80	มาก
4	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.35	0.80	ปานกลาง
5	ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	2.89	0.72	ปานกลาง
6	ด้านการวัดและประเมินผล	3.61	0.68	มาก
	รวม	3.48	0.56	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการจัดหลักสูตร ($\bar{X} = 3.75$, S.D.= 0.68) ด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 3.77$, S.D.= 0.80) และด้านการวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 3.61$, S.D.= 0.68) ส่วนด้านอื่นๆ มีความ เหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร เป็นรายชื่อ

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการจัดหลักสูตร		อาจารย์ (n=90)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	3.83	0.90	มาก
2	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีสุนทรียรมณ์	3.57	0.98	มาก
3	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์กว้างไกล	4.01	0.89	มาก
4	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ	3.72	1.04	มาก
5	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพและสุขภาพดีทั้งกายและใจ	3.63	1.06	มาก
6	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนไม่ผู้ความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล	3.96	0.89	มาก
7	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม	3.86	0.93	มาก
8	โครงสร้างของหลักสูตรกำหนดให้นักศึกษาศึกษาวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต	3.64	1.00	มาก
9	การแบ่งกลุ่มวิชาในวิชาศึกษาทั่วไปเป็น กลุ่มภาษามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	3.88	0.76	มาก
10	จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่มภาษา 10 หน่วยกิต	3.52	1.04	มาก
11	จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่มมนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต	3.57	1.02	มาก
12	จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่มสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต	3.58	0.98	มาก
13	จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่มวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ 6-7 หน่วยกิต	3.67	0.78	มาก
14	เนื้อหาในแต่ละวิชาที่สอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชา	3.89	0.92	มาก
15	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชามีความทันสมัย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.97	0.92	มาก
รวม		3.75	0.68	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D.= 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน เป็นรายชื่อ

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการจัดผู้สอน	อาจารย์ (n=90)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การจัดผู้สอนให้ผู้สอนสอนเดี่ยวในบางรายวิชา	3.62	0.98	มาก
2	การจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีม (Team Teaching) ในบางรายวิชา	3.86	0.92	มาก
3	สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอนเดี่ยว	2.64	1.15	ปานกลาง
4	สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอนเป็นทีม	2.88	1.05	ปานกลาง
5	การจัดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนวิชาศึกษาทั่วไปมาสอนในแต่ละรายวิชา	3.63	1.02	มาก
6	การจัดผู้สอนที่มีความรู้ตรงตามเนื้อหาวิชาที่สอนตามกลุ่มวิชา	3.91	0.94	มาก
7	การจัดผู้สอนที่มีทักษะ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ตามลักษณะเนื้อหาวิชาที่สอน	3.83	1.00	มาก
	รวม	3.48	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 0.70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางมี 2 ข้อ คือ ข้อ 3 สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอนเดี่ยว ($\bar{X} = 2.64$, S.D.= 1.15) และข้อ 4 สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอนเป็นทีม ($\bar{X} = 2.88$, S.D.= 1.05) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิธีการสอน เป็นรายชื่อ

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านวิธีการสอน	อาจารย์ (n=90)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของรายวิชาก่อนสอน	4.10	0.92	มาก
2	การใช้เอกสารและตำราประกอบการเรียนในแต่ละรายวิชา	4.06	0.89	มาก
3	การให้ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสารและสาระของเรื่องที่จะเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน	3.83	0.95	มาก
4	การใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในหัวข้อที่จะเรียน	3.76	0.99	มาก
5	การเลือกใช้วิธีสอนตามลักษณะเนื้อหาวิชาที่สอน	3.81	1.04	มาก
6	การใช้วิธีสอนในการเรียนการสอนภาคทฤษฎี	3.64	0.78	มาก
7	การใช้วิธีสอนในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	3.51	1.01	มาก
8	การใช้วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์	3.70	1.03	มาก
9	การใช้วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น	3.63	1.18	มาก
10	การใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้เรียนโดยสอดแทรกในเนื้อหาวิชาที่สอน	3.78	0.97	มาก
11	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกหรือศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายของเนื้อหาวิชาที่กำหนด	3.62	1.14	มาก
	รวม	3.77	0.80	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิธีการสอนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.80) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	อาจารย์ (n=90)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน	3.52	0.95	มาก
2	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน	2.89	1.04	ปานกลาง
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจในบทเรียนอย่างลึกซึ้ง	3.60	0.96	มาก
4	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน	3.42	0.91	ปานกลาง
5	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.70	0.91	มาก
6	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	3.54	1.07	มาก
7	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้นำ ของผู้เรียนและให้มีความรับผิดชอบ	3.36	0.95	ปานกลาง
8	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้า ศึกษาด้วยตนเอง เช่น การทำรายงาน	3.59	1.02	มาก
9	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	3.61	0.99	มาก
10	การจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อศึกษาจาก สถานการณ์จริง	2.64	1.28	ปานกลาง
11	การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษในรายวิชา	2.93	1.21	ปานกลาง
	รวม	3.35	0.80	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D.= 0.80) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางมี 5 ข้อ คือ ข้อ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน ($\bar{X} = 2.89$, S.D.=1.04) ข้อ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน ($\bar{X} = 3.42$, S.D.=0.91) ข้อ 7 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้นำของผู้เรียนและให้มีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.36$, S.D.=0.95) ข้อ 10 การจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อศึกษาจากสถานการณ์จริง ($\bar{X} = 2.64$, S.D.=1.28) และข้อ 11 การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษในรายวิชา ($\bar{X} = 2.93$, S.D.=1.21) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน เป็นรายชื่อ

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน	อาจารย์ (n=90)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การจัดสภาพห้องเรียนในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา	2.82	1.03	ปานกลาง
2	ขนาดของห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียนในการเรียนแต่ละรายวิชา	2.78	1.17	ปานกลาง
3	ห้องเรียนสามารถป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอกได้	2.91	0.98	ปานกลาง
4	แสงสว่างภายในห้องเรียน	3.07	0.88	ปานกลาง
5	อุณหภูมิ และระบบการระบายอากาศภายในห้องเรียน	2.91	0.88	ปานกลาง
6	การจัดอุปกรณ์ครุภัณฑ์ในห้องเรียน เช่น กระดานเขียน ปากกา เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์	2.96	1.06	ปานกลาง
7	การจัดเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิชา ศึกษาทั่วไปในหอสมุด	3.09	0.96	ปานกลาง
8	การจัดเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิชา ศึกษาทั่วไปในหอสมุด	2.56	1.01	ปานกลาง
9	ความทันสมัยของสื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน	2.99	0.99	ปานกลาง
10	จำนวนหนังสือที่จำเป็นจะต้องใช้ในการศึกษาค้นคว้าในแต่ละ รายวิชาภายในหอสมุดต่อจำนวนผู้เรียน	2.71	1.02	ปานกลาง
11	ความทันสมัยของหนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าใน การเรียนการสอนแต่ละรายวิชา	3.04	0.99	ปานกลาง
12	จำนวนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนต่อจำนวนผู้เรียนที่ ต้องการใช้	2.71	1.00	ปานกลาง
13	การเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนของแต่ละ รายวิชา	3.03	0.79	ปานกลาง
	รวม	2.89	0.72	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 0.72) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายชื่อ

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการวัดและประเมินผล		อาจารย์ (n=90)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ	3.67	1.06	มาก
2	การใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชา	3.77	0.85	มาก
3	การใช้การวัดและประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ คือ ประเมินผลจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามจุดประสงค์ในรายวิชา	3.70	0.81	มาก
4	การใช้การวัดและประเมินผลแบบอิงกลุ่ม คือ ประเมินผลโดยเปรียบเทียบความสามารถในกลุ่มเดียวกัน	3.53	0.93	มาก
5	การใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ	3.56	1.01	มาก
6	การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัยเพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน	3.06	1.18	ปานกลาง
7	การวัดและประเมินผลโดยใช้ข้อสอบแบบปรนัยเพื่อความครอบคลุมตามเนื้อหา	3.48	1.19	ปานกลาง
8	จำนวนข้อในข้อสอบของรายวิชาต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผลกับเวลาที่ใช้ในการสอบ	3.81	0.81	มาก
9	การแจ้งผลการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ	3.97	0.80	มาก
รวม		3.61	0.68	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D.= 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางมี 2 ข้อ คือ ข้อ 6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัยเพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.06$, S.D.= 1.18) และข้อ 7 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ข้อสอบแบบปรนัยเพื่อความครอบคลุมตามเนื้อหา ($\bar{X} = 3.48$, S.D.= 1.19) ส่วนข้ออื่นๆ พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละรายด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชา

การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป	ภาษา (n=21)		มนุษยศาสตร์ (n=40)		สังคมศาสตร์ (n=19)		วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (n=10)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1 ด้านการจัดหลักสูตร	3.66	0.60	3.83	0.76	3.62	0.62	3.91	0.64
2 ด้านการจัดผู้สอน	3.10	0.44	3.75	0.84	3.22	0.40	3.71	0.43
3 ด้านวิธีการสอน	3.67	0.58	3.90	0.89	3.70	0.65	3.55	1.09
4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	3.07	0.31	3.68	0.84	3.01	0.78	3.24	0.98
5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและ อุปกรณ์การสอน	2.35	0.45	3.30	0.70	2.73	0.50	2.68	0.75
6 ด้านการวัดและประเมินผล	3.57	0.81	3.66	0.70	3.61	0.53	3.53	0.60
รวม	3.24	0.36	3.69	0.65	3.31	0.35	3.44	0.60

จากตาราง 12 แสดงว่า อาจารย์ในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนอาจารย์ในกลุ่มวิชาอื่นๆ มีความคิดเห็นโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดหลักสูตร อาจารย์ในทุกกลุ่มวิชา มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการจัดผู้สอน อาจารย์ในกลุ่มวิชาภาษา และอาจารย์ในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์ในกลุ่มวิชาอื่นๆ มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านวิธีการสอน อาจารย์ในทุกกลุ่มวิชา มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนอาจารย์ในกลุ่มวิชาอื่นๆ มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน อาจารย์ในทุกกลุ่มวิชา มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง และด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์ในทุกกลุ่มวิชา มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 13 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน

การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป	1 – 5 ปี (n=40)		6 – 10 ปี (n=8)		มากกว่า 10 ปี (n=42)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1 ด้านการจัดหลักสูตร	3.53	0.51	4.38	0.41	3.84	0.77
2 ด้านการจัดผู้สอน	3.34	0.52	3.71	0.94	3.57	0.79
3 ด้านวิธีการสอน	3.79	0.65	4.02	0.90	3.70	0.92
4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.30	0.70	3.55	0.50	3.36	0.94
5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	2.74	0.66	2.55	1.15	3.10	0.64
6 ด้านการวัดและประเมินผล	3.59	0.72	3.60	0.79	3.64	0.63
รวม	3.38	0.42	3.63	0.74	3.54	0.63

จากตาราง 13 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1 – 5 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนในกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตร อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนทุกกลุ่ม มีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการจัดผู้สอนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี มีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนในกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับมาก ด้านวิธีการสอน อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนทุกกลุ่ม มีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6 – 10 ปี มีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนในกลุ่มอื่นๆ มีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับปานกลาง ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนทุกกลุ่ม มีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับปานกลาง และด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนทุกกลุ่ม มีความคิดเห็นว่าเป็นความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 14 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	นิสิต (n=379)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	ด้านการจัดหลักสูตร	3.50	0.50	มาก
2	ด้านการจัดผู้สอน	3.56	0.56	มาก
3	ด้านวิธีการสอน	3.55	0.63	มาก
4	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.45	0.59	ปานกลาง
5	ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	3.20	0.70	ปานกลาง
6	ด้านการวัดและประเมินผล	3.46	0.53	ปานกลาง
	รวม	3.45	0.46	ปานกลาง

จากตาราง 14 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D.= 0.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดคือ ด้านการจัดหลักสูตร ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.50) ด้านการจัดผู้สอน ($\bar{X} = 3.56$, S.D.= 0.56) ด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 3.55$, S.D.= 0.63) ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 15 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร เป็นรายข้อ

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการจัดหลักสูตร	นิสิต (n=379)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร	3.63	0.73	มาก
2	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีสุนทรียรมณ์	3.26	0.77	ปานกลาง
3	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์กว้างไกล	3.56	0.79	มาก
4	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ	3.50	0.77	มาก
5	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพและสุขภาพดีทั้งกายและใจ	3.48	0.87	ปานกลาง
6	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนใฝ่รู้ความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล	3.76	0.82	มาก
7	การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม	3.74	0.81	มาก
8	โครงสร้างของหลักสูตรกำหนดให้นิสิตเรียนวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต	3.45	0.77	ปานกลาง
9	การแบ่งกลุ่มวิชาในวิชาศึกษาทั่วไป เป็น กลุ่มภาษามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	3.74	0.72	มาก
10	จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่มภาษา 10 หน่วยกิต	3.37	0.80	ปานกลาง
11	จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่มมนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต	3.43	0.75	ปานกลาง
12	จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่มสังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต	3.35	0.79	ปานกลาง
13	จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่มวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ 6-7 หน่วยกิต	3.26	0.86	ปานกลาง
14	เนื้อหาในแต่ละวิชาที่สอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชา	3.54	0.81	มาก
15	เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชามีความทันสมัย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.46	0.96	ปานกลาง
	รวม	3.50	0.50	มาก

จากตาราง 15 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับมากมี 7 ข้อ คือ ข้อ 1 การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ($\bar{X} = 3.63$, S.D.= 0.73) ข้อ 3 การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์กว้างไกล ($\bar{X} = 3.56$, S.D.= 0.79) ข้อ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.77) ข้อ 6 การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนใฝ่รู้ความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล ($\bar{X} = 3.76$, S.D.= 0.82) ข้อ 7 การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 3.74$, S.D.= 0.81) ข้อ 9 การแบ่งกลุ่มวิชาในวิชาศึกษาทั่วไป เป็น กลุ่มภาษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ($\bar{X} = 3.74$, S.D.= 0.72) และข้อ 14 เนื้อหาในแต่ละวิชาที่สอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชา ($\bar{X} = 3.54$, S.D.= 0.81) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 16 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน เป็นรายชื่อ

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการจัดผู้สอน		นิสิต (n=379)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การจัดผู้สอนให้ผู้สอนสอนเดี่ยวในบางรายวิชา	3.73	0.80	มาก
2	การจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีม (Team Teaching) ในบางรายวิชา	3.43	0.88	ปานกลาง
3	สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอนเดี่ยว	3.24	0.90	ปานกลาง
4	สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอนเป็นทีม	3.25	0.81	ปานกลาง
5	การจัดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนวิชาศึกษาทั่วไปมาสอนในแต่ละรายวิชา	3.76	0.89	มาก
6	การจัดผู้สอนที่มีความรู้ตรงตามเนื้อหาวิชาที่สอนตามกลุ่มวิชา	3.80	0.82	มาก
7	การจัดผู้สอนที่มีทักษะ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ตามลักษณะเนื้อหาวิชาที่สอน	3.69	0.90	มาก
รวม		3.56	0.56	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D.= 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางมี 3 ข้อ คือ ข้อ 2 การจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีม (Team Teaching) ในบางรายวิชา ($\bar{X} = 3.43$, S.D.= 0.88) ข้อ 3 สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอนเดี่ยว ($\bar{X} = 3.24$, S.D.= 0.90) และข้อ 4 สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอนเป็นทีม ($\bar{X} = 3.25$, S.D.= 0.81) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 17 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิธีการสอน เป็นรายชื่อ

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านวิธีการสอน	นิสิต (n=379)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของรายวิชาก่อนสอน	3.77	0.80	มาก
2	การใช้เอกสารและตำราประกอบการเรียนในแต่ละรายวิชา	3.54	0.94	มาก
3	การให้ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสารและสาระของเรื่องที่จะเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน	3.41	0.86	ปานกลาง
4	การใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในหัวข้อที่จะเรียน	3.46	1.07	ปานกลาง
5	การเลือกใช้วิธีสอนตามลักษณะเนื้อหาวิชาที่สอน	3.51	0.83	มาก
6	การใช้วิธีสอนในการเรียนการสอนภาคทฤษฎี	3.42	0.75	ปานกลาง
7	การใช้วิธีสอนในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ	3.43	0.86	ปานกลาง
8	การใช้วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์	3.58	0.87	มาก
9	การใช้วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น	3.56	0.83	มาก
10	การใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมแก่ผู้เรียนโดยสอดแทรกในเนื้อหาวิชาที่สอน	3.66	0.91	มาก
11	การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกหรือศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายของเนื้อหาวิชาที่กำหนด	3.68	0.87	มาก
	รวม	3.55	0.63	มาก

จากตาราง 17 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิธีการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$, S.D.= 0.63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลางมี 4 ข้อ คือ ข้อ 3 การให้ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสารและสาระของเรื่องที่จะเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 0.86) ข้อ 4 การใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในหัวข้อที่จะเรียน ($\bar{X} = 3.46$, S.D.= 1.07) ข้อ 6 การใช้วิธีสอนในการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ($\bar{X} = 3.42$, S.D.= 0.75) และข้อ 7 การใช้วิธีสอนในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.43$, S.D.= 0.86) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 18 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นรายชื่อ

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	นิสิต (n=379)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน	3.43	0.71	ปานกลาง
2	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียน	3.18	0.94	ปานกลาง
3	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจในบทเรียนอย่างลึกซึ้ง	3.40	0.85	ปานกลาง
4	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน	3.37	0.93	ปานกลาง
5	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา	3.64	0.76	มาก
6	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	3.52	0.81	มาก
7	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้นำ ของผู้เรียนและให้มีความรับผิดชอบ	3.50	0.75	มาก
8	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้า ศึกษาด้วยตนเอง เช่น การทำรายงาน	3.50	0.85	มาก
9	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำงาน ร่วมกับผู้อื่น	3.57	0.78	มาก
10	การจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อศึกษาจาก สถานการณ์จริง	3.40	1.06	ปานกลาง
11	การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษในรายวิชา	3.41	0.90	ปานกลาง
	รวม	3.45	0.59	ปานกลาง

จากตาราง 18 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$, S.D.= 0.59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความเหมาะสมในระดับมากมี 5 ข้อ คือ ข้อ 5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.64$, S.D.= 0.76) ข้อ 6 ข้อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.52$, S.D.= 0.81) ข้อ 7 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความเป็นผู้นำของผู้เรียนและให้มีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.75) ข้อ 8 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง เช่น การทำรายงาน ($\bar{X} = 3.50$, S.D.= 0.85) และข้อ 9 การจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 3.57$, S.D.= 0.78) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 19 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน เป็นรายชื่อ

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน	นิสิต (n=379)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การจัดสภาพห้องเรียนในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา	3.26	0.87	ปานกลาง
2	ขนาดของห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียนในการเรียนแต่ละรายวิชา	3.29	0.91	ปานกลาง
3	ห้องเรียนสามารถป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอกได้	3.05	1.00	ปานกลาง
4	แสงสว่างภายในห้องเรียน	3.32	0.87	ปานกลาง
5	อุณหภูมิ และระบบการระบายอากาศภายในห้องเรียน	3.35	0.90	ปานกลาง
6	การจัดอุปกรณ์ครุภัณฑ์ในห้องเรียน เช่น กระดานเขียน ปากกา เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์	3.28	0.96	ปานกลาง
7	การจัดเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิชา ศึกษาทั่วไปในหอสมุด	3.25	0.89	ปานกลาง
8	การจัดเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิชา ศึกษาทั่วไปในหอสมุด	3.17	0.98	ปานกลาง
9	ความทันสมัยของสื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน	3.23	0.94	ปานกลาง
10	จำนวนหนังสือที่จำเป็นจะต้องใช้ในการศึกษาค้นคว้าในแต่ละ รายวิชาภายในหอสมุดต่อจำนวนผู้เรียน	3.07	1.00	ปานกลาง
11	ความทันสมัยของหนังสือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าในการ เรียนการสอนแต่ละรายวิชา	3.03	0.92	ปานกลาง
12	จำนวนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนต่อจำนวนผู้เรียนที่ ต้องการใช้	3.11	0.90	ปานกลาง
13	การเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนของแต่ละ รายวิชา	3.17	0.88	ปานกลาง
	รวม	3.20	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 19 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D.= 0.70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 20 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล เป็นรายข้อ

	การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการวัดและประเมินผล	นิสิต (n=379)		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
1	การชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ	3.58	0.83	มาก
2	การใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชา	3.57	0.73	มาก
3	การใช้การวัดและประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ คือ ประเมินผลจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามจุดประสงค์ในรายวิชา	3.36	0.85	ปานกลาง
4	การใช้การวัดและประเมินผลแบบอิงกลุ่ม คือ ประเมินผลโดยเปรียบเทียบความสามารถในกลุ่มเดียวกัน	3.42	0.91	ปานกลาง
5	การใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ	3.47	0.79	ปานกลาง
6	การวัดและประเมินผลโดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัยเพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน	3.44	0.92	ปานกลาง
7	การวัดและประเมินผลโดยใช้ข้อสอบแบบปรนัยเพื่อความครอบคลุมตามเนื้อหา	3.55	0.77	มาก
8	จำนวนข้อในข้อสอบของรายวิชาต่างๆ ที่ใช้ในการประเมินผลกับเวลาที่ใช้ในการสอบ	3.35	0.78	ปานกลาง
9	การแจ้งผลการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ	3.43	0.91	ปานกลาง
	รวม	3.46	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 20 แสดงว่า นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, S.D.= 0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก 3 ข้อ คือข้อ 1 การชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ ($\bar{X} = 3.58$, S.D.= 0.83) ข้อ 2 การใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชา ($\bar{X} = 3.57$, S.D.= 0.73) และข้อ 7 การวัดและประเมินผลโดยใช้ข้อสอบแบบปรนัยเพื่อความครอบคลุมตามเนื้อหา ($\bar{X} = 3.55$, S.D.= 0.77) ส่วนข้ออื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

ตาราง 21 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา

การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป	มนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ (n=234)		วิทยาศาสตร์ สุขภาพ (n=62)		วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี (n=83)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1 ด้านการจัดหลักสูตร	3.50	0.50	3.48	0.44	3.53	0.53
2 ด้านการจัดผู้สอน	3.53	0.54	3.60	0.54	3.62	0.59
3 ด้านวิธีการสอน	3.51	0.59	3.57	0.68	3.67	0.70
4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.40	0.57	3.50	0.66	3.55	0.63
5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน	3.11	0.64	3.27	0.78	3.43	0.92
6 ด้านการวัดและประเมินผล	3.39	0.51	3.74	0.89	3.57	0.55
รวม	3.41	0.42	3.53	0.51	3.56	0.52

จากตาราง 21 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ มีความคิดเห็นโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตร นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการจัดผู้สอน นิสิตที่ศึกษาในทุกสาขาวิชา มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก ด้านวิธีการสอน นิสิตที่ศึกษาในทุกสาขาวิชา มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์ การสอน นิสิตที่ศึกษาในทุกสาขาวิชา มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง และด้านการวัดและประเมินผล นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ มีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก

ตาราง 22 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี

การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป	ชั้นปีที่ 1 (n=188)		ชั้นปีที่ 2 (n=87)		ชั้นปีที่ 3 (n=60)		ชั้นปีที่ 4 (n=44)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1 ด้านการจัดหลักสูตร	3.42	0.47	3.58	0.53	3.58	0.48	3.61	0.48
2 ด้านการจัดผู้สอน	3.51	0.58	3.55	0.58	3.60	0.51	3.70	0.44
3 ด้านวิธีการสอน	3.51	0.68	3.57	0.52	3.63	0.66	3.60	0.62
4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	3.37	0.63	3.50	0.48	3.60	0.60	3.52	0.62
5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อและ อุปกรณ์การสอน	3.20	0.68	3.19	0.68	3.44	1.01	2.98	0.69
6 ด้านการวัดและประเมินผล	3.36	0.53	3.54	0.76	3.69	0.53	3.67	0.56
รวม	3.39	0.47	3.49	0.43	3.59	0.51	3.51	0.41

จากตาราง 22 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีอื่นๆ มีความคิดเห็นโดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดหลักสูตร นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีอื่นๆ มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการจัดผู้สอน นิสิตที่ศึกษาในทุกชั้นปี มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านวิธีการสอน นิสิตที่ศึกษาในทุกชั้นปี มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีอื่นๆ มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน นิสิตที่ศึกษาในทุกชั้นปี มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง และด้านการวัดและประเมินผล นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีอื่นๆ มีความคิดเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชาและประสบการณ์การสอน โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 23 - 30

ตาราง 23 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชา

การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	0.98	0.33	0.69	0.56
	ภายในกลุ่ม	86	40.33	0.47		
	รวม	89	41.31			
ด้านการจัดผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	3	7.77	2.59	6.19	0.00
	ภายในกลุ่ม	86	35.97	0.42		
	รวม	89	43.74			
ด้านวิธีการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.49	0.50	0.76	0.52
	ภายในกลุ่ม	86	56.00	0.65		
	รวม	89	57.49			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	8.21	2.74	4.81	0.00
	ภายในกลุ่ม	86	48.91	0.57		
	รวม	89	57.12			
ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ การสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	13.94	4.65	12.29	0.00
	ภายในกลุ่ม	86	32.51	0.38		
	รวม	89	46.45			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	0.19	0.06	0.14	0.94
	ภายในกลุ่ม	86	40.87	0.48		
	รวม	89	41.07			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	3.50	1.17	4.13	0.01
	ภายในกลุ่ม	86	24.28	0.28		
	รวม	89	27.78			

จากตาราง 23 แสดงว่า อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดผู้สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านอื่นๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตาราง 24 - 27

ตาราง 24 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน จำแนกตามกลุ่มวิชา เป็นรายคู่

กลุ่มวิชา	ภาษา	มนุษยศาสตร์	สังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
	$\bar{X}$	3.10	3.75	3.22
ภาษา	3.10	*		
มนุษยศาสตร์	3.75		**	
สังคมศาสตร์	3.22			
วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	3.71			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 แสดงว่า อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน แตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 25 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามกลุ่มวิชา เป็นรายคู่

กลุ่มวิชา	ภาษา	มนุษยศาสตร์	สังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์
	$\bar{X}$	3.07	3.68	3.01
ภาษา	3.07	*		
มนุษยศาสตร์	3.68		*	
สังคมศาสตร์	3.01			
วิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์	3.24			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 แสดงว่า อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่ม วิชาสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 26 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จำแนกตามกลุ่มวิชา เป็นรายคู่

กลุ่มวิชา	ภาษา	มนุษยศาสตร์	สังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์
	$\bar{X}$	2.35	3.30	2.73
ภาษา	2.35	*		
มนุษยศาสตร์	3.30		*	
สังคมศาสตร์	2.73			
วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	2.68			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 26 แสดงว่า อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน แตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 27 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวม ทุกด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชา เป็นรายคู่

กลุ่มวิชา	ภาษา	มนุษยศาสตร์	สังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์
	$\bar{X}$	3.24	3.69	3.31
ภาษา	3.24	*		
มนุษยศาสตร์	3.69			
สังคมศาสตร์	3.31			
วิทยาศาสตร์และ คณิตศาสตร์	3.44			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 แสดงว่า อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน แตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 28 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามประสบการณ์การสอน

การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	5.41	2.70	6.55	0.00
	ภายในกลุ่ม	87	35.90	0.41		
	รวม	89	41.31			
ด้านการจัดผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.54	0.77	1.59	0.21
	ภายในกลุ่ม	87	42.20	0.49		
	รวม	89	43.74			
ด้านวิธีการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.72	0.36	0.55	0.58
	ภายในกลุ่ม	87	56.77	0.65		
	รวม	89	57.49			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.43	0.21	0.33	0.72
	ภายในกลุ่ม	87	56.70	0.65		
	รวม	89	57.12			
ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.55	1.78	3.60	0.03
	ภายในกลุ่ม	87	42.90	0.49		
	รวม	89	46.45			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.05	0.03	0.05	0.95
	ภายในกลุ่ม	87	41.02	0.47		
	รวม	89	41.07			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.70	0.35	1.12	0.33
	ภายในกลุ่ม	87	27.08	0.31		
	รวม	89	27.78			

จากตาราง 28 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดหลักสูตร และด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตาราง 29 - 30

ตาราง 29 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร จำแนกตามประสบการณ์การสอน เป็นรายคู่

ประสบการณ์การสอน		1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
	$\bar{X}$	3.53	4.38	3.84
1 – 5 ปี	3.53		*	
6 – 10 ปี	4.38			
มากกว่า 10 ปี	3.84			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตร แตกต่างจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 30 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จำแนกตามประสบการณ์การสอน เป็นรายคู่

ประสบการณ์การสอน		1 – 5 ปี	6 – 10 ปี	มากกว่า 10 ปี
	$\bar{X}$	2.74	2.55	3.10
1 – 5 ปี	2.74			*
6 – 10 ปี	2.55			*
มากกว่า 10 ปี	3.10			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 แสดงว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน แตกต่างจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1 - 5 ปี และ 6 - 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงในตาราง 31 - 40

ตาราง 31 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชา

การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	0.11	0.05	0.22	0.80
	ภายในกลุ่ม	376	92.50	0.25		
	รวม	378	92.61			
ด้านการจัดผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.68	0.34	1.11	0.33
	ภายในกลุ่ม	376	115.89	0.31		
	รวม	378	116.57			
ด้านวิธีการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.11	0.55	1.40	0.25
	ภายในกลุ่ม	376	148.73	0.39		
	รวม	378	149.84			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.25	0.62	1.82	0.20
	ภายในกลุ่ม	376	128.85	0.34		
	รวม	378	130.10			
ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.90	2.44	5.20	0.01
	ภายในกลุ่ม	376	176.86	0.47		
	รวม	378	181.74			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	3.00	1.50	5.54	0.00
	ภายในกลุ่ม	376	101.66	0.27		
	รวม	378	104.66			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.39	0.70	3.37	0.04
	ภายในกลุ่ม	376	77.11	0.21		
	รวม	378	78.50			

จากตาราง 31 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ สาขา
 วิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดเห็นต่อการจัด
 การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
 ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้
 วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตาราง 32 - 34

ตาราง 32 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน
 การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา	มนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี
	$\bar{X}$	3.11	3.27
มนุษยศาสตร์- สังคมศาสตร์	3.11		*
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.27		
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.43		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์
 มีความคิดเห็นต่อ การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนแตกต่างจากนิสิต
 ที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่
 อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 33 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา	มนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	
	$\bar{X}$	3.39	3.74	3.49
มนุษยศาสตร์- สังคมศาสตร์	3.39	*		
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.74			
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.49			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 33 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผล แตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขา วิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 34 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวม ทุกด้าน จำแนกตามสาขาวิชา เป็นรายคู่

สาขาวิชา	มนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	
	$\bar{X}$	3.41	3.53	3.56
มนุษยศาสตร์- สังคมศาสตร์	3.41	*		
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.53			
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.56			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 34 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็น ต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้าน แตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 35 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของ
หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามชั้นปี

การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการจัดหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	3	2.85	0.95	3.97	0.01
	ภายในกลุ่ม	375	89.76	0.24		
	รวม	378	92.61			
ด้านการจัดผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.41	0.47	1.53	0.21
	ภายในกลุ่ม	375	115.16	0.31		
	รวม	378	116.57			
ด้านวิธีการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.11	0.37	0.93	0.43
	ภายในกลุ่ม	375	148.73	0.40		
	รวม	378	149.80			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	3.34	1.11	3.30	0.02
	ภายในกลุ่ม	375	126.76	0.34		
	รวม	378	130.10			
ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์ การสอน	ระหว่างกลุ่ม	3	3.97	1.32	2.79	0.04
	ภายในกลุ่ม	375	177.76	0.47		
	รวม	378	181.74			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	3	7.15	2.38	9.20	0.00
	ภายในกลุ่ม	375	97.51	0.26		
	รวม	378	104.66			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.87	0.26	3.10	0.03
	ภายในกลุ่ม	375	76.62	0.20		
	รวม	378	78.50			

จากตาราง 35 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) ดังแสดงในตาราง 36 - 40

ตาราง 36 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัด หลักสูตร จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปี	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	3.42		*	*	*
ชั้นปีที่ 2	3.58				
ชั้นปีที่ 3	3.58				
ชั้นปีที่ 4	3.61				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 36 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัด หลักสูตรแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 37 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปี	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	3.37			*	
ชั้นปีที่ 2	3.50				
ชั้นปีที่ 3	3.60				
ชั้นปีที่ 4	3.52				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 37 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาใน ชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 38 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคาร สถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปี		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	3.20	3.19	3.45	2.98
ชั้นปีที่ 1	3.20				
ชั้นปีที่ 2	3.19				
ชั้นปีที่ 3	3.45				
ชั้นปีที่ 4	2.98				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 38 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคาร สถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 39 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัด และประเมินผล จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปี		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{X}$	3.36	3.54	3.69	3.67
ชั้นปีที่ 1	3.36			*	*
ชั้นปีที่ 2	3.54				
ชั้นปีที่ 3	3.69				
ชั้นปีที่ 4	3.67				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 39 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัด และประเมินผลแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 40 การทดสอบค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวม ทุกด้าน จำแนกตามชั้นปี เป็นรายคู่

ชั้นปี	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
ชั้นปีที่ 1	3.39	3.39	3.49	3.59	3.51
ชั้นปีที่ 2	3.49			*	
ชั้นปีที่ 3	3.59				
ชั้นปีที่ 4	3.51				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 40 แสดงว่า นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวม ทุกด้านแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 5 การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและ ประเมินผล ตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีการ แจกแจงความถี่ และนำเสนอในเชิงบรรยาย ดังแสดงในตาราง 41 - 46

ตาราง 41 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัด หลักสูตร จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการจัดหลักสูตร	ความถี่ของคำตอบ
อาจารย์	
1. ควรมีการบูรณาการรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาให้สามารถเชื่อมโยงเข้ากันได้ ต่อเนื่องและประยุกต์กับการทำงานในอนาคตของผู้เรียน	14
2. ควรเพิ่มหลักสูตรและเนื้อหารายวิชาภาษาต่างประเทศและสารสนเทศต่าง ๆ	8
3. ควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับมารยาทการอยู่ร่วมกันในสังคมในหลักสูตรวิชา ศึกษาทั่วไป	1
นิสิต	
1. ควรให้ผู้เรียนเลือกรายวิชาเรียนตามความสนใจของผู้เรียน	12
2. รายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่กำหนดให้ผู้เรียนเรียนในแต่ละสาขาวิชา ควรแตกต่างกัน	5
3. รายวิชาในกลุ่มภาษาควรเน้นการฝึกทักษะมากกว่าการท่องจำ	3

จากตาราง 41 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดหลักสูตรว่า ควรมีการบูรณาการรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาให้สามารถเชื่อมโยงเข้ากันได้ ต่อเนื่องและประยุกต์กับการทำงานในอนาคตของผู้เรียน ควรเพิ่มหลักสูตรและเนื้อหา รายวิชาภาษาต่างประเทศและสารสนเทศต่าง ๆ และควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับมารยาทการอยู่ ร่วมกันในสังคมในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการจัดหลักสูตรว่า ควรให้ผู้เรียนเลือกรายวิชาเรียนตามความสนใจของผู้เรียน รายวิชาใน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่กำหนดให้ผู้เรียนเรียนในแต่ละสาขาวิชาควรแตกต่างกัน และรายวิชา ในกลุ่มภาษาควรเน้นการฝึกทักษะมากกว่าการท่องจำ

ตาราง 42 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการจัดผู้สอน	ความถี่ของคำตอบ
อาจารย์	
1. ควรให้ผู้สอนที่ทรงคุณวุฒิมาสอนวิชาศึกษาทั่วไปเพราะสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ดีกว่า	3
2. การจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีมควรจัดผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนมานานคู่กับผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อย	2
นิสิต	
1. ควรจัดผู้สอนที่มีความถนัดในหัวข้อหรือมีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ เป็นอย่างดี	8
2. ควรเพิ่มผู้สอนหรือผู้ช่วยสอนในรายวิชาเรียนเพื่อช่วยเหลือในการเรียนการสอนเพราะผู้เรียนมีจำนวนมาก	6

จากตาราง 42 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดผู้สอนว่า ควรให้ผู้สอนที่ทรงคุณวุฒิมาสอนวิชาศึกษาทั่วไปเพราะสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ดีกว่า และการจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีมควรจัดผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนมานานคู่กับผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อย ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการจัดผู้สอนว่า ควรจัดผู้สอนที่มีความถนัดในหัวข้อหรือมีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ เป็นอย่างดี ควรเพิ่มผู้สอนหรือผู้ช่วยสอนในรายวิชาเรียน เพื่อช่วยเหลือในการเรียนการสอนเพราะผู้เรียนมีจำนวนมาก

ตาราง 43 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิธีการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านวิธีการสอน	ความถี่ของคำตอบ
อาจารย์	
1. ควรมีการจัดฝึกอบรมผู้สอนในทุกปีการศึกษา เพื่อให้เรียนรู้เทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้	7
2. ควรสอนแบบให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น	5
นิสิต	
1. ควรใช้เนื้อหาที่กระชับ เข้าใจชัดเจน ไม่น่าเบื่อ ชวนให้ติดตาม และมีรูปภาพสอดแทรก สำหรับการสอนที่มีผู้เรียนจำนวนมาก	5
2. ควรมีเอกสาร ตำรา ประกอบการเรียนในทุกรายวิชา	5
3. ควรมีการแนะนำผู้เรียนนอกชั่วโมงที่มีการเรียนการสอนด้วย	2
4. ควรมีการจัดฝึกอบรมผู้สอนในทุกปีการศึกษา เพื่อให้เรียนรู้เทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้	2

จากตาราง 43 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านวิธีการสอนว่า ควรมีการจัดฝึกอบรมผู้สอนในทุกปีการศึกษา เพื่อให้เรียนรู้เทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ และควรสอนแบบให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่วนนิสิตความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านวิธีการสอนว่า ควรใช้เนื้อหาที่กระชับ เข้าใจชัดเจน ไม่น่าเบื่อ ชวนให้ติดตาม และมีรูปภาพสอดแทรก สำหรับการสอนที่มีผู้เรียนจำนวนมาก ควรมีเอกสาร ตำรา ประกอบการเรียนในทุกรายวิชา ควรมีการแนะนำผู้เรียนนอกชั่วโมงที่มีการเรียนการสอนด้วย และควรมีการจัดฝึกอบรมผู้สอนในทุกปีการศึกษา เพื่อให้เรียนรู้เทคนิควิธีการสอน แบบต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้

ตาราง 44 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
 วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัด
 กิจกรรมการเรียนการสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ความถี่ของคำตอบ
อาจารย์	
1. ควรจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพราะจะเหมาะสมในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง	9
2. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย	5
นิสิต	
1. ควรมีการศึกษานอกสถานที่ ในรายวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง	6
2. ควรมีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาที่ผู้เรียนสนใจ	6
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดให้นิสิตและอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีเพิ่มขึ้น	5

จากตาราง 44 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่า ควรจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพราะจะเหมาะสมในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่า ควรมีการศึกษานอกสถานที่ ในรายวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง ควรมีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาที่ผู้เรียนสนใจ และกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดให้นิสิตและอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีเพิ่มขึ้น

ตาราง 45 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน	ความถี่ของคำตอบ
อาจารย์	
1. ควรจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนตลอดเวลา	5
2. หอสมุดควรมีจำนวนหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนที่ทันสมัย และเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน	5
3. เครื่องคอมพิวเตอร์ควรใช้งานได้ดีและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้	3
4. ควรจัดสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยและใช้งานได้ดีในรายวิชาที่จำเป็น	3
นิสิต	
1. ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนที่ชำรุด และล้าสมัย อย่างเร่งด่วน	6
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ เปิดอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4
3. เครื่องคอมพิวเตอร์ควรใช้งานได้ดีและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้	3

จากตาราง 45 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนว่า ควรจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนตลอดเวลา หอสมุดควรมีจำนวนหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนที่ทันสมัย และเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน เครื่องคอมพิวเตอร์ควรใช้งานได้ดีและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ และควรจัดสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยและใช้งานได้ดีในรายวิชาที่จำเป็น ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนว่า ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนที่ชำรุด และล้าสมัย อย่างเร่งด่วน ควรมีการประชาสัมพันธ์ เปิดอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเครื่องคอมพิวเตอร์ควรใช้งานได้ดี รวมทั้งมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้

ตาราง 46 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและ ประเมินผล จากแบบสอบถามปลายเปิด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ด้านการวัดและประเมินผล	ความถี่ของคำตอบ
อาจารย์	
1. ควรจัดให้มีคณะกรรมการของแต่ละภาควิชา พิจารณาผลการเรียนของผู้เรียน โดยรวม ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่	3
นิสิต	
1. ควรแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบอย่างทั่วถึงและเป็นรายบุคคล	7
2. ควรแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบโดยเร็วหลังจากที่มีการวัดและประเมินผล แล้ว	6
3. ควรเพิ่มเวลาในการสอบหรือลดจำนวนของข้อสอบเพราะในบางรายวิชามีมากเกินไป	3

จากตาราง 46 แสดงว่า อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผลว่า ควรจัดให้มีคณะกรรมการของแต่ละภาควิชา พิจารณาผลการเรียนของผู้เรียนโดยรวม ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมด้านการวัดและประเมินผลว่า ควรแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบอย่างทั่วถึงและเป็นรายบุคคล ควรแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบโดยเร็วหลังจากที่มีการวัดและประเมินผลแล้ว และควรเพิ่มเวลาในการสอบหรือลดจำนวนของข้อสอบเพราะในบางรายวิชามีมากเกินไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ใน 6 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชาและประสบการณ์การสอน
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 90 คน และนิสิตระดับปริญญาตรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 379 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล แบบสอบถามมี 2 ชุด คือ แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ จำนวน 66 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9629 และ แบบสอบถามสำหรับนิสิต จำนวน 66 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9578

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชาและประสบการณ์การสอน โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปโดยรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี โดยการหาค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ

4. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยการแจกแจงความถี่และนำเสนอเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวม พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตร ด้านวิธีการสอน และด้านการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

2. การศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวม พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน และด้านวิธีการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา ศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน พบว่า

3.1 อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา ศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นแตกต่างจาก อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่ม วิชามนุษยศาสตร์ และอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจาก อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ในด้านการจัดผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่ม วิชามนุษยศาสตร์ และอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจาก อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่ม วิชามนุษยศาสตร์ และอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจาก อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3.2 อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี 6-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความ คิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1- 5 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่มี ประสบการณ์การสอน 6 - 10 ปี ในด้านการจัดหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี ในด้าน อาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา ศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน พบว่า

4.1 นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน

วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า

นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิต ที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิต ที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในด้านการวัดและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

4.2 นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อ การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า

นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในด้านการจัดหลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 4 ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 ในด้านการวัดและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

5. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์ และนิสิต ที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้าน การวัดและประเมินผล

5.1 ด้านการจัดหลักสูตร อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมี การบูรณาการรายวิชาในแต่ละกลุ่มวิชาให้สามารถเชื่อมโยงเข้ากันได้ ต่อเนื่องและประยุกต์กับ การทำงานในอนาคตของผู้เรียน อีกทั้งควรเพิ่มหลักสูตรและเนื้อหาวิชาภาษาต่างประเทศ และสารสนเทศต่างๆ และควรเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับมารยาทการอยู่ร่วมกันในสังคมในหลักสูตร วิชาศึกษาทั่วไป ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรให้ผู้เรียนเลือกรายวิชา เรียนตามความสนใจของผู้เรียน รวมทั้งรายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่กำหนดให้ผู้เรียน

เรียนในแต่ละสาขาวิชาควรแตกต่างกัน และรายวิชาในกลุ่มภาษาควรเน้นการฝึกทักษะมากกว่า การท่องจำ

5.2 ด้านการจัดผู้สอน อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรให้ผู้สอนที่ทรงคุณวุฒิตามวิชาชีพไปเพราะสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ดีกว่า และการจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีม ควรจัดผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนมานานคู่กับผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนน้อย ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรจัดผู้สอนที่มีความถนัดในหัวข้อหรือมีความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ เป็นอย่างดี และควรเพิ่มผู้สอนหรือผู้ช่วยสอนในรายวิชาเรียนเพื่อช่วยเหลือ ในการเรียนการสอนเพราะผู้เรียนมีจำนวนมาก

5.3 ด้านวิธีการสอน อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมีการจัดฝึกอบรมผู้สอนในทุกปีการศึกษา เพื่อให้เรียนรู้เทคนิควิธีการสอน แบบต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ และควรสอนแบบให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรใช้เนื้อหาที่กระชับ เข้าใจชัดเจน ไม่น่าเบื่อชวนให้ติดตาม และมีรูปภาพสอดแทรก สำหรับการสอนที่มีผู้เรียนจำนวนมาก รวมทั้งควรมีเอกสาร ตำรา ประกอบการเรียนในทุกรายวิชา และควรมีการแนะนำผู้เรียนนอกชั่วโมงที่มีการเรียนการสอนด้วย

5.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพราะจะเหมาะสมในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง และควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรมีการศึกษานอกสถานที่ ในรายวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง รวมทั้งควรมีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติมในรายวิชาที่ผู้เรียนสนใจ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัดให้นิสิตและอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีเพิ่มขึ้น

5.5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนตลอดเวลา หอสมุดควรมีจำนวนหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนที่ทันสมัย และเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน รวมทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ควรงานได้ดีและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้ และควรจัดสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัยและใช้การได้ดีในรายวิชาที่จำเป็น ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนที่ชำรุด และล้ำสมัยอย่างเร่งด่วน ควรมีการประชาสัมพันธ์ เปิดอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเครื่องคอมพิวเตอร์ควรงานได้ดีและมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนผู้ใช้

5.6 ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรจัดให้มีคณะกรรมการของแต่ละภาควิชา พิจารณาผลการเรียนของผู้เรียนโดยรวมว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรแจ้งผลการเรียนให้

ผู้เรียนทราบอย่างทั่วถึงและเป็นรายบุคคล รวมทั้งควรแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบโดยเร็ว หลังจากที่มีการวัดและประเมินผลแล้ว และควรเพิ่มเวลาในการสอบหรือลดจำนวนของข้อสอบ เพราะในบางรายวิชามีจำนวนมากเกินไป

อภิปรายผล

1. การศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์ การสอน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน พบว่า อาจารย์มีความคิดเห็น โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการจัดหลักสูตร การที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากในหลักสูตรมีการกำหนดจุดประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน มีลักษณะที่เหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้เป็นอย่างดี เช่น มีความสามารถใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร มีโลกทัศน์กว้างไกล มีคุณธรรมและจริยธรรม ดังที่ อังกร บัวศรี (2542 : 164-169) กล่าวไว้ว่า การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรต้องสอดคล้องและส่งเสริมค่านิยมของสังคม สนองความต้องการของผู้เรียน แก้ปัญหาสังคม และสามารถนำไปปฏิบัติได้ นอกจากนี้อาจารย์ยังมีความเห็นว่า วิชาศึกษาทั่วไปมีการจัดโครงสร้างของรายวิชาได้เหมาะสม ครอบคลุมโดยการแบ่ง กลุ่มวิชาเป็น กลุ่มภาษา กลุ่มมนุษยศาสตร์ กลุ่มสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่มวิชาต่างๆ และเนื้อหาในแต่ละวิชาที่สอน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งเนื้อหาในแต่ละวิชาทันสมัย สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ อย่างไรก็ตามอาจารย์มีข้อเสนอแนะว่าหลักสูตรของแต่ละกลุ่มวิชาควรมีการ บูรณาการ สามารถเชื่อมโยงกันได้ มีความต่อเนื่องและผู้เรียนสามารถประยุกต์กับการทำงาน ได้ ซึ่งชูเวช ชาญสง่าเวช (2543 : 32) กล่าวว่า การพัฒนาความรู้ที่เป็นสหวิทยาการ จะต้องมีการ สร้างหลักสูตรเดิมให้มีการผสมผสานความรู้สาขาอื่นๆ เข้ามา นอกจากนี้ควรเพิ่มหลักสูตรและ เนื้อหารายวิชาที่เป็นภาษาต่างประเทศและหลักสูตรสารสนเทศต่างๆ เพราะในปัจจุบันมีการใช้ เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการค้นคว้าหาความรู้ รวมถึงการใช้ภาษาอื่นๆ ในการติดต่อสื่อสาร หลักสูตรทุกกลุ่มวิชาจึงควรทันสมัย เป็นที่ยอมรับ และสามารถนำมาประยุกต์กับการทำงานได้

1.2 ด้านการจัดผู้สอน การที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับ ปานกลาง อาจเนื่องมาจากสัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอน ยังไม่ เหมาะสม เพราะจำนวนนิสิตมีมากเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนอาจารย์ผู้สอน ทำให้การจัด การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร รวมทั้งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และ นิสิตเป็นไปได้ยาก เพราะสัดส่วนที่ไม่เหมาะสม ซึ่งวิชัย วงษ์ใหญ่ และคนอื่นๆ (2540 : 1-25)

กล่าวว่า การเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ผู้สอน ผู้เรียน และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนกับผู้เรียนต้องมีความจริงใจต่อกัน และโคแกน (Cogan. 1975 : 135 -139) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนิสิตกับพฤติกรรมของอาจารย์ พบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์และนิสิตทำให้ผลการเรียนของนิสิตดีขึ้น ยิ่งอาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์ต่อกันมาก นิสิตก็มีโอกาสพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้นไปด้วย และถ้านิสิตมีความศรัทธาในตัวอาจารย์ จะช่วยให้นิสิตมีทัศนคติต่อการเรียนดีขึ้น อย่างไรก็ตามอาจารย์มีความเห็นว่า การจัดผู้สอนที่มีความรู้ตรงตามเนื้อหา มีประสบการณ์ในการสอน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เหมาะสมในระดับมาก ดังที่ภิญญู สาทร (2526 : 178) กล่าวว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อาจารย์จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในวิชาชีพ สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ นอกจากนี้อาจารย์มีข้อเสนอแนะว่า การจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีมควรจัดผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนมานานคู่กับผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนน้อย และควรให้ผู้ทรงคุณวุฒิมาสอนวิชาศึกษาทั่วไปเพราะสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ดีกว่า

1.3 ด้านวิธีการสอน การที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนเข้าใจหน้าที่ของตน และในการสอนแต่ละวิชาได้มีการได้ชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของวิชาให้ผู้เรียนทราบก่อนสอน รวมทั้งจัดให้มีเอกสารและตำราประกอบการเรียน ทำให้การเรียนการสอนน่าสนใจและผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น รวมทั้งมีการใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อทำให้ผู้เรียนสนใจในเรื่องที่จะสอน และยังมีเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกหรือศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายของเนื้อหาวิชาที่กำหนด นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนยังเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน ซึ่งเอื้อต่อการเรียนรู้ทำให้เข้าใจบทเรียนได้ง่าย ดังที่ รสริน สุทองหล่อ (2543 : 108) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต พบว่าผู้สอนที่ดีนั้นจะต้องรู้จักเลือกเทคนิคการสอนแบบต่างๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับรายวิชาเรียน คำนึงถึงขนาดของกลุ่มผู้เรียน และความแตกต่างของกลุ่มผู้เรียนด้วย ทั้งนี้อาจารย์ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ควรใช้วิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และมหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการฝึกอบรมผู้สอน เพื่อให้ผู้สอนเรียนรู้เทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้เหมาะสมมากที่สุด

1.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกห้องเรียนเป็นไปได้ยาก และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ภายในห้องเรียนเท่านั้น เพราะข้อจำกัดด้านสถานที่ ซึ่งไม่เอื้ออำนวยพอ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน ส่งเสริมความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ และการศึกษาคูงานนอกสถานที่ เพื่อศึกษาจากสภาพจริงก็ไม่สามารถทำได้เท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเพราะผู้เรียนมีจำนวนมาก และเรื่องที่สอน

บางเรื่องผู้เรียนไม่สนใจ อย่างไรก็ตามอาจารย์ยังมีความเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา มีการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมทั้งจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง และได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำให้นิสัยกล้าแสดงออก ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เสียสละ และมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน ดังที่ สุพจน์ โตนวล (2530 : 86) ได้ทำการศึกษาเรื่องทัศนคติของอาจารย์และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาต่อวิชาพื้นฐานทางการศึกษา ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พบว่า อาจารย์และนิสิตเห็นด้วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพราะการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาจะใช้วิธีการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ขาดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และไม่มีการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ นอกจากนี้ ฮิปเปล (Hipple, 1973 : 9) ได้ให้ข้อคิดว่า การที่ผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น หรือทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้การเรียนการสอนประสบความล้มเหลว และผู้เรียนไม่ได้พัฒนาการคิดเชิงเหตุผล บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในเชิงเผด็จการ ผู้สอนเป็นผู้ออกคำสั่ง ผู้เรียนไม่มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงข้ามกับการเรียนรู้ของผู้เรียน และอาจารย์ยังมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย เพราะปัจจุบันวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อสังคมไทย ทำให้นิสัยละเลยความเป็นไทยที่มีวัฒนธรรมที่ดีงาม และควรจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ เพราะจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปได้ง่าย และมีประสิทธิภาพมากกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกลุ่มใหญ่

1.5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน การที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการจัดอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน ยังไม่ดีเท่าที่ควร อาจารย์ยังไม่พอใจกับการจัดอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน ทั้งการจัดสภาพของห้องเรียนในแต่ละวิชาที่ไม่เอื้ออำนวย เมื่อต้องการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน นอกจากนี้ อาจเพราะขนาดของห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียนไม่เหมาะสม ห้องเรียนมีขนาดเล็กเกินไป เพราะการจัดการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีอาคารสถานที่ในการดำเนินการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ได้ อีกทั้งจำนวนของสื่อ อุปกรณ์ และหนังสือเรียนยังไม่เพียงพอ ขาดความทันสมัย ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าไม่น่าสนใจ ซึ่ง กิดานันท์ มลิทอง (2536 : 83) ให้ความเห็นเห็นว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนได้ง่ายขึ้น กระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกและไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียน และการที่อาจารย์มีความเห็นว่า การเลือกใช้สื่อยังไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละวิชา อาจเป็นเพราะผู้สอนไม่มีความชำนาญในการใช้สื่อ ทำให้ไม่ทราบว่าควรใช้สื่อแบบใดกับการเรียนการสอนในวิชาที่สอน ดังที่ประเวศ ยอดยิ่ง (2533 : 56) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูช่างอุตสาหกรรมทางด้านสื่อการสอน ในปี พ.ศ. 2533 พบว่า การเลือกสื่อการสอนผู้สอนควรจะมีความรู้ ความชำนาญ และคุ้นเคยกับสื่อการสอน

ประเภทต่างๆ ให้มาก เมื่อต้องการใช้จะทำให้สะดวกและใช้งานได้คุ้มค่า นอกจากนี้อาจารย์ยังมีความเห็นว่า การให้บริการของหอสมุดยังไม่ดีพอ ขาดความสะดวกเมื่อต้องการใช้บริการ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ใช้บริการมีมากเกินไป ทำให้มีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สารสนเทศ และมหาวิทยาลัยอาจขาดงบประมาณสนับสนุน และอาจารย์มีข้อเสนอแนะว่ามหาวิทยาลัยควรจัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนตลอดเวลา เมื่อต้องการใช้ห้องเรียนในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนก็จะสามารถใช้ได้ทันที และควรจัดสื่อและอุปกรณ์การสอนที่ใช้การได้ดี นอกจากนี้หอสมุดควรมีจำนวนหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนที่ทันสมัย และเพียงพอกับจำนวนผู้เรียนด้วย

1.6 ด้านการวัดและประเมินผล การที่อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนมีการชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่กำหนดไว้ชัดเจนและเหมาะสมตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้ผู้เรียนทราบ มีการใช้วิธีการวัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด เพราะการใช้วิธีการวัดและประเมินผลตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนดจะทำให้ทราบว่า การจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นอย่างไร ควรปรับปรุงสิ่งใดบ้าง และอาจารย์พึงพอใจกับการใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ เพราะครอบคลุมกับความสามารถของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนมีหลายกลุ่ม ความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ของผู้เรียนย่อมแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้อาจารย์ยังมีความเห็นว่าจำนวนข้อสอบที่ใช้ในการสอบแต่ละวิชาเหมาะสม รวมทั้งการแจ้งผลการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ เพราะการแจ้งผลการวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ จะทำให้ผู้เรียนทราบข้อดีหรือข้อบกพร่องของตน แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ผลการเรียนของตนเองดีขึ้น และอาจารย์มีความเห็นเพิ่มเติมว่าควรจัดคณะกรรมการของแต่ละภาควิชา เพื่อพิจารณาผลการเรียนของผู้เรียนโดยรวมว่า มีความเหมาะสมหรือไม่ มีการวัดและประเมินผลแบบใด

2. การศึกษาความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน ด้านการวัดและประเมินผล โดยรวมและในแต่ละด้าน พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นโดยรวมว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดหลักสูตร การที่นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการกำหนดวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไปมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีลักษณะและความสามารถที่ดีขึ้น เช่น มีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีสุนทรียธรรม มีสมรรถภาพ และสุขภาพดีทั้งกายและใจ และมีคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งการแบ่งกลุ่มวิชาเป็นกลุ่มภาษากลุ่มมนุษยศาสตร์ กลุ่มสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์มีความเหมาะสม และเนื้อหาในแต่ละวิชาที่สอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของแต่ละวิชา นอกจากนี้นิสิตมีความเห็นว่าจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้เรียนมีมากเกินไป และเนื้อหาวิชาขาดความทันสมัย ทั้งนี้อาจเพราะความ

ต้องการในการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปของผู้เรียนแตกต่างกัน ทำให้ผู้เรียนต้องการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปไม่เท่ากัน นอกจากนี้เนื้อหาที่สอนในแต่ละวิชามีจำนวนมากเกินไป รวมทั้งความทันสมัยของเนื้อหา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาษาไทย และไม่เป็นปัจจุบัน ซึ่งอุมาพร สกลรักษ์ (2540 : 91) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพาณิชยการสังกัดกรมอาชีวศึกษา พบว่า สิ่งที่นักศึกษาเห็นด้วยในระดับมากคือ นักศึกษาสามารถเลือกวิชาเรียนได้ตามความสนใจ และวิชาความรู้พื้นฐานที่จัดให้เรียน มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของผู้เรียน และเนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้ามาก ดังนั้นนักศึกษาจึงเห็นด้วยอย่างมาก ที่จะต้องจัดวิชาที่ทันสมัยให้นักศึกษาได้เรียน และพรเทพ ไทยรักษ์ (2539 : 183) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า เนื้อหาวิชาของหลักสูตรควรมีความน่าสนใจ ทันสมัย และครอบคลุมในสาขาวิชาที่ศึกษา และนิสิตมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า รายวิชาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในแต่ละสาขาวิชาของผู้เรียน ควรให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจของตน และหลักสูตรควรเน้นการฝึกทักษะมากกว่าการท่องจำ

2.2 ด้านการจัดผู้สอน การที่นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากในการจัดผู้สอนสอนเดี่ยวในวิชาที่เรียน มีการจัดได้เหมาะสม เพราะนิสิตเห็นว่าการเรียนการสอนมีความต่อเนื่อง ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในแนวเดียวกัน และนิสิตมีความเห็นว่าการจัดผู้สอนที่มีความรู้ตรงตามเนื้อหา มีประสบการณ์ในการสอน และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ตรงตามลักษณะเนื้อหาวิชาที่สอน มาสอนวิชาศึกษาทั่วไปนั้นเหมาะสมดีแล้ว นอกจากนี้นิสิตมีความเห็นว่าการจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีมนั้น ถึงแม้การจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีมจะมีความหลากหลายและตรงกับความถนัดของผู้สอน แต่เพราะเกรงว่าการเรียนการสอนอาจจะไม่มีความต่อเนื่อง และไม่เข้าใจในการสรุปเนื้อหาทั้งหมด นิสิตจึงเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลาง รวมทั้งสัดส่วนของอาจารย์ผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอน ทั้งนี้อาจเพราะจำนวนนิสิตมีมากเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนอาจารย์ ทำให้นิสิตไม่สามารถซักถาม หรือแสดงความคิดเห็นกับอาจารย์ผู้สอนได้ และอาจารย์ผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ทั่วถึง เพราะจำนวนนิสิตมีมากเกินไป และนิสิตมีความเห็นเพิ่มเติมว่าควรจัดผู้สอนที่มีความถนัดหรือเชี่ยวชาญในเรื่องที่สอนเป็นอย่างดี และควรเพิ่มผู้สอนหรือผู้ช่วยสอนในวิชาที่มีผู้เรียนเป็นจำนวนมาก เพื่อช่วยเหลือในการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ด้านวิธีการสอน การที่นิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก อาจเนื่องมาจากนิสิตพึงพอใจกับการที่อาจารย์ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์ และรายละเอียดของแต่ละวิชาก่อนสอน เพราะทำให้ผู้เรียนสามารถเตรียมตัวก่อนเรียนได้ และมีเอกสารและตำราประกอบการเรียนในแต่ละวิชา รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสม ทำให้

ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รู้จักคิดวิเคราะห์เป็น เอื้อต่อการเรียนการสอน และมีการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมโดยสอดแทรกในเนื้อหาวิชาที่สอน นอกจากนี้ยังมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกหรือศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นอกเหนือจากหัวข้อที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด นอกจากนี้เรายังมีความเห็นว่า การให้ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสารและสาระของเรื่องที่จะเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน และการใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในหัวข้อที่จะเรียนเหมาะสมปานกลาง ทั้งนี้อาจเพราะบางครั้งเรานิสิตไม่ทราบเนื้อหาที่จะศึกษาก่อนเข้าชั้นเรียนว่ามีขอบเขตแค่ไหน ควรศึกษาสิ่งใด ส่วนการใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนนั้นผู้สอนอาจมีข้อจำกัดเรื่องเวลา เพราะหากมีเวลาน้อยอาจทำให้การเรียนการสอนบทเรียนนั้นล่าช้า และเรานิสิตมีความเห็นเพิ่มเติมว่าเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนควรใช้เนื้อหาที่กระชับ เข้าใจชัดเจน ไม่น่าเบื่อ ชวนให้ติดตาม มีเอกสาร ตำรา ประกอบการเรียนในทุกวิชา และควรมีการจัดฝึกอบรมผู้สอนในทุกปีการศึกษา เพื่อให้เรียนรู้เทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนได้ รวมทั้งควรมีการแนะแนวผู้เรียนนอกชั่วโมงที่มีการเรียนการสอนด้วย

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การที่เรานิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนไม่ค่อยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความเข้าใจในบทเรียนทำได้ยาก ไม่มีการจัดให้ศึกษาดูงานนอกสถานที่ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากสัดส่วนของอาจารย์และนิสิต ห้องเรียนมีขนาดเล็ก และลักษณะของกิจกรรมที่จัด รวมถึงเวลาที่มีจำกัด ทำให้ผู้สอนมุ่งเน้นเนื้อหาในบทเรียนมากกว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายในเรื่องที่เรานิสิตเห็นว่าไม่น่าสนใจ ทำให้เรานิสิตไม่อยากจะร่วมฟังการบรรยาย เพราะเรานิสิตเกิดความเบื่อหน่าย อย่างไรก็ตามเรานิสิตมีความพอใจกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อาจารย์ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเรานิสิตต้องการแสดงความคิดเห็นของตนเพื่อแลกเปลี่ยนทัศนคติหรือความคิดเห็นอื่นๆ จากการทำงานเป็นกลุ่ม รวมทั้งต้องการแสดงออกถึงความสามารถของตน ดังที่ ชูชาติ หงษ์ขาว (2542 : 52-53) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการทำงานร่วมกันของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนและผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้เรานิสิตยังมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดกิจกรรมที่ทำให้เรานิสิตและอาจารย์มีความสัมพันธ์ที่ดีเพิ่มขึ้น เพราะบางครั้งเรานิสิตอาจจะมีปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือจากอาจารย์ หากขาดความสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้เรานิสิตไม่กล้าขอความช่วยเหลือและไม่สามารถแก้ไขปัญหาไม่ได้ และควรมีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ในวิชาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสภาพจริง รวมทั้งมีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เพิ่มเติมในวิชาที่ผู้เรียนสนใจ

2.5 ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน การที่นิสิตมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากนิสิตยังไม่พอใจกับการจัดอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การเรียน ทั้งการจัดสภาพของห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยเมื่อต้องการใช้ ขนาดของ ห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียน จำนวนของสื่อ อุปกรณ์ และหนังสือเรียนไม่เพียงพอ ขาดความทันสมัย และอาจารย์ผู้สอนยังเลือกใช้สื่อไม่เหมาะสมกับการเรียนการสอน ทำให้ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะการใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบในการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ ง่ายและเข้าใจในบทเรียนได้ลึกซึ้ง นอกจากนี้นิสิตยังมีความเห็นว่าการใช้บริการของหอสมุดยังไม่ ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ใช้บริการมีมากเกินไป ทำให้มีอุปกรณ์ ไม่เพียงพอ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สารสนเทศ และมหาวิทยาลัยอาจจะขาดงบประมาณ สนับสนุน และนิสิตมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าควรปรับปรุงอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การเรียน ที่ชำรุด และล้าสมัย อย่างเร่งด่วน ซึ่งประทุม นพคุณ (2535 : 134) กล่าวว่า อาคารสถานที่ เป็นส่วน ที่สำคัญยิ่งของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นสถานที่ศึกษา ฝึกปฏิบัติงาน ทำงานจัดกิจกรรมต่างๆ และพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนทำให้น่าสนใจ นิสิตเข้าใจ บทเรียนได้ง่าย และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สนใจ เข้ารับการอบรมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศใหม่ๆ เพื่อการค้นคว้าศึกษาความรู้ในด้านต่างๆ ให้เท่าทันโลกปัจจุบัน

2.6 ด้านการวัดและประเมินผล การที่นิสิตมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมใน ระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากนิสิตยังไม่เข้าใจรูปแบบการวัดและประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ และอิงกลุ่ม การใช้ข้อสอบแบบอัตนัยในการวัดและประเมินผล และการใช้วิธีการวัดและประเมินผล หลายรูปแบบ ดังนั้นนิสิตจึงไม่มั่นใจว่าเกณฑ์การวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม ซึ่งการสอบ แบบใช้ข้อสอบอัตนัยไม่มีเกณฑ์การวัดที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนเป็นหลัก ซึ่งกิงแก้ว เอี่ยมแฉล้ม (2542 : 70) ได้ทำการศึกษาเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหาร ธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขมหาเมฆ พบว่า นิสิตต้องการให้ผู้สอน มีความยุติธรรมในการวัดและประเมินผล นอกจากนี้นิสิตยังไม่พอใจกับจำนวนข้อในข้อสอบของ รายวิชาต่างๆ ที่ใช้ในการวัดและประเมินผลกับเวลาที่ใช้ในการสอบ และการแจ้งผลการวัดและ ประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ อย่างไรก็ตามนิสิตพอใจกับการที่อาจารย์ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์การวัด และประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนเรียน และใช้วิธีการวัดและประเมินผล ตามจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่กำหนด นอกจากนี้นิสิตมีความเห็นว่า ควรเพิ่มเวลาในการสอบหรือลดจำนวนข้อ ในข้อสอบ และควรมีการแจ้งผลการเรียนให้ผู้เรียนทราบอย่างทั่วถึงและเป็นรายบุคคล รวมทั้งควร แจ้งผลอย่างรวดเร็วหลังจากที่มีการวัดและประเมินผลแล้ว

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา ศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามกลุ่มวิชาที่สอนและประสบการณ์การสอน ผลการวิจัยพบว่า

3.1 อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ซึ่งอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ในด้านการจัดผู้สอน โดยที่อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์เห็นว่า จำนวนผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอนมีความเหมาะสม และอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์มีความพอใจกับการจัดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์มาสอนวิชาศึกษาทั่วไป เพราะสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ให้ผู้เรียนฟัง มีความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อีกทางหนึ่ง จึงเห็นว่าด้านการจัดผู้สอนมีความเหมาะสมในระดับมาก ในขณะที่อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ อาจจะยังไม่พอใจกับจำนวนผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่อาจารย์สอน เพราะส่วนใหญ่ดำเนินการเรียนการสอนเพียงคนเดียว ซึ่งสอดคล้องกับ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2532 : 44) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจสภาพและปัญหาของวิชาศึกษาทั่วไป ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า อาจารย์ที่สอนวิชาศึกษาทั่วไป ส่วนใหญ่สอนคนเดียว ทำให้การดูแลผู้เรียน และการถ่ายทอดความรู้ไม่ทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนการสอนไม่ดีเท่าที่ควร

อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยที่อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ เห็นด้วยกับการจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เพราะสามารถดูแลได้ทั่วถึง ถ่ายทอดความรู้ได้ดี รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียน และได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมทั้งมีความเห็นว่าจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง มีความเหมาะสม เพราะการให้ผู้เรียนค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งไพฑูรย์

ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี อาจจะทำให้การจัดการศึกษาในห้องเรียนในการเรียนการสอนเหมาะสม ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ขนาดของห้องเรียนเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน เพราะสามารถดูแลและถ่ายทอดความรู้ได้ทั่วถึง ไม่กว้างเกินไป จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ง่าย และการจัดอุปกรณ์ครุภัณฑ์ในห้องเรียน มีพร้อม สะดวกต่อการใช้งาน รวมทั้งอาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 10 ปี อาจจะสามารถเลือกสื่อและอุปกรณ์การสอนได้เหมาะสมกับการเรียนการสอนแต่ละวิชา ซึ่งจิตตชานิลคำ (2542 : 22) กล่าวว่า การเลือกสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งอาจจะมีผลกระทบต่อในด้านนี้แตกต่างกัน ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและในแต่ละด้าน จำแนกตามสาขาวิชาและชั้นปี ผลการวิจัยพบว่า

4.1 นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่านิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน โดยที่นิสิตทั้งสองสาขาวิชา มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลางเหมือนกัน แต่ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความพึงพอใจกับขนาดของห้องเรียน ซึ่งอาจจะเห็นว่าขนาดของห้องเรียนนั้นเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน รวมทั้งมีความเห็นว่าสภาพและบรรยากาศภายในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน สามารถดำเนินการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ ดังที่ ประดิษฐ์ คุณรัตน์ (2539 : 3-4) กล่าวว่า ห้องเรียน ควรอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ เป็นสัดส่วนเรียบร้อย มีอุปกรณ์ครุภัณฑ์ประจำห้องครบถ้วน และอยู่ในสภาพดี ปราศจากเสียง ฝุ่น กลิ่น คว้น และมลภาวะอื่นๆ มีแสงสว่างพอเหมาะ ขนาดของห้องเรียนพอเหมาะกับจำนวนนักเรียนเพื่อสะดวกในการจัดกิจกรรมต่างๆ

นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ในด้านการวัดและประเมินผล โดยนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ - สังคมศาสตร์ มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความเห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ อาจมีความพอใจในการที่อาจารย์ผู้สอนชี้แจงเกณฑ์ การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบ และเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสม กับรายวิชา มีการใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2532 : 44) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสำรวจสภาพและปัญหาของวิชาศึกษาทั่วไป ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า การวัดและประเมินผลวิชาศึกษาทั่วไป ใช้วิธีการวัดและประเมินผล หลายแบบ นอกจากนี้นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพอาจมีความคิดเห็นว่าการแจ้งผล คะแนนการเรียนให้ผู้เรียนทราบนั้นเหมาะสมดีแล้ว

4.2 นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นต่อ การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่านิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิต ที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 ซึ่งนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วน นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และ ชั้นปีที่ 4 ในด้านการจัดหลักสูตร โดยนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นว่าการจัด หลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่าเป็นที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 เห็นว่า โครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดให้เรียนในแต่ละสาขาวิชาควรแตกต่างกัน จำนวนหน่วยกิต และเนื้อหาที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่มวิชาต่างๆ มีมากเกินไป เนื้อหาวิชาไม่ค่อยทันสมัย ดังที่ จรัส สุวรรณเวลา และ คณะ (2540 : 16-18) กล่าวว่า หลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิม มักเป็นการลอกเรียนมาจากตะวันตก ไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ตามความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเนื้อหาสาระที่บรรจุอยู่ในหลักสูตรแน่นจนเกินไป

นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมในระดับ มาก อาจเนื่องมาจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 มีความพอใจกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ผู้สอนจัด เพราะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน ได้ฝึกความ เป็นผู้นำ รวมถึงมีความรับผิดชอบและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 อาจจะพึงพอใจกับการจัดกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพราะทำให้เกิด อิสระทางความคิด แก้ปัญหาเป็น ได้พัฒนาทักษะอย่างเป็นระบบ รู้จักการแสวงหาความรู้ ซึ่ง ประภอบ คูปรัดน์ (2543 : 24) กล่าวว่า การเรียนการสอนไม่เพียงแต่มุ่งสร้างความรู้และ ทักษะเท่านั้น แต่จะต้องมุ่งสร้างปัญญาที่สามารถแก้ปัญหา มีความเป็นอิสระ รู้จักการใช้เหตุผล รวมทั้งพัฒนาปัญญาให้รู้จักแสวงหาความรู้และพัฒนาทักษะของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 อาจมีความเห็นว่า การจัดให้มีการศึกษาคุณานอกสถานที่ นั้นเหมาะสมแล้ว เพราะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสภาพจริง

นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 4 ในด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน โดยนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลางเหมือนกัน แต่ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 4 มีความเห็นว่าการจัดสภาพห้องเรียนในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา ไม่ค่อยเหมาะสม แสงสว่างภายในห้องเรียน อุณหภูมิและระบบการระบายอากาศภายในห้องเรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร ควรมีการปรับปรุง รวมทั้งการจัดเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิชาศึกษาทั่วไป ในหอสมุดไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่ง ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ และไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2542 : 75-76) กล่าวว่า การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ได้รับความรู้และข้อมูลข่าวสารในภูมิภาคและในโลกได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

นิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นแตกต่างจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ในด้านการวัดและประเมินผล โดยนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นว่าด้านการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 เป็นนิสิตใหม่ที่เพิ่งเริ่มศึกษาในมหาวิทยาลัย ทำให้ไม่เข้าใจเกณฑ์การวัดและประเมินผลว่าเป็นอย่างไร และการเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิชาเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งสุมาลี จันทร์ชโล (2544 : 13-14) กล่าวว่า การเลือกใช้วิธีการวัดและประเมินผลนั้น ต้องวัดให้ตรงจุดประสงค์ ใช้เครื่องมือที่มีคุณภาพ มีความเที่ยงตรงสูง และแปลผลได้ถูกต้อง รวมทั้งนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ 1 อาจต้องการให้ผู้สอนแจ้งการวัดและประเมินผลเป็นรายบุคคล ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดหลักสูตร จากผลการศึกษาพบว่าอาจารย์และนิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการจัดหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การจัดหลักสูตรมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงควรมีการจัดทำหลักสูตรที่สนองความต้องการของผู้เรียนที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในรายวิชาที่ตนสนใจ และมีคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย และก้าวหน้าเป็นระยะๆ รวมทั้งรายวิชาต่างๆ ในวิชาศึกษาทั่วไปควรมีการบูรณาการต่อเนื่องกันได้ นอกจากนี้ควรมีการจัดประชุม สัมมนา ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สอนให้มีความรู้

ความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นหัวใจและเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการ จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ด้านการจัดผู้สอน จากผลการศึกษาพบว่าอาจารย์ มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการจัดผู้สอนว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้การจัดผู้สอนมีความเหมาะสมมากขึ้น และตรงตามความถนัด เชี่ยวชาญ หรือความสามารถของผู้สอน จึงควรจัดอาจารย์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ให้ตรงกับรายวิชาที่สอน มีประสบการณ์ในการสอน เพราะผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน จะสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้มากกว่า และควรเพิ่มผู้ช่วยสอนในรายวิชาที่จำเป็น ซึ่งการจัดผู้สอนที่มีความรู้ตรงตามรายวิชาที่สอน จะส่งผลให้อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความสามารถ

3. ด้านวิธีการสอน จากผลการศึกษาพบว่าอาจารย์และนิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านวิธีการสอนว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เพื่อให้ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ได้เต็มความสามารถ และผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น จึงควรจัดให้มีเอกสาร ตำรา ประกอบในการเรียนการสอน เพื่อให้เนื้อหาในรายวิชาเข้าใจง่าย ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมผู้สอนให้พัฒนาทักษะ เทคนิคและวิธีการสอนใหม่ๆ จากวิทยากรที่มีความชำนาญ หรือ เชี่ยวชาญในด้านการสอน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาเทคนิคและวิธีการสอนให้มีความเหมาะสมกับเนื้อหา และตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งปรับปรุงให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนต่อไป

4. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการศึกษาพบว่าอาจารย์และนิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนว่า มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรม จึงควรจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหา วิชา จุดประสงค์ และจำนวนของผู้เรียน ควรจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะการร่วมกิจกรรมทำให้นิสิตเข้าใจบทเรียนได้มากขึ้น รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำให้อาจารย์และนิสิตมีความสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นไทย สอดแทรกในการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีคุณธรรม จริยธรรม ในการดำเนินชีวิตต่อไป

5. ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน จากผลการศึกษาพบว่าอาจารย์และนิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพจากการใช้ อาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนยิ่งขึ้น จึงควรจัดอาคารสถานที่ให้เพียงพอ และเหมาะสมกับความต้องการใช้ รวมทั้งปรับปรุงสื่อ และอุปกรณ์การสอน ให้ทันสมัย หลากหลาย เพราะสื่อ และอุปกรณ์การสอน ช่วยให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีงบประมาณ

สำหรับหอสมุดเพิ่มขึ้น เพราะจำนวนหนังสือและคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลยังมีไม่เพียงพอ

6. ด้านการวัดและประเมินผล จากผลการศึกษาพบว่าอาจารย์มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการวัดและประเมินผลว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงควรจัดให้มีคณะกรรมการศึกษาและตรวจสอบการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ใช้อยู่ ว่ามีข้อบกพร่องใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไข มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด และในการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา ควรมีการวัดและประเมินผลหลายครั้ง รวมทั้งใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลากหลายวิธี เพื่อให้ครอบคลุมความสามารถของผู้เรียน และตรงตามจุดประสงค์ของรายวิชา นอกจากนี้ต้องมีความยุติธรรม เชื่อถือ และตรวจสอบได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการประเมินติดตามผลคุณภาพบัณฑิต เพื่อทราบจุดอ่อนและจุดแข็งของหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งตอบสนองความต้องการของสังคมได้
2. ควรศึกษารูปแบบวิธีการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับวิชาศึกษาทั่วไป ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มวิชาต่างๆ ของวิชาศึกษาทั่วไปให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีการวัดและประเมินผลหลายรูปแบบ เพื่อหาวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับวิชาศึกษาทั่วไป

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	109
ความมุ่งหมายของการวิจัย	109
วิธีดำเนินการวิจัย	109
การวิเคราะห์ข้อมูล	109
สรุปผลการวิจัย	110
อภิปรายผล	114
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	125
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	127
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	137
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	138
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ...	140
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	143
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	160
ประวัติย่อผู้วิจัย	163

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการฝึกหัดครู. (2530). *บทเรียนวิชาชุดครูทางไปรษณีย์ ชุดวิชาครูระดับ พ.ม. วิชาหลักการสอน*. ม.ป.พ. กรมวิชาการ. (2533). *รายงานการวิจัย เรื่อง การฝึกองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนต่อการเลือกวิถีชีวิตของนักเรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2536). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็ดดิสันเพรสไพเรตส์จำกัด.
- กิตติ จรรย์ยานนท์. (2526,28 - 30 มกราคม). "วิชาพื้นฐานทั่วไป," เอกสารประกอบการวิเคราะห์และ การกำหนดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : สภากาจารย์.
- กิติมา ปริติลล. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อักษรภาพิพัฒนา.
- กิ่งแก้ว เอี่ยมแฉล้ม. (2542). *สภาพการจัดการเรียนการสอนของคณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยี ราชมนกล วิทยาเขตบพิตรพิมุข มหาเมฆ ตามทัศนะของนักศึกษา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2540, 23 เมษายน). "ความสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไปในการพัฒนา คุณภาพของบัณฑิต," *รายงานการสัมมนา เรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมสถาบัน อุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย.
- จรัส สุวรรณเวลา และคณะ. (2540). *บนเส้นทางอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ม.ป.พ.
- จิตตชา นิลจำ. (2542). *ปัญหาในการเรียนการสอนนิสิตปริญญาตรี ภาคสมทบหลักสูตรบริหารธุรกิจ (ต่อเนื่อง 2 ปี) คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา ไบกาชฎี. (2536). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวิริยสาส์น.
- จูไรรัตน์ สมสุข. (2537). *ปัญหาการใช้หลักสูตรปริญญาสาขาวิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ไปรณกรมวิทยาศาสตร์การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา) พุทธศักราช 2535 ของวิทยาลัย พลศึกษา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา. (2530). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

- ✓ ชมพันธ์ุ กุญชร ณ อยุธยา. (2523, 5 กุมภาพันธ์). "หลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไป," วารสาร มศว.ปทุมวัน. ม.ป.พ.
- ชลิต พุทธิรักษา. (2531). *การบริหารงานวิชาการ*. นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา. ม.ป.พ.
- ชูชาติ หงษ์ขาว. (2542). *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดหนองบัวลำภู*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงพร แสงอินคัม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรรณพร ฉัตรทอง เป็นผู้สัมภาษณ์, อาคาร 3 มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 1 เมษายน 2545.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2532). *ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2532*. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2538, 14 - 15 กันยายน). *รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง วิชาศึกษาทั่วไปของ หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี*. ทบวงมหาวิทยาลัย.
- _____. (2543). *ประมวลเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัยและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2543*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ทบวงมหาวิทยาลัย และสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. (2540, 23 เมษายน). *รายงาน การสัมมนา เรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน*. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัยและสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย.
- ทิศนา แชนมณี. (2535). "การประเมินผลหลักสูตร," *รวบรวมบทความทางการประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธำรง บัวศรี. (2542). *ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : ธรรมจักรพิมพ์.
- นาราวดี ศิริโรจน์. (2543). *ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการบริหารวิชาการของ วิทยาลัยนาฏศิลป์*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญช่วย จินดาประพันธ์. (2536). *การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2533). *การวิจัย การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพฯ : โครงการ การศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปทีป เมฆาคุณวุฒิ. (2532). *หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชา อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประกอบ คู่รัตน์. (2543). *การปฏิรูปอุดมศึกษาของประเทศไทย*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ประจักษ์ ศรีวัฒนพงศ์. (2535). *การติดตามผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา*. ปรินซิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประดิษฐ์ คุณรัตน์. (2539). *การวางแผนอาคารสถานที่*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประทุม นพคุณ. (2535). *การบริหารวิชาการวิทยาลัยพาณิชยการบางนา*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพาณิชยการบางนา.
- ประเสริฐ จันทร์อุดม. (2536). *ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษพื้นฐาน ในวิทยาลัยครูกำแพงเพชร*. ปรินซิพนิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาอังกฤษ). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ประเวศ ยอดยิ่ง. (2533). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูช่างอุตสาหกรรมทางด้านสื่อการสอน ในปี พ.ศ. 2533*. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ปานจิต โรจนวิเศษากร. (2542). *การศึกษาสภาพและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนในสถาบันราชภัฏ เขตภูมิภาคกลาง : คณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี*. กรุงเทพฯ : โครงการการศึกษาหลังปริญญาโท มุ่งสู่ความเป็นผู้นำทางการศึกษา ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เป็รื่อง กิจรัตน์. (2532). *หลักสูตรอุตสาหกรรมศึกษาและการจัดการมัธยมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วีรวุฒิจการพิมพ์.
- ผดุงชาติ สุวรรณวงศ์ และไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2542). *ทิศทางการปฏิรูปอุดมศึกษาของโลกในทศวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : ที.พี. พรินท์.
- พรเทพ ไทยรักษ์. (2539). *ทัศนะของนักศึกษามหาบัณฑิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- พัฒนา ภาวนันท์. (2541, มกราคม). *รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2522). *หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา*. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- _____ (2539). *เพื่อความเข้าใจในสาระและกระบวนการของการอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2526). รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาของ
วิชาศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย.

พงษ์จันทร์ สุขสวัสดิ์ ณ อยุธยา. (2537). รายงานการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์หลักสูตรหมวดวิชา
ศึกษาทั่วไป ในโครงการสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่ :
กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ภิญโญ สาธร. (2526). หลักสูตรบริหารการศึกษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

ภัทรา นิคมานนท์. (2538). การประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.

มณี ช้างเผือก. (2539). การจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไป ในหลักสูตรปริญญาตรี ของสถาบัน
ราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ตามทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2530). หลักสูตรและคู่มือการศึกษาชั้นปริญญาตรี พ.ศ. 2530.

กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.

_____. (2541, 2 กรกฎาคม). จดหมายข่าว บัณฑิตวิทยาลัย. หน้า 7.

_____. (2542). คู่มือหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป (พ.ศ. 2542).

_____. (2543). รายงานประจำปี 2543. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.

_____. (2545). คู่มือการเรียนระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2545. กรุงเทพฯ : กองบริการ
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เยาวภา ผูกสมัค เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรรณพร จักรทอง เป็นผู้สัมภาษณ์, คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 3 เมษายน 2545.

รสริน สุทองหล่อ. (2543). การจัดการเรียนการสอนระบบการศึกษาทางไกลของสถาบันราชภัฏ
สวนดุสิต ตามความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

(การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
สุวีริยาสาส์น.

วนิดา ชำเขียว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรรณพร จักรทอง เป็นผู้สัมภาษณ์, คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 2 เมษายน 2545.

วิจิตร ศรีสอ้าน. (2541, มกราคม). รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อการ
พัฒนาคุณภาพบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.

วิจิตร ศรีสอ้าน. (2518). หลักการอุดมศึกษา. ม.ป.พ. /

- วิชัย วงษ์ใหญ่ และคนอื่นๆ. (2540). *กระบวนการทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอส อาร์ พรินติ้ง.
- วิชุดา ฤทธิเดช. (2541). *การศึกษาการใช้สื่อการเรียนของนักศึกษาทางไกลทหารกองประจำการ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกองพันมณฑลทหารบกที่ 11*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วินัย วีระพัฒนานนท์. (2543). *หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับบัณฑิตศึกษา*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- ✓ วิเชียร ชิวพิมาน. (2541, มกราคม). *รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- วิศิษฐ์พร วัฒนาวาทิน. (2541, มกราคม). *รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- วีระเวทย์ แพทย์ประเสริฐ. (2544). *การศึกษาสภาพความพร้อมและความต้องการการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ สันชัย ศิริชนะ. (2541, มกราคม). *รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต*. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). *การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารี ธีรจิตร. (2530). *พัฒนาการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีเพ็ญ สุภพิทยากุล. (2541, มกราคม). "การปฏิรูปงานการศึกษาทั่วไปของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," ภาคผนวก รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนาคุณภาพบัณฑิต. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย.
- ศรีนวล แก้วแพรง. (2527). *ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยรามคำแหงตามทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภวัฒน์ เอ็มโอช. (2528). *การวิเคราะห์วิชาพื้นฐานทั่วไปในหลักสูตรการฝึกหัดครู พ.ศ. 2524*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สังต์ อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สติติย์ ศิริธรรมจักร. (2541). *การจัดการเรียนการสอนตามโครงการความร่วมมือพัฒนาบุคลากรของ การศึกษาศูนย์พัฒนาการศึกษาอุดรธานี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สมจิตรา เรืองศรี และเพ็ญศรี เศรษฐวงศ์. (2533). *รายงานการวิจัย เรื่อง การสำรวจระบบการให้เกรด ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมบูรณ์ ชิตพงษ์. (2536). "การวัดและประเมินผลการศึกษา," *เอกสารการสอนชุด วิชาสถิติวิจัยและการประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช.
- สมเกียรติ มัททวิวงศ์. (2542). *การปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ ของครูผู้สอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดชัยภูมิ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สายสมร ประสพชัย. (2542). *การศึกษาสถานภาพและการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ มหาวิทยาลัยแห่ง ชาติลาว*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุกัญญา สุวรรณาคินทร์. (2535). *สภาพแวดล้อมทางวิชาการของการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุขุมาลัย สิทธิมงคล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรณพร ฉัตรทอง เป็นผู้สัมภาษณ์, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 28 มีนาคม 2545.
- สุชาติ จันทนป. (2543). *ความคิดเห็นของครูประจำกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรศึกษานอกโรงเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2539*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุดา สมอแก้ว เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรณพร ฉัตรทอง เป็นผู้สัมภาษณ์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 29 มีนาคม 2545.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2535). *เทคนิคการสอนครบวงจร*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอช-เอนการพิมพ์.
- สุพจน์ โคนาล. (2530). *ทัศนะของอาจารย์และนิสิตบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุมาลี จันทร์ชลอ. (2544). *การวัดและการประเมินผล*. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- สุรพันธ์ ดันศรีวงศ์. (2538). *วิธีสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยามสปอร์ต อินดิเคท.
- สุวัฒน์ วรานุสาสน์. (2536). *การจัดโรงฝึกงาน*. ม.ป.พ.
- เสริมสุข เปลี่ยนเดชา. (2542). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนการสอนของครูช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมศรี ไชยศร. (2539). *พื้นฐานการสอน*. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *รูปแบบและภารกิจอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2532). *รายงานการวิจัย เรื่อง การสำรวจสภาพและปัญหาของวิชาพื้นฐานทั่วไป*. ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2538). *การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อสร้างคุณลักษณะบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2539). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิชัย กุลชา. (2536). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรณี สัตยานุกูล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรรณพร จัตรทอง เป็นผู้สัมภาษณ์, อาคาร 3 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 3 เมษายน 2545.
- อัมพร เอ็งสุโสภณ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรรณพร จัตรทอง เป็นผู้สัมภาษณ์, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ 4 เมษายน 2545.
- อุมภาพร สกลรักษ์. (2540). *ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพณิชยการ สังกัดกรมอาชีวศึกษา*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอกศักดิ์ บุตรลับ. (2537). *ครูและการสอน*. เพชรบุรี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- อำนวย เลิศขยันดี. (2542). *การประเมินผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศิลปสนองการพิมพ์.
- Bell, Daniel. (1790). "Reforming General Education," *Improving College Teaching*. Washington, D.C. : American Council on Education.
- Cogan, Morris L. (1975, January). "Studies of Teacher Behavior," *The Journal of Experimental Education*. 26 : 135-139.

- Conant, James Bryant. (1945). *General Education in a Free Society*. Cambridge, Massachusetts : Harvard University Press.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper & Row.
- Edward, Allen L. (1957). *Statistical Analysis*. 2nd ed. New York : Rinehart.
- Ferguson, George Andrew. (1981). *Statistical Analysis in Psychological and Education*. 5th ed. New York : McGraw Hill Book.
- Gray, William S. (1934). *General Education : Its Nature , Scope , and Essential Elements*. Chicago : The University of Chicago Press.
- Hargar, Bruce T. (1992, July). "Student Choices and Credit Distribution in General Education: And Evaluation Model," *Dissertation Abstracts International*. 53(1) : 25-A.
- Hipple, T.W. (1973). *Teaching English in Secondary School*. New York : Macmillan Co.
- Mayhew, Lewis B. (1967). *Higher Education in the Revolutionary Decade*. Berkley : McCutchan.
- McGrath, Earl J. and others. (1948). *Toward General Education*. New York : Macmillan Co.
- Sinlarat, Paitoon. (1976). "General Education : Developing a Program for Thai University," Ph.D. Dissertation, School of Education, University of Pittsburgh.
- The Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching. (1978). "Missions of the College Curriculum," *A Contemporary Review with Suggestions*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistical : An Introductory Analysis*. 3th ed. New York : Harper & Row.
- Zimmerman, Jan Eifline. (1992, November). "An Analysis of University Level General Education Courses in the Visual Arts (Art Curriculum)," *Dissertation Abstracts International*. 53(5) : 1371-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มศว   โทร. 5731, 5618

ที่ ทม 1012/ /

วันที่   กุมภาพันธ์ 2546

เรื่อง   ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นางสาววรรณพร ฉัตรทอง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง "การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และ นิสิต" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้อาจารย์ผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป และ นิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ ตอบแบบสอบถาม การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาววรรณพร ฉัตรทอง ได้เก็บข้อมูล ในการทำปฏิญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพรณี หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มศว   โทร. 5731, 5618

ที่ ทบ 1012/

วันที่   พฤศจิกายน 2545

เรื่อง   ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน

เนื่องด้วย นางสาววรรณพร ฉัตรทอง นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การจัดการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์อัจฉรา วัฒนาณรงค์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาดา สุธรรมรักษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุขุมาลัย สิทธิมงคล และ อาจารย์อัมพร เอ็งสุโสภณ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิต

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ เครื่องมือการวิจัยให้ นางสาววรรณพร ฉัตรทอง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. ชื่อ   ดร. สมสุข วีระพิจิตร
ตำแหน่ง   รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
สังกัด   มหาวิทยาลัยศรีปทุม

2. ชื่อ   ดร. ราชันย์ บุญธิมา
ตำแหน่ง   อาจารย์
สังกัด   สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ชื่อ   ผศ. วนิตา ขำเขียว
ตำแหน่ง   อาจารย์
สังกัด   คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. ชื่อ   ผศ. สุขุมาลัย สิทธิมงคล
ตำแหน่ง   อาจารย์
สังกัด   คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. ชื่อ   อ. อัมพร เอ็งสุโสภณ
ตำแหน่ง   อาจารย์
สังกัด   คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต

(สำหรับอาจารย์)

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยต่อไป

2. กรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามสภาพความเป็นจริง ตามความคิดเห็นของท่าน และโปรดตอบข้อคำถามทุกข้อ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. กลุ่มวิชาที่ท่านสอน

- กลุ่มวิชาภาษา วิชา EN 101
- กลุ่มวิชามนุษย์ศาสตร์ วิชา EN 102
- กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ วิชา EN 103
- กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ วิชา EN 104

2. ประสบการณ์การสอน

- 1-5 ปี 1-2 ปี
  - 6-10 ปี 3-5 ปี
  - มากกว่า 10 ปี 6-10 ปี
- มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปใน 6 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงข้อเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากคำนำหน้าคะแนนดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นที่เหมาะสมน้อยที่สุด

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด 5	เหมาะสม มาก 4	เหมาะสม ปานกลาง 3	เหมาะสม น้อย 2	เหมาะสม น้อยที่สุด 1
ด้านการจัดหลักสูตร					
1. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมี ความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมี สุนทรียรมณ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมี โลกทัศน์กว้างไกล.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมี ความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมี สมรรถภาพและสุขภาพดีทั้งกายและใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียน ไม่รู้จักความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมี คุณธรรมและจริยธรรม.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. โครงสร้างของหลักสูตรกำหนดให้บัณฑิตเรียนวิชา ศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. การแบ่งกลุ่มวิชาในวิชาศึกษาทั่วไป เป็น กลุ่ม ภาษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่ม ภาษา 10 หน่วยกิต.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่ม มนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต.....	.....	.....	.....	.....	.....
12. จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่ม สังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต.....	.....	.....	.....	.....	.....
13. จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่ม วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ 6-7 หน่วยกิต.....	.....	.....	.....	.....	.....
14. เนื้อหาในแต่ละวิชาที่สอนเป็นไปตามจุด มุ่งหมายของแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
15. เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชามีความทันสมัย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด 5	เหมาะสม มาก 4	เหมาะสม ปานกลาง 3	เหมาะสม น้อย 2	เหมาะสม น้อยที่สุด 1
ด้านการจัดผู้สอน					
1. การจัดผู้สอนให้ผู้สอนสอนเดี่ยวในบางรายวิชา...	.....	.....	.....	.....	.....
2. การจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีม (Team Teaching) ในบางรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่ อาจารย์สอนเดี่ยว.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่ อาจารย์สอนเป็นทีม.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การจัดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์ใน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปมาสอนในแต่ละรายวิชา....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การจัดผู้สอนที่มีความรู้ตรงตามเนื้อหาวิชาที่ สอนตามกลุ่มวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การจัดผู้สอนที่มีทักษะ ความสามารถในการ ถ่ายทอดความรู้ตามลักษณะเนื้อหาวิชาที่สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านการจัดผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด 5	เหมาะสม มาก 4	เหมาะสม ปานกลาง 3	เหมาะสม น้อย 2	เหมาะสม น้อยที่สุด 1
ด้านวิธีการสอน					
1. การชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของ รายวิชาก่อนสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. การใช้เอกสารและตำราประกอบการเรียนใน แต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. การให้ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสารและสาระของ เรื่องที่จะเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. การใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้น ให้ผู้เรียนสนใจในหัวข้อที่จะเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การเลือกใช้วิธีสอนตามลักษณะเนื้อหาวิชา ที่สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การใช้วิธีสอนในการเรียนการสอนภาคทฤษฎี.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การใช้วิธีสอนในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. การใช้วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. การใช้วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. การใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมแก่ผู้เรียนโดยสอดแทรกในเนื้อหาวิชา ที่สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกหรือศึกษา ค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายของ เนื้อหาวิชาที่กำหนด.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านวิธีการสอนวิชาศึกษาทั่วไป.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด 5	เหมาะสม มาก 4	เหมาะสม ปานกลาง 3	เหมาะสม น้อย 2	เหมาะสม น้อยที่สุด 1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายใน ห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในบทเรียนอย่าง ลึกซึ้ง.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียน สนใจในบทเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับเนื้อหาวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม ความเป็นผู้นำของผู้เรียนและให้มีความรับผิดชอบ...	.....	.....	.....	.....	.....
8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียน รู้จักค้นคว้าศึกษาด้วยตนเอง เช่น การทำรายงาน	.....	.....	.....	.....	.....
9. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียน ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....
10. การจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อ ศึกษาจากสถานการณ์จริง.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษใน รายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	เหมาะสม น้อย	เหมาะสม น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน					
1. การจัดสภาพห้องเรียนในการเรียนการสอนแต่ละ รายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. ขนาดของห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียนในการ เรียนแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. ห้องเรียนสามารถป้องกันเสียงรบกวนจาก ภายนอกได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. แสงสว่างภายในห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. อุณหภูมิ และระบบการระบายอากาศภายใน ห้องเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
6. การจัดอุปกรณ์ครุภัณฑ์ในห้องเรียน เช่น กระดานเขียน ปากกา เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การจัดเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ สำหรับการศึกษา ค้นคว้าวิชาศึกษาทั่วไปในหอสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. การจัดเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับการศึกษา ค้นคว้าวิชาศึกษาทั่วไปในหอสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. ความทันสมัยของสื่อและอุปกรณ์ในการเรียน การสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. จำนวนหนังสือที่จำเป็นจะต้องใช้ในการศึกษา ค้นคว้าในแต่ละรายวิชาภายในหอสมุดต่อ จำนวนผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. ความทันสมัยของหนังสือที่ใช้ในการศึกษา ค้นคว้าในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
12. จำนวนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนต่อ จำนวนผู้เรียนที่ต้องการใช้.....	.....	.....	.....	.....	.....
13. การเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอนของแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาศึกษาทั่วไป

.....

.....

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด 5	เหมาะสม มาก 4	เหมาะสม ปานกลาง 3	เหมาะสม น้อย 2	เหมาะสม น้อยที่สุด 1
ด้านการวัดและประเมินผล					
1. การชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนทราบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. การใช้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบ อิงเกณฑ์ คือ ประเมินผลจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ตามจุดประสงค์ในรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. การใช้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบ อิงกลุ่ม คือ ประเมินผลโดยเปรียบเทียบความ สามารถในกลุ่มเดียวกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลายรูปแบบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ข้อสอบ แบบอัตนัยเพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ข้อสอบ แบบปรนัยเพื่อความครอบคลุมตามเนื้อหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. จำนวนข้อในข้อสอบของรายวิชาต่างๆ ที่ใช้ ในการประเมินผลการเรียนรู้กับเวลาที่ใช้ในการสอบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. การแจ้งผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนทราบ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านการวัดและประเมินผลวิชาศึกษาทั่วไป.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม

เรื่อง

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต

(สำหรับนิสิต)

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและอาจารย์ในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยต่อไป

2. กรุณาตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามสภาพความเป็นจริง ตามความคิดเห็นของท่าน และโปรดตอบข้อคำถามทุกข้อ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง [ ] หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. สาขาวิชาที่ท่านกำลังศึกษาอยู่

- สาขาวิชาสังคมศาสตร์-มนุษยศาสตร์
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
- สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิชาที่ท่านกำลังศึกษาอยู่

2. ชั้นปีที่ท่านกำลังศึกษาอยู่

- ชั้นปีที่ 1 101, 102
- ชั้นปีที่ 2 103, 104
- ชั้นปีที่ 3 105, 106
- ชั้นปีที่ 4 107, 108

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปใน 6 ด้าน คือ ด้านการจัดหลักสูตร ด้านการจัดผู้สอน ด้านวิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอน และด้านการวัดและประเมินผล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงข้อเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากคำนำหน้าคะแนนดังนี้

- คะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบมีความคิดเห็นว่าเหมาะสมน้อยที่สุด

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด 5	เหมาะสม มาก 4	เหมาะสม ปานกลาง 3	เหมาะสม น้อย 2	เหมาะสม น้อยที่สุด 1
ด้านการจัดหลักสูตร					
1. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร.....					
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีสุนทรียรมณ์.....					
3. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์กว้างไกล.....					
4. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ.....					
5. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพและสุขภาพดีทั้งกายและใจ.....					
6. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนไม่รู้จักความจริงและสามารถคิดอย่างมีเหตุผล.....					
7. การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม.....					
~~8.~~ โครงสร้างของหลักสูตรกำหนดให้นิสิตเรียนวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต.....					
9. การแบ่งกลุ่มวิชาในวิชาศึกษาทั่วไป เป็น กลุ่ม 101-102, 103-104, 105-106, 107-108 ภาษา มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์.....					
~~10.~~ จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่ม ภาษา 10 หน่วยกิต.....					
~~11.~~ จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่ม มนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต.....					
~~12.~~ จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่ม สังคมศาสตร์ 6 หน่วยกิต.....					
~~13.~~ จำนวนหน่วยกิตที่ผู้เรียนต้องเรียนในกลุ่ม วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ 6-7 หน่วยกิต.....					
14. เนื้อหาในแต่ละวิชาที่สอนเป็นไปตามจุด มุ่งหมายของแต่ละรายวิชา.....					
15. เนื้อหาวิชาในแต่ละรายวิชามีความทันสมัย และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้.....					

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด	เหมาะสม มาก	เหมาะสม ปานกลาง	เหมาะสม น้อย	เหมาะสม น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดผู้สอน					
~~1.~~ การจัดผู้สอนให้ผู้สอนสอนเดี่ยวในบางรายวิชา...	.....	.....	.....	.....	.....
2. การจัดผู้สอนแบบสอนเป็นทีม (Team Teaching) ในบางรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่ อาจารย์สอนเดี่ยว.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. สัดส่วนของผู้สอนต่อจำนวนนิสิตในรายวิชาที่ อาจารย์สอนเป็นทีม.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การจัดผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์ใน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปมาสอนในแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การจัดผู้สอนที่มีความรู้ตรงตามเนื้อหาวิชาที่ สอนตามกลุ่มวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การจัดผู้สอนที่มีทักษะ ความสามารถในการ ถ่ายทอดความรู้ตามลักษณะเนื้อหาวิชาที่สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านการจัดผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด 5	เหมาะสม มาก 4	เหมาะสม ปานกลาง 3	เหมาะสม น้อย 2	เหมาะสม น้อยที่สุด 1
ด้านวิธีการสอน					
1. การชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดของ รายวิชาก่อนสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. การใช้เอกสารและตำราประกอบการเรียนใน แต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. การให้ผู้เรียนได้ศึกษาเอกสารและสาระของ เรื่องที่จะเรียนก่อนเข้าชั้นเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. การใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อกระตุ้น ให้ผู้เรียนสนใจในหัวข้อที่จะเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การเลือกใช้วิธีสอนตามลักษณะเนื้อหาวิชา ที่สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การใช้วิธีสอนในการเรียนการสอนภาคทฤษฎี.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การใช้วิธีสอนในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. การใช้วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม และสร้างสรรค์.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. การใช้วิธีสอนที่ทำให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. การใช้วิธีการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมแก่ผู้เรียนโดยสอดแทรกในเนื้อหาวิชา ที่สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกหรือศึกษา ค้นคว้าตามหัวข้อที่สนใจภายในขอบข่ายของ เนื้อหาวิชาที่กำหนด.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านวิธีการสอนวิชาศึกษาทั่วไป.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด 5	เหมาะสม มาก 4	เหมาะสม ปานกลาง 3	เหมาะสม น้อย 2	เหมาะสม น้อยที่สุด 1
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภายใน ห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นอกห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้และมีความเข้าใจในบทเรียนอย่าง ลึกซึ้ง.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียน สนใจในบทเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับเนื้อหาวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริม ความเป็นผู้นำของผู้เรียนและให้มีความรับผิดชอบ....	.....	.....	.....	.....	.....
8. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียน รู้จักค้นคว้าศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น การทำรายงาน	.....	.....	.....	.....	.....
9. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียน ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น	.....	.....	.....	.....	.....
10. การจัดให้มีการศึกษาค้นงานนอกสถานที่เพื่อ ศึกษาจากสถานการณ์จริง.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. การเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยายพิเศษใน รายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด 5	เหมาะสม มาก 4	เหมาะสม ปานกลาง 3	เหมาะสม น้อย 2	เหมาะสม น้อยที่สุด 1
ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน					
1. การจัดสภาพห้องเรียนในการเรียนการสอนแต่ละ รายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. ขนาดของห้องเรียนต่อจำนวนผู้เรียนในการ เรียนแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. ห้องเรียนสามารถป้องกันเสียงรบกวนจาก ภายนอกได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. แสงสว่างภายในห้องเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. อุณหภูมิ และระบบการระบายอากาศภายใน ห้องเรียน	.....	.....	.....	.....	.....
6. การจัดอุปกรณ์ครุภัณฑ์ในห้องเรียน เช่น กระดานเขียน ปากกา เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การจัดเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ สำหรับการศึกษ ค้นคว้าวิชาศึกษาทั่วไปในหอสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. การจัดเครื่องคอมพิวเตอร์ สำหรับการศึกษ ค้นคว้าวิชาศึกษาทั่วไปในหอสมุด.....	.....	.....	.....	.....	.....
9. ความทันสมัยของสื่อและอุปกรณ์ในการเรียน การสอน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10. จำนวนหนังสือที่จำเป็นจะต้องใช้ในการศึกษา ค้นคว้าในแต่ละรายวิชาภายในหอสมุดต่อ จำนวนผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11. ความทันสมัยของหนังสือที่ใช้ในการศึกษา ค้นคว้าในการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
12. จำนวนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนต่อ จำนวนผู้เรียนที่ต้องการใช้.....	.....	.....	.....	.....	.....
13. การเลือกสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียน การสอนของแต่ละรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านอาคารสถานที่ สื่อและอุปกรณ์การสอนวิชาศึกษาทั่วไป

.....

.....

ความคิดเห็นที่มีต่อการจัด การเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสม มากที่สุด 5	เหมาะสม มาก 4	เหมาะสม ปานกลาง 3	เหมาะสม น้อย 2	เหมาะสม น้อยที่สุด 1
ด้านการวัดและประเมินผล					
1. การชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนทราบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
3. การใช้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบ อิงเกณฑ์ คือ ประเมินผลจากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ตามจุดประสงค์ในรายวิชา.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. การใช้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้แบบ อิงกลุ่ม คือ ประเมินผลโดยเปรียบเทียบความ สามารถในกลุ่มเดียวกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
5. การใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลายรูปแบบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ข้อสอบ แบบอัตนัยเพื่อวัดการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ข้อสอบ แบบปรนัยเพื่อความครอบคลุมตามเนื้อหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
8. จำนวนข้อในข้อสอบของรายวิชาต่างๆ ที่ใช้ในการ การประเมินผลการเรียนรู้กับเวลาที่ใช้ในการสอบ...	.....	.....	.....	.....	.....
9. การแจ้งผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ ผู้เรียนทราบ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ด้านการวัดและประเมินผลวิชาศึกษาทั่วไป.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของอาจารย์ทั้งฉบับเท่ากับ 0.9629
2. ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามของอาจารย์รายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
	<u>ด้านการจัดหลักสูตร</u>		<u>ด้านวิธีการสอน</u>		<u>ด้านอาคารสถานที่ สื่อ</u>
1	2.470	1	6.231		<u>และอุปกรณ์การสอน</u>
2	7.471	2	2.782	1	5.579
3	6.062	3	12.970	2	7.794
4	8.918	4	7.529	3	8.575
5	11.593	5	11.196	4	8.359
6	7.529	6	4.756	5	7.667
7	11.762	7	5.874	6	7.500
8	7.746	8	6.971	7	4.148
9	6.940	9	8.095	8	4.228
10	3.411	10	7.217	9	5.392
11	6.804	11	11.320	10	3.970
12	5.612			11	6.229
13	10.156		<u>ด้านการจัดกิจกรรม</u>	12	7.527
14	6.782		<u>การเรียนการสอน</u>	13	4.103
15	7.529	1	7.223		
		2	7.138		<u>ด้านการวัดและ</u>
	<u>ด้านการจัดผู้สอน</u>	3	6.573		<u>ประเมินผล</u>
1	2.172	4	5.377	1	6.005
2	5.019	5	5.855	2	17.725
3	4.597	6	7.992	3	9.097
4	3.080	7	6.883	4	5.980
5	7.668	8	9.827	5	5.000
6	6.105	9	7.076	6	2.460
7	6.034	10	7.366	7	4.872
		11	5.780	8	8.152
				9	7.845

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของนิสิตทั้งหมดเท่ากับ 0.9578

2. ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามของนิสิตรายข้อ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
	<u>ด้านการจัดหลักสูตร</u>		<u>ด้านวิธีการสอน</u>		<u>ด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอน</u>
1	7.181	1	3.273		
2	6.547	2	4.782	1	6.307
3	4.977	3	7.060	2	6.844
4	4.583	4	9.186	3	7.081
5	7.813	5	5.940	4	3.725
6	5.773	6	4.841	5	2.172
7	3.456	7	9.029	6	6.186
8	3.450	8	7.293	7	6.141
9	2.982	9	6.789	8	5.578
10	4.287	10	5.738	9	6.197
11	4.027	11	3.379	10	6.900
12	3.464			11	4.472
13	2.101		<u>ด้านการจัดกิจกรรม</u>	12	6.218
14	3.980		<u>การเรียนการสอน</u>	13	6.186
15	5.880	1	6.040		
		2	6.380		<u>ด้านการวัดและ</u>
	<u>ด้านการจัดผู้สอน</u>	3	7.348		<u>ประเมินผล</u>
1	6.844	4	8.575	1	6.586
2	2.165	5	6.056	2	8.878
3	6.743	6	3.333	3	3.920
4	4.302	7	4.621	4	6.062
5	9.098	8	1.921	5	3.091
6	6.441	9	4.525	6	3.286
7	6.606	10	5.683	7	2.546
		11	5.578	8	4.382
				9	4.982

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววรรณพร ฉัตรทอง
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 2 พฤษภาคม 2520
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	139/1 หมู่ 7 ถ.พหลโยธิน แขวง อนุสาวรีย์ เขต บางเขน กทม. 10220

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2542	กศ.บ. (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ